

Liikenneviraston tilinpäätös vuodelta 2015

Liikenneviraston tilinpäätös vuodelta 2015

Kannen kuva: Kehärata luovutettiin liikenteelle 1.7.2015. Hanketta rahoitti myös Vantaan kaupunki. Valokuvaaja: Jussi Helttunen

Verkojulkaisu pdf (www.liikennevirasto.fi)

ISBN 978-952-317-234-0

Liikennevirasto
PL 33
00521 HELSINKI
Puhelin 029 534 3000

Sisällysluettelo

1	TOIMINTAKERTOMUS.....	4
1.1	Johdon katsaus.....	4
1.2	Vaikuttavuus.....	7
1.2.1	Toiminnan vaikuttavuus.....	7
1.2.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	18
1.3	Toiminnallinen tehokkuus.....	20
1.3.1	Toiminnan tuottavuus.....	20
1.3.2	Toiminnan laskennalliset kustannukset/väyläkilometri.....	20
1.3.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	21
1.3.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	25
1.4	Tuotokset ja laadunhallinta.....	26
1.4.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	26
1.4.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	29
1.5	Inhimillinen pääoma.....	31
1.6	Tilinpäätösanalyysi.....	32
1.6.1	Rahoituksen rakenne.....	32
1.6.2	Talousarvion toteutuminen.....	33
1.6.3	Tuotto- ja kululaskelma.....	37
1.6.4	Tase.....	38
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	41
1.8	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	42
2	LIIKENNEVIRASTON TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA.....	43
3	LIIKENNEVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA.....	46
4	LIIKENNEVIRASTON TASE.....	47
5	LIITETIEDOT.....	48
6	ALLEKIRJOITUKSET.....	60

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Liikenneviraston tehtävät ja vastuut

Liikennevirasto on monialainen liikenteen asiantuntijavirasto, joka vastaa Suomen maantie-, rautatie- ja meriliikenteen väylistä ja liikennejärjestelmän kehittämisestä. Virasto edistää toimenpiteillään liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta ja alueiden tasapainoista kehitystä.

Liikenneviraston toiminnassa onnistuminen

Liikennevirasto tukee omilla toimillaan hallinnonalan yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamista. Virasto saavutti liikenne- ja viestintäministeriön asettamat tulostavoitteet vähintään tyydyttävästi. Radanpidosta aiheutuneet kaukoliikenteen viiveet aiheutuivat tilapäisten nopeusrajoitusten ja sähköistysvikojen lisääntymisestä. Lähiliikenteen viiveet aiheutuivat sähköistysvikojen viisinkertaistumisesta ja runsaista ratatöistä. Väylien kunto heikkeni etenkin tieverkon osalta, eikä asetettuja tavoitteita täysin saavutettu. Ympäristötavoitteista toteutui vain meluntorjunta, mutta turvallisuuden ja pohjaveden suojausten osalta toimet olivat riittämättömiä. Tuottavuustavoitteista työntuottavuus saavutettiin, mutta kokonaistuottavuutta ei saavutettu.

- Palvelukyky ja laatu: Kansalaisten, elinkeinoelämän ja sidosryhmien tyytyväisyys oli hyvällä tasolla
- Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus: radanpidossa viiveitä ja jäänmurrossa pitkiä odotusaikoja
- Väylien kunto: pääosin saavutettiin, mutta pääteillä ja keskeisellä rataverkolla tavoite jäi saavuttamatta
- Liikenneturvallisuus ja ympäristö: meluntorjuntatavoite saavutettiin, turvallisuus- ja pohjavesitavoitteita ei saavutettu
- Toiminnan tuottavuus: työntuottavuus saavutettiin, kokonaistuottavuutta ei saavutettu.

Toiminnan volyymi (määrärahan käyttö)

Liikenneviraston toiminnasta ja sen välittämistä valtionavuista aiheutui 1 865 milj. euron nettomääräiset menot. Ylivoimaisesti suurimman osuuden tästä muodostivat perusväylänpito (52 %) sekä liikenneverkkojen kehittäminen (25 %). Näiden toimien lisäksi virastolla on vastuullaan useita muitakin tehtäviä:

• Perusväylänpito (netto)	971 milj. euroa (tie 578, rata 324, vesiväylät 69)
• Kehittämisinvestoinnit, budjettirahoitus	351 milj. euroa (tie 154, rata 191, vesiväylät 6)
• Kehittämisinvestoinnit, jälkirahoitus	23 milj. euroa (tie 23)
• Kehittämisinvestoinnit, elinkaarirahoitus	102 milj. euroa (tie 102)
• Meriliikennealusten kilpailukyvyn parantam.	87 milj. euroa
• Viraston oma toiminta	86 milj. euroa
• Länsimetron rakentamisen avustaminen	74 milj. euroa
• Jäänmurtajan hankinta	112 milj. euroa
• Maanhankinnat ja korvaukset	23 milj. euroa (tie 18, rata 5, vesiväylät 0)
• Joukkoliikenteen ostot ja kehittäminen	27 milj. euroa
• EU:n rakennerahastohankkeiden rahoitus	9 milj. euroa (tie 9)

Perusväylänpidon nettomenoista kohdistuu tienpitoon 60 %, radanpitoon 33 % ja vesiväylänpitoon 7 %. Suurimmat investointihankkeet olivat Pohjanmaan rata 139 milj. euroa ja Jäänmurtajan hankinta 112 milj. euroa. Isohkoja investointihankkeita olivat myös Kehärata 30 milj. euroa, vt 8 Turku-Pori 30 milj. euroa ja vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie 27 milj. euroa. Vuonna 2015 aloitettiin Äänekosken biotuotetehtaan edellyttämien 158 milj. euron väyläinvestointien työt.

Hallitusohjelman tavoitteiden edistäminen

Kataisen / Stubbin hallitusohjelman strategisessa toimeenpanosuunnitelmassa hallitus täsmensi hallitusohjelman painopistealueiden tavoitteet, kärkihankkeet ja poikkihallinnolliset politiikkakokonaisuudet. Viraston toimintaan vaikuttivat erityisesti julkisen hallinnon vakauttamiseksi tehdyt talouden kasvupotentiaalin parantamistoimet ja tuottavuuden lisäämisvaatimukset. Juha Sipilän hallitus julkaisi 2.6.2015 strategisen muutosohjelman ja sitä tukevan yksityiskohtaisen talousohjelman, jossa hallitus esitti 600 milj. euron kasvupanostusta liikenneverkon korjausvelan vähentämiseen.

Liikennevirasto osallistui toimintavuoden syksyllä hallinnonalan konsernistrategian määrittämiseen. Strategia toteuttaa Sipilän hallitusohjelmaa ja se perustuu ministeriön keväällä 2014 julkaisemaan tulevaisuuskatsaukseen.

Tuottavuuden lisäämiseksi virasto on lisännyt sähköistä asioimista, avannut tietoaaineistojaan avoimen datan periaatteella käytettäväksi, kehittänyt väylänpidon uusia hankintamenettelyitä sekä tukenut ministeriötä vaikuttavuus- ja tuottavuusohjelman toimeenpanossa ja toimintojen alueellistamisessa.

Poikkihallinnollisten tavoitteiden edistäminen

Ministeriön ja viraston välisessä vuoden 2015 tulossopimuksessa sovituihin poikkihallinnollisissa kokonaisuuksissa virasto on toiminut ministeriön sille määräämän roolin mukaisesti.

- Liikennepolitiikka kytetään kokonaisvaltaisesti ja poikkihallinnollisesti elinkeinoelämän, talouden ja työllisyyden sekä alueiden kehittämisen kehykseen ja valtion liikenneratkaistuilla tuetaan alueiden toimintaedellytysten kehittämistä. Elinkeinoelämän tyytyväisyys kuljetusten toimivuuteen ja turvallisuuteen on korkealla tasolla.
- Liikennehallinnon toiminnassa ja hankinnoissa hyödynnetään innovatiivisia toimintamalleja ja ratkaisuja. Virasto on aktiivisesti kehittänyt älyliikenteen ratkaisuja ja tukenut avoimella datalla soveluskehityksen mahdollisuuksia. Käyttöoikeuksien osalta noudatetaan avointen tietoaaineistojen käyttö lupaa, tiedoista ja tietopalveluista ei peritä maksuja.
- Liikenneratkaistuilla tuetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä eriarvoisuuden vähentämistä. Virasto on tukenut maankäytön kehittymistä merkittävällä panostuksella raideliikenteen kehittämiseen (Kehärata, Länsimetron rakentamisen avustus, Pohjanmaan rata) sekä tieliikenteen sujuvuuteen ja toimivuuteen.
- Liikenneratkaistuilla tuetaan tulevaisuuden hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamista sekä kestävä kehitystä. Virasto on tukenut hiilineutraalia yhdyskuntarakennetta joukkoliikennettä edistävillä investointihankkeilla. Hankkeiden ympäristövaikutuksia arvioidaan tietomallinnuksen avulla lasketuilla CO₂-vaikutuksilla. Uusiomateriaalien käyttömahdollisuuksia selvitetään alkavissa isoissa rakennushankkeissa.
- Liikennevirasto osallistuu sisäisen turvallisuuden parantamiseen. Virasto on aloittanut rautatietointojen turvallisuusjohtamisjärjestelmän päivittämisen sekä tienpidon, vesiväylätoimintojen ja työturvallisuuden johtamisjärjestelmien rakentamisen.
- Liikenneturvallisuusvision toteutumista edistetään vastuullisuutta korostavin sekä ennaltaehkäiseviin riskianalysipohjaisiin toimintamalleihin perustuvalla pitkäjänteisellä ja poikkihallinnollisella liikennejärjestelmän kehittämisellä. Työ on pitkäjänteistä ja ulottuu myös oman hallinnonalan ulkopuolelle. Työ edellyttää ministeriön aktiivista osallistumista ja tukea, koska parhaat ratkaisut edellyttävät puuttumista säädöksiin ja muiden toimijoiden rahoituksen turvaamista tuloksellisen yhteistyön mahdollistamiseksi. Lyhyellä yhden vuoden tähtäimellä turvallisuustaso heikkeni.
- Liikennehallinto osallistui aktiivisesti valtionhallinnon sähköisen palveluväylän kehittämiseen ja toteuttamiseen. Virasto osallistuu kehittämistyöhön aktiivisesti ja tuloksellisesti.

Liikenneviraston tavoitteisiin liittyvät mittarit

Liikenneviraston tavoitteiden mittarit kuvaavat viraston toiminnan tavoitteita ja toiminnan seurantaan vain osittain. Valtaosa tavoitemittareista kuvaa tietäntyyppisten suoritteiden tuottamista sen sijaan, että ne muodostaisivat laajempaa käsitystä Liikenneviraston toiminnan vaikuttavuudesta ja toimisivat tavoitteiden suhteen toiminnan ohjausinstrumenttina. Uudistamispotentiaalia löytyy myös tavoista tuottaa mittareiden edellyttämää taustadataa. Mittareiden uudistamiselle on selkeä tarve. Käynnissä olevaa tavoite- ja seurantamittareiden kehitystyötä tulee jatkaa ja tarpeen mukaan vielä täsmentää työn tavoitteita tuloksellisuuden varmistamiseksi. Lisäksi tulee varmistaa työn tuottamien tulosten tehokas hyödyntäminen.

Alueellistamisen edistäminen

Liikenneviraston alueellistamisvelvoitteen toteuttaminen jatkui suunnitelman mukaisesti. Tavoitteeksi asetettu 90 henkilötyövuoden alueellistaminen vuoden 2015 loppuun mennessä lähes toteutui, toteuma 89 henkilötyövuotta. Vuoden 2017 loppuun mennessä alueellistettuja pitäisi olla yhteensä 130 henkilötyövuotta, joista 90 henkilötyövuotta pitäisi sijoittaa Lappeenrantaan ja loput 40 henkilötyövuotta Ouluun, Vaasaan, Tampereelle tai Turkuun. Tavoitteen toteutuminen näyttää jonkin verran epävarmalta, koska viraston henkilömäärän vähentämisen ja pienen poistuman vuoksi alueellistamista toteuttavia rekrytointeja ei näytä tulevan riittävästi. Alueellistamisen kohdepaikkakunnista Tampere näyttää olevan vetovoimaisin, sinne on siirtynyt myös vapaaehtoisesti henkilöstöä Helsingistä.

Kustannustason kehitys oli aleneva

Maarakennusalan kustannustaso aleni maarakennuskustannusindeksillä mitattuna 2,3 %. Teiden ylläpidon osaindeksi nousi 0,15 % ja ratojen ylläpidon osaindeksi aleni 0,41 %. Päälystystöiden osaindeksi laski peräti 14,9 %. Urakoitsijoiden kustannustason aleneminen on tuonut virastolle säästöjä ja mahdollistanut lisätilausten teon.

Uuden jäänmurtajan rakentaminen ja myynti

Virasto on tehnyt valtioneuvoston talouspoliittisen ministeriövaliokunnan linjauksen mukaisen sopimuksen vuoden 2016 puolella valmistuvan uuden jäänmurtajan myymisestä Arctia Icebreaking Oy:lle. Murtajan myyntisopimus on tehty ministeriön ohjeistuksen mukaan yhteistyössä ministeriön kanssa. Aluksen arvioidaan valmistuvan vuoden 2016 toisella vuosineljänneksellä. Aluksen rakennuttamiskulut ovat suunnitelman mukaiset 128 milj. euroon. Hankkeen rakennusaikaisesta rahoittamisesta on valtiolle syntynyt lisäksi rahoituskustannus.

Väylien korjausvelan kasvun pysäyttäminen

Virasto valmisteli toimintavuoden aikana suunnitelman korjausvelkarahoituksen kohdistamisen periaatteista ja alustavan hankeluettelon. Toimenpiteiden valintakriteereinä olivat asiakkaiden tarpeet, korjausvelan hallinta sekä digitalisaatio ja uudet palvelut. Päätös korjattavien kohteiden valinnasta siirtyi vuoden 2016 puolelle. Ministeriö ottaa kantaa viraston esitykseen hankeohjelmaan valittavista hankkeista ja niiden ajoituksesta. Viraston arvio velan suuruudesta on noin 2,5 miljardia euroa, mistä miljardi on sellaista velkaa, mikä halutaan saada ensisijaisesti hoidettua.

Toimintaympäristön muutoksiin varautuminen

Lähivuosien heikot talousnäkyvät ovat luoneet painetta kestävään talouskasvuun tähtäävien toimenpiteiden etsimiseen. Liikennejärjestelmän palvelutason turvaamisessa virasto on keskittynyt elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä parantaviin ja kuljetuskustannuksia alentaviin väylänpidon toimiin. Virasto on varautunut heikkenevien rahoituskehysten edellyttämään väylänpidon ohjelmointiin. Suunnitteilla olevien suurten kairoshankkeiden käynnistyminen edellyttää malmi- ja rikastekuljetusten käyttämien yhteysvälien laajoja parantamistoimia ja erillirahoitusta kehittämismomenteilta.

Hallinnonalan yhteisellä konsernistrategialla pyritään varautumaan toimintaympäristön muutoksiin uusilla liikennepalveluilla, toimivilla markkinoilla, digitalisaation hyödyntämisellä sekä laadukkailla viestintä- ja liikenneverkoilla.

Suomen ja Venäjän välisen kaupan vähentyminen on merkittävästi vähentänyt tavaraliikennettä itärajalla, eikä tälle alueelle enää kohdistu takavuosien kaltaista painetta liikenteen toimivuuden kehittämiseen. Venäjän taloudellinen kehitys on myös vähentänyt rajan ylittävien matkustajien määrää.

Varustamojen kustannukset ja merenkulun tuet ovat jäämässä ennakoitua vähäisemmiksi johtuen öljyn hinnan kompensoivasta vaikutuksesta.

Liikennevirasto osallistuu aluehallintouudistuksen valmisteluun. Vaikutuksia on tulossa mahdollisesti ELY-keskuksiin.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

1.2.1.1 Koko hallinnonalan yhteisten tavoitteiden edistäminen

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen liittyvien tehtävien toteuttaminen

Liikennevirasto on osallistunut yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen edistämiseen ja niitä uhkaavien häiriöiden ehkäisemiseen. Liikennevirasto osallistui kansalliseen riskinarviointityöhön, jossa kartoitettiin EU:n vaatimuksesta yhteiskuntaamme kohdistuvia kansallisen tason riskejä. Mukana olivat vakavat tie-, rata- ja meriliikenneonnettomuudet. Liikennevirasto ja ELY-keskusten L-vastuualueet edistävät liikennejärjestelmän toimintavarmuutta parantamalla sen käytettävyyttä ja kehittämällä eri liikennemuotojen yhteistoimintaa. Liikennevirasto valmisteli korjausvelkaohjelman yhteistyössä ministeriön ja asiakkaiden kanssa. Liikenneinfrastruktuuriin sijoitetaan sähkön- ja tietojensiirtokaapeleita toimintavarmuuden lisäämiseksi. Lisäksi vuoden aikana otettiin käyttöön matkustajaturvallisuutta parantamaan pääkaupunkiseudun rautatieasemien valvontajärjestelmä yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun toimijoiden ja poliisin kanssa. Liikenneviraston tietojärjestelmien tietoturvasohanke, joka on osa kansallista kyberturvallisuusstrategiaa, eteni suunnitellusti. Liikennevirasto, ELY-keskusten L-vastuualueet ja maakuljetuspooli järjestävät logistiikkatoimikuntien harjoituksia, joissa käsitellään sekä normaaliajan häiriöitä että poikkeusoloja logistiikan näkökulmasta.

Hallinnonalan toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden parantaminen

Liikennevirasto osallistui syksyllä 2015 hallinnonalan konsernistrategian määrittämiseen. Hallinnonalan yhteisellä konsernistrategialla pyritään toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden parantamiseen uusilla liikennepalveluilla, toimivilla markkinoilla, digitalisaation hyödyntämisellä sekä laadukkailla viestintä- ja liikenneverkoilla.

1.2.1.2 Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttaminen

Liikennevirasto tukee liikenne- ja viestintäministeriötä hallinnonalalle asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Tulossopimuksessa ministeriö linjasi virastolle seuraavat roolit:

- Liikennevirasto varmistaa toimivat ja turvalliset matka- ja kuljetusketjut, parantaa joukkoliikenteen edellytyksiä ja vähentää ympäristöön ja ihmisiin kohdistuvia liikenteen haittavaikutuksia.
- Virasto kehittää aloitteellisesti liikennejärjestelmää ja parantaa toiminnan tuloksellisuutta hyödyntämällä uutta teknologiaa, uudistamalla toimintatapoja ja hallinnon rakenteita sekä kehittämällä osaamista.
- Liikennevirasto ylläpitää ja kehittää liikenteen palvelutasoa valtion liikenneväylillä, edistää liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestäväää kehitystä. Lisäksi virasto toteuttaa liikennepoliittisen selonteon mukaisia toimenpiteitä ja hyödyntää uutta tekniikkaa älyliikenteen strategian mukaisesti.

Matka- ja kuljetusketjujen varmistaminen

Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen, elinkeinoelämän tyytyväisyys kuljetusten toimivuuteen ja sidosryhmien tyytyväisyys Liikenneviraston toimintaan säilyivät kokonaisuutena hyvällä tasolla ja viimeksi mainittu jopa nousi hieman. Yksittäisillä osa-alueilla tyytymättömyys kohdistui kuntopuutteisiin ja talvikunnossapidon viiveisiin.

Liikennejärjestelmän tilaa ja kehittymistä seurataan sekä alueellisella että valtakunnallisella tasolla. Liikennevirasto on aktiivinen alueellisessa toiminnassa yhteistyössä ELY-keskusten L-vastuualueiden, maakuntaliittojen ja isojen kaupunkiseutujen kanssa. Kuntien ja yritysten kanssa laadituilla aiesopimuksilla luotiin yhteistä tahtotilaa ja priorisoidaan osallisten tarpeita vastaamaan virastolle osoitettuja resursseja. Ministeriön kanssa käytiin vuoden 2015 lopulla neuvonpitoa korjausvelkapaketin toteutuksen suunnittelun osalta.

Joukkoliikenteen palvelutason parantaminen

Joukkoliikenteen markkinoita avataan EU:n palvelusopimusasetuksen mukaisesti. Ensimmäiset siirtymäajan liikennöintisopimukset lakkasivat 1.7.2014 ja siirtymäaika kestää joulukuuhun 2019 asti. Muutoksen valmistelu on edennyt systemaattisesti, mutta yhteisen lippu- ja maksujärjestelmän, Waltin, toteuttamisessa on ollut viivettä. Joukkoliikenteen määrärahojen niukkuus on johtanut linja-autoliikenteen vuorojen lakkautuksiin, kun rahoituksen väheneminen on tehnyt liikennöinnin tappiolliseksi. Palvelutason parantamisen sijaan nykyisellä rahoitustasolla virasto kykenee vain palvelutason hallittuun alentamiseen.

Rautatieliikenteen kilpailun avautumista valmisteltiin laajalla yhteistyöllä. Rautatieliikenteen ohjaus irrotettiin VR konsernista 1.1.2015. Kilpailun alkamiseen valmistauduttiin myös ratapihojen liikenteenohjauksen toimintamallien selvittämällä. Virasto valmisteli monitoimijaympäristöön siirtymistä liikennöintiin liittyvissä asioissa, kuten sopimuksissa ja kapasiteetin hallinnassa.

Linja-autoliikenteen harjoittajien keskinäinen hintakilpailu on alentanut sekä linja-autoliikenteen että rautatieliikenteen lippuhintoja sekä lisännyt merkittävästi joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja matkustajamääriä. Joukkoliikennetukiin käytettävissä olevien määrärahojen vähyys aiheutti taloudellisesti kannattamattomien vuorojen lakkautuksia, mutta merkittävä panostus suurten kaupunkien joukkoliikenneinvestointeihin lisäsi joukkoliikenteen kilpailukykyä ja kulkumuoto-osuutta.

Liikenteen haittavaikutusten vähentäminen

Pohjavesien pilaantumiskäskyä vähennettiin maantieverkolla väylänpidon toimin yhteensä 3,0 km matkalla. Tavoitteena ollutta 4,5 km suojausmäärää ei saavutettu, koska vt 25 Lohjanharjun suojauskohteen työt siirtyivät vuoden 2016 puolelle. Maanteiden kehittämishankkeiden yhteydessä toteutetulla meluntorjunnalla suojattiin 830 asukasta. Rautateiden meluntorjunnalle ei vuodelle 2015 asetettu tavoitetta, koska suunniteltuja kohteita ei ollut.

Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien laskennalliselle vähentymiselle asetettua 15 onnettomuuden laskennallista vähenemää (heva) ei aivan saavutettu. Tulos oli 13,0 hevaa. Suomi on tieliikenteen osalta turvallinen maa vaikkakin vuoden 2015 aikana maanteilla kuoli 23 % enemmän ihmisiä kuin vuonna 2014. Sen sijaan henkilövahinko-onnettomuuksien määrä, joka paremmin kuvaa riskitason kehitystä, väheni vuoden 2014 verrattuna 3 %. Liikennekuolemia maanteilla oli 200 ja vakavia onnettomuuksia 2 718 kappaletta.

Liikennejärjestelmän toimivuuden tehostaminen hyödyntäen uuden teknologian mahdollisuuksia

Liikenteen kasvu ja liikenteeseen kohdistuvat tavoitteet ja velvoitteet lisäävät tarvetta ohjata liikennettä yhä tehokkaammin ja joustavammin. Olemassa oleva väyläkapasiteetti on käytettävä entistä tehokkaammin hyväksi. Lisäksi teknologia ja digitalisaatio mahdollistavat uudet palvelut liikkujille ja elinkeinoelämälle. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää uusia ohjausmekanismeja ja uuden teknologian hyödyntämistä liikenteenohjauksessa. Nykyisten järjestelmien perusrakenteet ovat vanhoja ja niiden edelleen kehittäminen sekä toimintavarmuuden ylläpitäminen tulee vuosi vuodelta vaikeammaksi ja kalliimmaksi.

Liikennevirastossa on käynnissä Liikenteenohjausjärjestelmien uudistamishanke sekä Digitalisaatiohanke, joiden tavoite on tehostaa ja parantaa liikennejärjestelmän toimivuutta uuden teknologian keinoin sekä tehokkaan ja avoimen tiedon keräämisen, analysoinnin ja jakamisen avulla. Liikenteenohjaustoimintaa kehitetään vaiheittain hyödyntämään uuden teknologian luomia mahdollisuuksia. Avoimen datan osalta on avattu uusia tietolajeja mm. rautatieliikenteessä antaen innostavia kokemuksia uusien palvelujen kehittämiseen. Toiminnan keskiöön uusien palvelujen osalta nousi vuonna 2015 ”Liikkuminen palveluna” -kokonaisuus ja sen edistäminen sekä siihen liittyvien liitännäisprojektien toteuttaminen.

Toimintatapojen ja hallinnon rakenteiden uudistaminen

Liikennevirasto kokeili useaa uutta toimintatapaa. Liikennevirasto mm. osallistui NordicWay-hankkeeseen, jonka avulla pyritään valmistautumaan uudentyyppisiin liikenteen palveluihin ja tieliikenteen automaatioon. Hankkeessa testataan Suomen kännykkäverkon soveltuvuutta tällaiseen käyttöön. Aurora-hanke tarjoaa viranomaisille mahdollisuuden edistää tavoitteitaan robotiikan ja liikenteen automatisaation kehityksessä, Suomelle uuden ulottuvuuden arktisen strategian kehitykseen ja toteutukseen, kotimaisille ja kansainvälisille testaajille valmiiksi työstetyn testaus- ja työskentelyalustan sekä erilaisia uusia yritystoimintamahdollisuuksia. Lisäksi on mm. kokeiltu erilaisia keinoja kerätä tiestön kunto-tietoja.

Virastossa käynnistettiin vuonna 2015 strategisen henkilöstösuunnitelman tekeminen uudella toimintatavalla, HR-ammattilaiset suunnittelevat osaamisen ja voimavarojen hallintaa tiiviissä yhteistyössä toimialojen johdon kanssa. Tavoitteena on, että osaamisen suuntaaminen ja resurssien yhteiskäyttö tehostuvat ja viraston priorisointikyky selvästi paranee. Vuonna 2014 aloitettu Ajasta ja paikasta riippumaton työ -pilottikokeilu laajennettiin lisäkokemusten saamiseksi koskemaan valittuja yksiköitä, jotka edustivat kaikkia toimialoja. Tarkoitus on tehdä ajasta ja paikasta riippumattomasta työstä koko viraston toimintamalli (liikennekeskuksia lukuun ottamatta). Työnteon uusi toimintamalli tukee joulukuussa 2015 päätettyä toimitilaratkaisua viraston siirtymisestä monitoimitiloihin.

Liikenneviraston uusi organisaatio aloitti toimintansa 1.5.2015. Muutoksen tavoitteena oli edelleen tehostaa strategisten tavoitteiden toteutumista. Merkittävin muutos oli suunnittelun ja investointihankkeiden toteutuksen yhdistäminen samalle toimialalle.

Osaamisen kehittäminen yhteistyössä alan toimijoiden kanssa

Liikennevirasto valmisteli yhdessä Maanrakennusalan neuvottelukunnan (MANK) ja muiden alan toimijoiden kanssa projekti- ja toimintasuunnitelman liikenne- ja infra-alan osaamisen kehittämisfoorumin (LIKE) toiminnan käynnistämiseksi. Toiminta käynnistyi vuoden 2015 lopulla, jolloin alan yhdessä hyväksymälle toiminta- ja kehittämissuunnitelmalle saatiin keskeisiltä toimijoilta päätökset rahoituksesta ja osallistumisesta foorumin toimintaan. Rahoituspäätöksen tekivät Liikenneviraston lisäksi mm. MANK, Infra ry, SKOL ja Kuntaliitto (KEHTO -forum).

Liikenteen palvelutason ylläpito ja kehittäminen

Matka- ja kuljetusketjujen turvaamiseksi virasto on priorisoinut voimakkaasti kunnossapitoa keskeisen verkon rappeutumisen estämiseksi ja vähentänyt vähäliikenteisen verkon ylläpitoa, kuitenkin niin, että liikenneonnettomuus säilyi. Keskeisen verkon kuntotaso on säilynyt lähes viimevuotisella tasolla. Etelä-Suomen leuto ja vähäluminen talvi helpotti teiden ja ratojen talvihoitoa sekä näkyi normaalia korkeampana asiakastyytyväisyytenä ja täsmällisenä junaliikenteenä. Talvimerenkulun palvelutaso voitiin pitää erittäin hyvänä leudon talven takia.

Liikenteen palvelutasoa paransivat huomattavasti myös isojen tie- ja ratahankkeiden valmistuminen (mm. Kehärata, E18 Koskenkylä-Kotka, vt 8 Rovaniemen kohta, vt 8 Turku-Pori ja Seinäjoen itäinen ohikulkutie).

Liikennejärjestelmän toimivuuden edistäminen

Junaliikenteen täsmällisyys oli vuonna 2015 hieman edellisvuotta alhaisempi. Lähiliikenteen täsmällisyys oli 92,7% (muutos vuodesta 2014 -0,6%), kaukoliikenteen 87,2% (-0,5%) ja tavaraliikenteessä 88,2% (-0,7%). Tulos käänsi 2010-luvulla jatkuneen positiivisen kehityksen lievään laskuun. Radanpitäjästä aiheutuneiden täsmällisyyspoikkeamien suhteellinen määrä lisääntyi, mihin henkilöliikenteessä keskeiset tekijät olivat lisääntyneet sähkörataviat sekä radan kunnosta johtuvien tilapäisten nopeusrajoitusten lisääntyminen. Molemmat asiat indikoivat radan korjausvelan kasvua, mihin odotetaan käännoista lähivuosien lisärahoituksesta.

Liikennevirastossa on kiinnitetty huomiota tilapäisten nopeusrajoitusten verkollisten vaikutusten arviointiin sekä rajoitusten mahdollisimman nopeaan poistamiseen. Sähkönsyötön jakelua pyritään varmistamaan neuvottelemalla naapurimaanomistajien kanssa kriittisten puiden kaatamisesta (myrsky voi kaataa puun ratajohtojen päälle) radan lähistöstä, mihin uudistuvan rautatielain odotetaan myös parantavan radanpitäjän mahdollisuuksia toimia.

Liikennevirasto on varmistanut massa- ja mittamuutoksista kertyviä hyötyjä vahvistamalla siltojen kantavuutta ja vähentämällä liikennettä haittaavia matalia alikulkuja. Kohteiden valinta on tehty kiinteässä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa.

Suomen teillä kulkee tällä hetkellä kuusi poikkeusluvan saanutta yli 76 tonnista tai yli 25,25 metristä ns. high capacity transport (HCT) -rekkaa. HCT-rekoille myönnetyt poikkeusluvut liittyvä aina johonkin kokeiluun, joiden tarkoituksena on kehittää maanteille uusia, vastuullisempia kuljetusratkaisuja. Ennen luvan myöntämistä Liikennevirasto ja ELY-keskusten L-vastuualueet käyvät läpi yritysten antamat reittiehdotukset. Jos ehdotus on sopiva, niin Trafi myöntää määräaikaisten luvan kuljetuksiin. Normaalia suuremmat rekat tehostavat logistiikkaa. Kun sama moottori kuljettaa tuplamäärän tavaraa, niin myös ympäristöpäästöt vähentyvät. Suurilla kuormilla on saatu 10–40 % pienemmät päästöt.

Liikennejärjestelmän toimivuutta parantavat osaltaan useat vuonna 2015 valmistuneet hankkeet: E18 Haminan ohikulkutie, E18 Kotkan kohta, vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutien 12. vaihe, Kehärata, Lielähti-Kokemäki-rataosuus, Pietarsaaren meriväylä ja Uudenkaupungin meriväylä.

Matkaketjujen parantumisesta on esimerkkinä Tikkurilan matkakeskuksen valmistuminen. Se helpottaa vaihtoja junaliikenteen, paikallisen linja-autoliikenteen ja liityntäliikenteen välillä. Myös kesällä 2015 käyttöön otettu Kehärata on osaltaan parantanut matkaketjuja ja niiden toimivuutta mm. Helsinki-Vantaan lentoasemalle.

Liikenteen turvallisuuden edistäminen

Liikennevirasto käynnisti nelivuotisten turvallisuustoimenpideohjelmien valmistelun vuonna 2015. Resursipulasta johtuen työtä ei saatu valmiiksi vuonna 2015 vaan ohjelmien valmistelu jatkuu vuonna 2016. Lisäksi tieliikenteen turvallisuutta parantavien vaikuttavimpien keinojen määrittely käynnistyi. Perusväylänpidon toimilla saavutettiin 13 hevaa tavoitellusta 15 hevasta. Investointiluonteiset liikenneturvallisuutta parantavat toimet ovat vähissä, eivätkä ole käytännössä mahdollisia perusväylänpidossa ilman työllisyys-, EAKR- ja yhteistyötahojen rahoitusta. Raportoidut hevat tuotetaan lähinnä tiemerkinnoilla ja muulla liikenteen ohjauksella, myös nopeusrajoitusmuutoksilla.

Virasto käynnisti myös tasoristeysturvallisuuden toimintalinjojen valmistelun yhteistyössä mm. Tieyhdistyksen ja ELY-keskusten L-vastuualueiden kanssa. Toimintalinjojen tavoitteena on laatia tasoristeysturvallisuuden kehittämiseen selkeät toimintatavat. Tasoristeyskiä poistettiin 59 kappaletta vuonna 2015.

Tie- ja rautatietunneleihin tehtiin tarkastuksia, joiden avulla pyritään varmistamaan liikenteen turvallisuus. Ennen Kehäradan käyttöönottoa järjestettiin pelastusharjoitus sekä laadittiin turvallisuuden varmistamiseen liittyvä pelastussuunnitelma yhteistyössä sidosryhmien ja viranomaisten kanssa.

Liikennekeskusten varautuminen onnettomuuksiin ja häiriöihin ylläpidettiin riittävällä tasolla vuonna 2015.

Merenkulun turvallisuutta edistettiin vuonna 2015 viraston merenkululle tarjoamien palvelujen kautta. Näitä ovat mm. vesiväylänpito-, merikartoitus- ja meriliikenteen ohjauksen palvelut. Sen lisäksi, että nämä viraston toiminnot jo sinänsä ennalta ehkäisevät karilleajoja ja alusten yhteentörmäyksiä, kehitettiin palveluja mm. siirtymällä VTS palvelussa englannin kieleen, hankkimalla sekä julkaisemalla uusia merikarttatietoja kauppamerenkulun käyttäjiltä reiteiltä, laajentamalla ENSI -palvelun pilotointia sekä käynnistämällä Merenkulun älyväylä kehittämishanke. Vuoden 2015 aikana meriliikenteen ohjauksen VTS-keskukset estivät 13 mahdollista karilleajoa.

Alueiden tasapainoisen kehityksen edistäminen

Liikennevirasto on selvittänyt elinkeinoelämän tarpeita tiiviillä vuorovaikutuksella isoimpien yritysten kanssa sekä osallistunut alueelliseen liikennejärjestelmä- ja maakuntakaavatyöhön, jonka kautta alueiden tarpeet on tunnistettu. Suunnittelun ja hankkeiden jatko-ohjelmoinnissa on tarpeet ja toiveet priorisoitu valtakunnallisesti seuraavin kriteerein: elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantaminen, liikennöitävyyden ja matkustamisen parantaminen, liikkumisen ja kuljetuskustannusten pienentäminen, väylä-omaisuuden arvon ja väylien kunnon säilyttäminen, automatisaation, uusien innovaatioiden ja tiedon täysi-määräinen hyödyntäminen, liikenneturvallisuuden parantaminen sekä ympäristökestävyyden edistäminen. Toimenpiteet sijoittuvat tasapainoisesti valtakunnan eri alueille ja pyrkivät vastaamaan merkittävien matkojen ja kuljetusten kiireellisiin tarpeisiin.

Kestävän kehityksen edistäminen

Liikenneviraston ympäristötoimintalinjassa sekä sitä toteuttavassa ympäristöohjelmassa kantavana ajatuksena on kestävän kehityksen edistäminen. Virasto kehittää liikennejärjestelmää kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti yhdessä muiden toimijoiden kanssa. JOUSI yhteistyöryhmässä joukkoliikennetoimijoiden kanssa on edistetty joukkoliikenteen käyttöä infraa ja matkaketjuja sekä asiakaslähtöisiä informaatiopalveluita kehittämällä. Tavoitteena on toimintavarma ja ekotehokas liikennejärjestelmä, joka tukee tasapainoisen aluerakenteen ja eheän yhdyskuntarakenteen muodostamista ja vähentää väylänpidon ja liikenteen haitallisia ympäristövaikutuksia. Kestävän liikenteen kehittämiseen liittyviä keskeisiä tavoitteita ovat liikenteen sekä väylien rakentamisen ja kunnossapidon haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen ja liikenteen turvallisuuden parantaminen. Usean toimijan tiiviissä yhteistyössä toteutettavaan Uuma 2 hankkeeseen osallistumalla Liikennevirasto on osaltaan edistänyt uusiomaarakentamista Suomessa. Liikennevirasto osallistuu myös Eurooppa-tasolla liikenteen sähköistämistä edistäviin hankkeisiin.

Liikenneviraston Turun ja Pasilan toimipisteelle myönnettiin kesällä 2015 Green Office -merkki tunnustuksena henkilöstön tekemästä työstä toimistojen ympäristöystävällisyyden lisäämiseksi. Pasilan ja Turun läpäisemien toimistotarkastusten myötä myös Green Officessa mukana olevat Lappeenrannan ja Tampereen toimistotoimitilat saavat merkin käyttöoikeuden, sillä WWF:n periaatteiden mukaisesti toimistotarkastus suoritetaan aina päätoimipaikassa sekä kiertävällä vuorolla muissa toimipaikoissa.

Liikennevirastossa käynnistyi keväällä 2015 yhteiskuntavastuuraportointi-projekti. Ensimmäinen yhteiskuntavastuuraportti valmistuu keväällä 2016. Raportissa käsitellään kestävän kehityksen edistämiseksi tehtyjä toimenpiteitä.

Edellisen hallituksen liikennepoliittisen selonteon mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen

Liikennepoliittisen selonteon hankeohjelman sisältämät hankkeet ovat käynnissä tai jo valmistuneet suunnitellusti. Suunnittelua ohjaavan ohjelman kohteet ovat olleet suunnittelussa lukuun ottamatta Hyvinkää-Hanko rataosan sähköistystä. Toimenpiteiden toteuttamista on viety eteenpäin korjausvelkaohjelman ja suunnitteluohjelman laatimisessa, ottaen huomioon hallitusohjelman tavoitteet.

Uuden tekniikan hyödyntäminen älyliikenteen strategian mukaisesti

Liikennevirasto on edistänyt liikenteen älystrategian toimeenpanon hengen mukaisesti tieto- ja viestintätekniologian hyödyntämistä kaikessa viraston toiminnassa. Erityisesti uutta teknologiaa hyödynnetään liikenteenhallinnassa, viraston tiedonhallinnassa ja tietopalveluissa, kunnossapidossa sekä uusien suunnittelukäytäntöjen ja ratkaisujen yhteydessä. Kokeilutoimintaa on edistetty vuonna 2015 monella rintamalla menestyksekkäästi, joista merkittävimpinä mm. Liikennelabra -tiedonhankintakokeilun toteuttaminen, Aurora -älyliikenteen testaus ekosysteemi Tunturi-Lapissa, Nordicway -keskustelevat ajoneuvot ja erilaiset MaaS -aktiviteetit.

1.2.1.3 Toiminnan painopisteet

LVM:n harjoittama liikennepolitiikka tähtää kasvun, kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin tuottamiseen ja tukemiseen koko Suomessa. Liikennepolitiikka on osa yhteiskuntapolitiikkaa. Ministeriö on nimennyt Liikennevirastolle yhdeksän toiminnan painopistettä ja asettanut kullekin painopisteelle useita tavoitteita, joiden taustalla on ministeriön tarve ajaa sisään uutta liikennepolitiikkaa viraston ajattelu- ja toimintatapoihin siten, että se näkyy viraston kaikessa toiminnassa, ELY-keskusten L-vastuualueiden ohjauksessa, viraston omien toimintatapojen ja prosessien systemaattisessa kehittämisessä ja viraston aktiivisessa osallistumisessa sisäiseen yhteistyöhön.

1. Liikenneturvallisuuden parantaminen ja poikkihallinnollinen yhteistyö

Virasto on osallistunut laajasti poikkihallinnolliseen yhteistyöhön liikenneturvallisuuden parantamiseksi seuraavissa painopisteissä:

Liikennekäyttäytyminen: Suunnittelun kautta on viety käytäntöön uutta ohjeistusta mopoilijoiden paikasta liikenteessä. Liikennekäyttäytymiseen vaikuttamiseksi on tiedotettu ajankohtaisista aiheista yleisölle. Näillä toimilla on vaikutettu myös poikkihallinnolliseen nuorten liikenneturvallisuutta koskeneeseen pilottiin.

Taajamien turvallisuus: Jalankulun ja pyöräilyn turvallisuuden parantamiseksi on tehty erillisiä selvityksiä suojateistä ja niiden turvallisuudesta uusitun ohjeiston pohjalta sekä käynnistetty pohjoismainen vertailu. Etenkin liikenneturvallisuussuunnitelmien laadinnan yhteydessä tarkistetaan taajamissa nopeusrajoituksia ja rauhoitetaan taajamaliikennettä sekä tehdään poliisiyhteistyötä tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

Maanteiden liikenneturvallisuus: Yhteistyö poliisin kanssa jatkui tekniikkaselvityksen merkeissä ja uusien valvontakohteiden saamiseksi käyttöön lähivuosina. Nopeusrajoituksia tarkistettiin. Kokeilu leveiden keskimerkintöjen turvallisuusvaikutuksista päätieverkolla jatkuu – toistaiseksi myönteiset vaikutukset turvallisuuteen. Tutkimus "Kustannustehokkaat keskikaideratkaisut" tehtiin kohtaamisonnettomuuksien vähentämisen eteen. Digitalisaation, mm. automaattikaistaohjauksen mahdollistamiseksi, tieverkon päällystys- ja tiemerkintätoimista olisi pystyttävä huolehtimaan ja keskikaiteet vilkkaimmilla osuuksilla turvaisivat vastakkaisen suunnan. Mahdollisuuksia on kuitenkin ollut valitettavan vähän näiden toimien toteuttamiseen (perusväylänpidolla vaikutettiin 13 henkilövahinko-onnettomuuden vähentämiseksi maanteiltä).

Muu alueellinen ja paikallinen yhteistyö: Kuntiin ja seutukuntiin on laadittu liikenneturvallisuussuunnitelmia ja tuettu liikenneturvallisuustoimintaa alueilla mm. liikenneturvallisuustiedoilla ja tiedonvälityksellä, kumppaneina Liikenneturva ja Poliisi. Ns. liikenneturvallisuuden toimijamallin (yhdessä hankittu konsultti liikenneturvallisuustyön avuksi) käyttö on laajennut alueilla omien resurssien vähennyttyä. Alueilla järjestetään myös yhteisiä liikenneturvallisuusaiheisia tilaisuuksia päättäjille ja muille toimijoille, esimerkiksi Liikenneturvallisuusfoorumit.

Liikennevirasto on tukenut poikkihallinnollista yhteistyötä ohjein, T&K-projektein ja verkostoitumista tukemalla mm. seuraavasti:

- Käynnistämällä kuntien liikenneturvallisuussuunnittelun ohjeytön (Kuntien liikenneturvallisuustyön opas) yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Valmistuu alkuvuodesta 2016.
- Kehittämällä monialaisessa tutkimusyhteistyössä apps-käyttöisen porovaroituspalvelun tienkäyttäjille. Esiselvitys ja testaus valmistuivat vuonna 2015.
- Jatkamalla yhteistyötä poliisin kanssa aiemmin tehdyn yhteistyösopimuksen pohjalta sekä alue- että valtakunnan tasolla. Toimintamuotoina ovat tutkimus, ristikkäiskoulutus, säännölliset yhteistyökokoukset pienryhmätyöskentelyllä täydennettynä ja muu tiedonvaihto.
- Aktivoimalla ELY-keskusten L-vastuualueita toimimaan asiakkaisiin nähden yhtenevin periaattein tukemalla verkostoitumista ja tiedonvaihtoa. Uusimuotoinen asiakaspalvelukonsepti on pilotoitu vuonna 2015 ja valtakunnallisesti käyttöön otettu 1.1.2016 alkaen. Tavoitteena on keventää työkuormaa.
- Jatkamalla turvallisuusjohtamisjärjestelmän kehittämistä Liikenneviraston ja ELY-keskusten L-vastuualueiden tienpitoa ja tieliikennettä käsittelevien toimintojen osalta. Trafi on tutustunut luonnosvaiheeseen osana toimintajärjestelmää keväällä 2015.

Liikennevirasto asetti ELY-keskusten L-vastuualueille vuodelle 2015 tulostavoitteen alueiden poikkihallinnollisesta liikenneturvallisuustyöstä (poikkihallinnolliset turvallisuustoimet ovat 30 % liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteistosta), joka saavutettiin erinomaisesti. Alueellisessa ja paikallisessa yhteistyössä ELY-keskusten L-vastuualueet ovat jatkaneet valtioneuvoston tieliikenteen turvallisuuden periaatepäätöksen (5.12.2012) sekä liikenneturvallisuussuunnitelman 2014 linjausten käytäntöön viemistä resurssiensa rajoissa.

Liikennevirasto aloitti rautatietojärjestelmän päivittämisen. Tienpidon- ja vesiväylätoimintojen sekä työturvallisuuden johtamisjärjestelmien rakentaminen aloitettiin. Edellä mainittujen turvallisuusjärjestelmän tavoitteena on kuvata turvallisuustyön toimintatavat virastossa. Järjestelmien sisällön rakenne on sama niin, että turvallisuus eri väylämuodoissa tulee kuvattua samoilla periaatteilla.

Tieliikenteen osalta moniviranomaisyhteistyötä syvennettiin ja kehitettiin edelleen yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa erityisesti tieliikennekeskuksen Tampereen toimipisteen uusien toimitilojen yhteydessä. Lisäksi jatkettiin vuonna 2014 aloitettua pelastuslaitosten ja poliisin ammattitutkintojen opintokokonaisuuksiin sisällytettävää tieliikennekeskuksen toiminnan ja häiriönhallinnan jalkauttamista. Lisäksi häiriönhallinnan valtakunnallisen toimintamallin jalkautusta vietiin eteenpäin pitämällä yhteistyötapaamiset kaikkien poliisilaitosten kanssa sekä koordinoimalla yhteistyötä Poliisihallituksen kanssa. Käytännön toimina voidaan mainita osallistuminen yhdessä muiden viranomaisten kanssa alueellisiin pelastusharjoituksiin ja varautumisharjoituksiin, erityisesti tunnelikohteiden osalta.

Meriliikenteen osalta METO-yhteistyö jatkui tiiviinä. Vuoden 2015 aikana METO-sihteeristö loi kuvaukset meriliikenteen eri poikkeustilanteille. Kuvauksissa painotettiin viranomaisyhteistyön ja kiinnitettiin huomiota viranomaisten välisen tiedonkulun toimivuuteen merellisissä tilanteissa.

2. Hankintamenettelyn suunnittelun ja toteuttamisen kehittäminen ja hankehallinta

Liikennevirasto on vakiinnuttanut käyttöönsä Hankinnan ohjeistus -palvelun ja siihen on vielä lisätty ohjeistusta mm. koskien rakennuttajakonsulttien hankintaa. Palvelu on laajassa käytössä ja on lisännyt Liikenneviraston hankintaosaamista ja yhtenäistänyt toimintatapoja. Hankinnan ohjeistus -palvelu nähdään virastossa merkittävänä osaamisen ja yhtenäistämisen työkaluna. Se on myös käytössä konsulteilla, jotka tekevät töitä tilaajan tukena. Allianssimallia on edelleen kehitetty. Uutena kohteena Äänekosken biotuotetehdään liikenneyhteyksistä rataa koskevat osuudet.

Liikennevirasto julkaisee internet-sivuillaan hankintaohjelmat toimittajamarkkinoille kuukausittain. Hankintojen kustannusarvioita ja saatuja tarjoushintoja seurataan säännöllisesti ja tietoja toimitetaan kustannushallintaohjelmistoa varten. Kilpailutettujen hankkeiden hintataso on maanrakennustöissä ollut erittäin mallillinen johtuen mm. tiukasta kilpailutilanteesta. Pääsääntöisesti urakoiden hintataso on ollut alhaisempi kuin kustannusarvioiden.

Yhteistyötä infra-alan, TEM:n ja Kuntaliiton kanssa on tehty yhteisten hankinnan ohjeiden laatimiseksi ja toimintatapojen kehittämiseksi. Yhteistyön tuloksena Liikennevirasto on parantanut hankinnan ohjeistusta ja yhtenäistänyt sitä sekä luonut yhtenäisiä käytäntöjä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Urakoiden hankehallinnan sekä laadunhallinnan parantamiseksi on käynnistetty sekä projektiohjeistuksen laatiminen että laajempi ja useampivuotinen laadunparantamisen projekti.

Liikenneviraston onnistumista hankinnan kehittämisessä ja toimittajamarkkinoiden hallinnassa mitataan innovaatiomittauksella. Innovaatiomittauksella arvioidaan Liikenneviraston ja ELY-keskusten L-vastuualueiden hankintaosaamista, yhteistyökykyä ja verkostotaitoja. Tulosten perusteella Liikennevirasto suuntaa kehittämistoimiaan.

Väylähankkeiden tueksi perustetun hankecontroller-toiminnan käytännöt on vakiinnutettu, ja valtuuksien sekä määrärahaseurannan raportointia kehitetään edelleen. Vuoden 2015 aikana on parannettu sopimusten ja toiminnanohjausjärjestelmän tietojen välistä yhteyttä luomalla tilausnumerosysteemi, joka yhdistää asianhallinnan sopimukset ja toiminnanohjausjärjestelmän tiedot.

3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Virastossa läpikäytiin ja uusittiin henkilöstö- ja taloushallinnon ohjeistusta sekä järjestettiin esimiehille henkilökohtainen perehdytys määrärahaseurantaan ja raportointijärjestelmään. Toimialoille on järjestetty tilaisuuksia, joissa on käyty läpi talousraportoinnin tarjoamia mahdollisuuksia. Valtuus seurannan ja kustannuslaskennan virheraportteja on parannettu. VTV:n raportissa esille tuotuja puutteita on käyty läpi, ja esim. hankintasopimusmalliin on tehty parannuksia ensimmäisen maksuerän osalta. Perusväylänpitoon on nimetty hankecontroller.

Johtoryhmä tarkensi strategisia riskejä helmikuussa 2015 ja sopi, että se seuraa riskienhallinnan riittävyyttä osana strategian toteutumisen seurantaan normaalin raportoinnin yhteydessä. Keväällä 2015 johto asemoi riskienhallinnan yhdeksi viraston johtamisjärjestelmän elementiksi ja yksinkertaisti riskiluokittelua. Ydinprosessien riskit tunnistettiin vuoden loppuun mennessä. Vuodesta 2016 alkaen prosessien riskit tunnistetaan vuosittain prosessikatselmointien yhteydessä. Riskienhallinnan linjausten uudistaminen jatkuu vuonna 2016. Väylähankkeiden riskienhallintaan on valmistunut yleisohje ja TURI turvallisuusriskien hallinnan työkalun vaiheittainen käyttöönotto on jatkunut.

4. Toimintatapojen uudistaminen ja tuottavuuden parantaminen

Systemaattinen toimintatapojen uudistaminen ei ole edennyt toivotusti ja monet tehtävät ovat siirtyneet vuodelle 2016. Yksittäisiä prosesseja on kuitenkin parannettu osana jokapäiväistä toimintaa sekä kehittämisprojekteissa. Viraston johtoryhmä päätti 8.6.2015 uudesta prosessikartasta, käynnisti ydinprosessien tuottamien palveluiden tunnistamisen sekä päätti säännöllisten, kehittämistarpeita tukevien prosessikatselmointien käynnistämisestä vuonna 2016.

Liikennevirasto on avannut tietoaaineistojaan Liikenteen ja viestinnän avoin tieto -tiekartan mukaisesti. Liikennevirasto on tunnistanut kansalliset liikenne- ja väylätietotuotteet ja avannut ne viraston lataus- ja katselupalvelun kautta avoimen datan periaatteella. Reaaliaikaiset liikenne- ja olosuhdetiedot on avattu Digi-traffic-palvelun kautta. Liikenneverkkojen tiedot, merikartoituksen tietoja sekä maksuton Digiroad-aineisto ovat saatavilla lataus- ja katselupalvelussa sekä joukkoliikenteen reitti- ja aikataulutiedot Matka.fi -portaalin kautta. Uusia tiedon avauksia ovat mm. rataliikenteen tiedot ja vesiväylärekisterin tiedot. Pääosalle avoimista aineistoista on otettu käyttöön JHS189-suosituksen mukainen avoimen tietoaaineiston käyttö lupa. Tietopalvelut on kuvattu mm. kansallisessa Paikatietoikkunassa sekä avoindata.fi -portaalissa. Tiedon avaamisen vaikutuksia arvioidaan jatkuvasti tiedon hyödyntäjien kanssa käytävän vuoropuhelun kautta. Rakentamishankkeiden kanssa on sovittu toimintamalli tien ja radan keskilinjan sijaintitiedon toimittamisesta perusrekistereihin.

5. Toimivat matka- ja kuljetusketjut

Junaliikenteen täsmällisyys oli vuonna 2015 hieman edellisvuotta alhaisempi. Lähiliikenteen täsmällisyys oli 92,7 % (muutos vuodesta 2014 -0,6 %), kaukoliikenteen 87,2 % (-0,5 %) ja tavaraliikenteessä 88,2 % (-0,7 %). Tulos käänsi 2010-luvulla jatkuneen positiivisen kehityksen lievään laskuun. Radanpitäjästä aiheutuneiden täsmällisyyspoikkeamien suhteellinen määrä lisääntyi, mihin henkilöliikenteessä keskeiset tekijät olivat lisääntyneet sähkörataviat sekä radan kunnosta johtuvien tilapäisten nopeusrajoitusten lisääntyminen. Molemmat asiat indikoivat radan korjausvelan kasvua, mihin odotetaan käännoä lähivuosien lisärahoituksesta. Liikennevirastossa on myös kiinnitetty huomiota tilapäisten nopeusrajoitusten verkollisten vaikutusten arviointiin sekä rajoitusten mahdollisimman nopeaan poistamiseen. Sähkönsyötön jakelua pyritään varmistamaan neuvottelemalla naapurimaanomistajien kanssa kriittisten puiden kaatamisesta (myrsky voi kaataa puun ratajohtojen päälle) radan lähistöstä, mihin uudistuvan rautatielain odotetaan myös parantavan radanpitäjän mahdollisuuksia toimia.

Vuosien 2010–2015 välillä teiden kuntoon tyytymättömien osuus lisääntyi merkittävästi eli kaksinkertaistui; yksityishenkilöissä tyytymättömien osuus kasvoi 16 %:sta 34 %:in ja raskaan liikenteen kuljettajissa 24 %:sta 48 %:in. Talvikaudella 2015 yksityishenkilöistä 39 % ja raskaan liikenteen kuljettajista 50 % olivat tyytymättömiä maanteiden kuntoon. Ammattiautoilijat kokevat erityisesti päällysteiden kunnan heikentyneen merkittävästi. Keskeisen väyläverkon kunto on strategiamme mukaisesti pidetty tarkoituksenmukaisella tasolla. Ylläpitoresurssien niukkuuden vuoksi tiestön kunto on heikentynyt alemman verkon ohella nyt myös keskivilkkaalla tieverkolla. Päivittäinen liikennöitävyys säilyi kuitenkin riittävän hyvänä koko tieverkolla. Rautateillä ja vesiväylillä keskeisten väylien kunto ja päivittäinen liikennöitävyys olivat hyvällä tasolla. Liikennevirasto varmistaa massa- ja mittamuutoksista kertyviä hyötyjä vahvistamalla siltojen kantavuutta ja vähentämällä liikennettä haittaavia matalia alikulkujä. Kohteiden valinta tehdään kiinteässä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa.

Joukkoliikenteen kilpailukyky on parantunut kaukoliikenteessä, kun joukkoliikenteen sääntely vapautui ke-sällä 2014. Myös keskisuurilla kaupunkiseuduilla palvelutasoa on pystytty parantamaan, kun liikenne on kilpailutettu ja eri kaupunkiseutujen yhteiseksi tarkoitettun Waltti-matkakortin käyttöönotot on aloitettu. Waltti-matkakortti on käytössä seitsemällä kaupunkiseudulla (Lappeenranta, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kouvola, Kuopio ja Oulu) sekä rajoitetusti Keski-Suomen ELY-keskuksen liikenteessä. Vuoden 2015 lopussa oli käytössä noin 100 000 Waltti-matkakorttia. Liikenneviraston kilpailuttamisselvityksen jatkotöinä kehitetään valtakunnallisena yhteistyönä hankinta-asiakirjoja edelleen.

Matkaketjujen parantumisesta on esimerkkinä Tikkurilan matkakeskuksen valmistuminen. Se helpottaa vaihtoja junaliikenteen, paikallisen linja-autoliikenteen ja liityntäliikenteen välillä. Myös kesällä 2015 käyttöön otettu Kehärata on osaltaan parantanut matkaketjuja ja niiden toimivuutta.

Linja-autoliikenteen kilpailun avaamiseen valmistauduttiin yhteisin periaattein. Reittiliikennelupien hakuun myös maaseudun liikenteessä on kannustettu liikenteenharjoittajia mm. ELY-keskusten L-vastuualueiden järjestämässä seminaareissa. ELY-keskusten L-vastuualueet ovat myös kilpailuttaneet liikennettä yhteisin hankintaperiaattein. ELY-keskusten L-vastuualueiden valmistautumista yhteisen lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönottoon on hankaloittanut tieto- ja talousjärjestelmien kankeus sekä epäselvyys kuntien rahoitusvastuista liikenteen järjestämisessä ELY-keskusten L-vastuualueiden määrärahojen niukentuessa.

6. Ympäristöhaittojen hillintä

Liikenneviraston johtoryhmä hyväksyi syksyllä 2014 viraston ympäristötoimintalinjan, joka ohjaa myös ELY-keskusten L-vastuualueiden toimintaa. Ympäristötoimintalinjaa toteutetaan ympäristöohjelman kautta. Loppuvuodesta 2015 valmistuneeseen Liikenneviraston ympäristöohjelmaan vuosille 2015–2018 sisältyy myös ELY-keskusten L-vastuualueille suunnattuja toimenpiteitä. Ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuttaminen käynnistyi viime vuonna jo ennen ohjelman lopullista valmistumista. Liikenneviraston ympäristöjärjestelmän kehittämistyössä valmisteltiin ympäristöjärjestelmän kehittämisspolku vuoteen 2017.

Liikennevirasto on käynnistänyt toimintansa yhteiskuntavastuuraportoinnin, johon yhtenä osana kuuluu ympäristöasioiden raportointi. Raportoinnin tavoitteena on tuoda esiin Liikenneviraston toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta vastuullisuuden näkökulmasta. Liikenneviraston ensimmäinen, vuoden 2015 toimintaa koskeva yhteiskuntavastuuraportti valmistuu keväällä 2016.

Väyläverkon kehittämishankkeiden yhteydessä sekä erillishankkeina rakennettiin vuonna 2015 liikenteen meluhaittoja vähentäviä meluesteitä (noin 830 asukasta) sekä pohjavesiriskejä pienentäviä maanteiden pohjavesisuojausauksia (noin 3 km).

Liikenneviraston ympäristöohjeista valmistuivat Tie- ja rautatieliikenteen hankearvioinnin yksikköarvo -ohjeen sekä Tien meluesteiden suunnittelu -ohjeen päivitys. Käynnissä ovat Viherhoitosuunnitelmat ja kohdekortti -ohjeen valmistelu, Luontokohteiden huomioiminen radanpidon puuston poiston yhteydessä -ohjeistus sekä Radanpidossa käytettävät kemikaalit -ohjeen päivitys, koulutus ja kunnossapitoalueiden auditoinnit. Vuonna 2015 valmistuneet T&K-ohjelman projektit tuottivat lisätietoa vastuullisuudesta Liikenneviraston toiminnassa, pohjavesialueilla kulkevien teiden luiskasuojauksista ja niiden vaikutuksista pohjaveden kloridipitoisuuteen sekä Cleantech-ajattelusta Liikenneviraston toiminnassa.

7. Varautuminen

Liikennevirasto on osallistunut hallinnonalan varautumisen kehittämiseen aktiivisesti yhteistyössä LVM:n ja muiden hallinnonalan virastojen kanssa. Vuoden aikana hallinnonalan varautumistehtävät päivitettiin vastaamaan normaaliajan työnjakoa. Liikennevirasto aloitti syksyn aikana jatkuvuussuunnitelmien koordinaatiotyön ja valmiussuunnitelmien päivityksen. Huoltovarmuusreittien esiselvitys tehtiin yhteistyössä Trafín ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa. Yhteistyösopimus Puolustusvoimien kanssa päivitettiin ja se allekirjoitettiin vuonna 2016. Huoltovarmuuskeskuksen kanssa allekirjoitettiin yhteistyösopimus.

Liikennevirasto ohjaa ELY-keskusten L -vastuualueen varautumista. Yhdessä Puolustusvoimien kanssa suoritettiin kaikissa ELY-keskuksissa tarkastuskäynnit, joissa sovittiin varautumisen jatkotoimenpiteistä. Syksyllä pidettiin yhteistyökokous, johon osallistuivat myös tienpidon palveluntuottajat. Viiden ELY-keskuksen L-vastuualueen vetämät logistiikkatoimikunnat edistävät viranomaisten ja kuljetusalan yhteistyötä alueellisesti tasolla.

Harjoitustoiminta on tällä hetkellä vilkasta sekä valtionhallinnon, Puolustusvoimien että siviiliorganisaatioiden toimesta. Osallistumme niihin niiden lakisääteisyyden vuoksi tai kun niillä on laaja yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Harjoituksissa parannamme omaa toimintaprosessiamme sekä teemme omaa toimintaamme tunnetuksi sidosryhmille.

8. Tutkimus-, ennakointi-, arviointi- ja seurantatoiminta

Keväällä toteutetun Liikenneviraston organisaatiomuutoksen yhteydessä T&K- ja ennakointitoiminnan ohjaus- ja koordinaatiotehtävät sijoitettiin Strategiatoimintoon. Toiminnansuunnittelun yhteydessä käynnistettiin siirtyminen uudistettuun Liikenneviraston T&K-toiminnan ohjausmalliin. Tavoitteena on toiminnan reagointikyvyn ja tarpeisiin vastaamisen parantaminen, tuloksellisten projektien eri vaiheiden tukeen panostaminen ja hallinnollisen työn vähentäminen.

Hankkeiden ja projektien kautta tuotettiin uutta tietoa tukemaan viraston strategisten päämäärien toteutusta. Menetelmä- ja materiaalitutkimuksella sekä digitalisaation hyötyjen analysoinnilla tuotettiin tietoutta omaisuudenhallinnan tehostamiseksi. Kestäviä ratkaisuja edistettiin ympäristöön ja turvallisuuteen keskittyvän tutkimuksen avulla. Uusiin liikkumisen palveluihin kohdistuvaa tutkimusta vietiin eteenpäin hallinnonalan yhteistyönä mm. MaaS-teemalla Aurora- ja Liikennelabra -hankkeissa.

Verkostojen tarjoamaa lisäarvoa hyödynnettiin osallistumalla aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen työskentelyyn. Koordinaatiota Trafin kanssa tiivistettiin ja hallinnonalalla tehtiin yhteistyötä Fintrip- ja TEAS-toimintojen puitteissa. Syyskauden alussa LVM ilmoitti Fintripin vetovastuun siirtämisestä ministeriöstä Liikennevirastolle ja Trafille vuoden 2016 alusta lukien.

T&K -yhteistyön kansainvälistyminen on ilmentynyt monikansallisten hankkeiden lisääntymisenä ja aktiivisena toimintana foorumeilla, joissa edistetään Suomelle tärkeitä teemoja. Tiepuolen esimerkkinä mainittakoon yhteispohjoismainen Euroopan komission CEF -rahoitusta saanut NordicWay -hanke.

9. Inhimillisen pääoman kehittäminen

Liikennevirasto teki vuoden 2012 lopulla inhimillisen pääoman suunnitelman, jota on toteutettu ja jatkettu osana oman toiminnan kehittämistä vuosina 2013–2015. Esimiestyötä on tuettu säännöllisesti toteutetuilla johdon esimiesfoorumeilla. Tehtäväkiertoa on käytetty hyväksi muuttuneissa tehtävissä ja osana henkilön osaamisen kehittämistä. Virastossa toteutui kesäkuun loppuun mennessä kahdeksan tehtäväkiertoa, kiertoon osallistuneilta itseltään saatu palaute oli positiivista.

Virastossa on käynnistetty strategisen henkilöstösuunnitelman tekeminen uudella toimintatavalla, HR-ammattilaiset suunnittelevat osaamisen ja voimavarojen hallintaa tiiviissä yhteistyössä toimialojen johdon kanssa. Tavoitteena on, että osaamisen suuntaaminen ja resurssien yhteiskäyttö tehostuvat ja viraston priorisointikyky selvästi paranee.

Liikenneviraston uudistetut arvot julkaistiin keväällä 2014. Vuosittaisella työtyytyväisyystutkimuksella seurataan arvojen toteutumista ja arvioidaan tuloksia. Arvotyö on kytketty yhteen organisaation kulttuurin ja johtamisen kehittämisen kanssa vaikuttavuuden ja konkreettisuuden parantamiseksi. Johtamisen ohjelma viraston koko johdolle käynnistyi syksyllä 2015. Viraston uudistumiskykyä mitattiin kesällä 2015 johdon keskuudessa tehdyllä haastattelututkimuksella ja saatuja tuloksia hyödynnetään seuraavien vuosien tulostavoitteita asetettaessa.

Hyvän henkilöstöpolitiikan mukaisia käytäntöjä ja etuja jatkettiin. Ajasta ja paikasta riippumaton työ -pilottikokeilu aloitettiin syksyllä 2014 ja pilottia laajennettiin lisäkokemusten saamiseksi koskemaan valittuja yksiköitä, jotka edustivat kaikkia toimialoja. Tarkoitus on tehdä ajasta ja paikasta riippumattomasta työstä koko viraston toimintamalli (liikennekeskuksia lukuun ottamatta). Työnteon uusi toimintamalli tukee joulukuussa 2015 päätettyä toimitilaratkaisua, jonka mukaan virasto siirtyy monitoimitiloihin seuraavina

vuosina tilaremontin kautta. Työhyvinvoinnin kehittämiseen on tehty kehittämisohjelma, jonka toimeenpano on menossa. Henkilöstön työtyytyväisyys on ollut hyvällä tasolla. Muuta kuin eläköitymisestä johtuvaa henkilöstön poistumaa ei juuri ole ja sairauspoissaolot ovat edelleen matalammalla tasolla kuin valtionhallinnossa keskimäärin.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (mom. 31.30.43)

Liikenneviraston tehtäviin kuuluu meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) perusteella myönnettävien valtion tukien käsittely. Lain tavoitteena on turvata lasti- ja matkustaja-alusten kilpailukyky kansainvälisessä liikenteessä sekä huoltovarmuus kriisitilanteessa Suomen lipun alla liikennöivällä tonnistolla. Nykyistä lakia on sovellettu vuoden 2008 alusta lukien, tuen laajentues- sa vielä vuoden 2009 alusta laissa määritellyillä edellytyksillä koskemaan myös kotimaan meriliikenteessä toimivia lastialuksia. Tuen myöntämisen edellytyksiä muutettiin 1.7.2013 voimaan tulleella lailla toisaalta hinaajille ja työntäjille maksettavan tuen suhteen ja toisaalta aikarahtaussopimusten huomioimisen osalta. Viimeksi mainittu lainmuutos vaikutti ensimmäisen kerran vuonna 2014 maksettuihin tukiin.

Määrärahaa vuodelle 2015 oli varattu vuoden 2015 talousarviossa 86,42 milj. euroa ja neljännessä lisätalou- sarviossa 4,0 milj. euroa lisää. Tukea haettiin yhteensä 89,104 milj. euroa ja maksettiin 87,304 milj. euroa, noin 200 000 euroa edellisvuotta vähemmän. Matkustaja-alusten saaman tuen (noin 61,8 %) ja lastialusten saaman tuen (noin 38,2 %) kesken tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna vajaan puolen prosenttiyksikön suuruinen muutos matkustaja-alusten hyväksi. Järjestöjen sopiman niin sanotun sekamiehityksen käyttö lastialuksilla on lisääntynyt jonkin verran neljän viime vuoden aikana. Vaikka sekamiehitys toisaalta vähen- tää hieman miehistökustannuksia, sekamiehityksen käytön arvioidaan vaikuttavan osaltaan myös siihen, että uusia aluksia tuodaan Suomen lipun alle.

Vuonna 2015 maksetut tuet - momentti 31.30.43

	Tukikausi	Tuki, euroa
Lastialustuki	*2014 loppuvuosi	16 522 374
Matkustaja-alustuki		13 521 009
Lastialustuki	2015 alkuvuosi	16 826 803
Matkustaja-alustuki		12 172 395
Yhteensä	1.7.2014-30.6.2015	59 042 581

* lastialusten 2014 loppuvuosi sisältää 43 601 € oikaisupäätöksillä maksettuja tukijakson 1.1.-30.6.2014 tukia.

Kauppa-alusluettelosta poistettiin vuonna 2015 yhteensä yksitoista alusta. Kaikki poistettiin ulosliputuksen vuoksi. Uusia aluksia kauppa-alusluetteloon merkittiin vuonna 2015 yhteensä kahdeksan.

Maksetut kauppa-alustuet, luetteloon merkityt alukset

	2015	2014	2013
Tuet yhteensä (milj.euroa)	87,304	87,582	84,960
Alusten bruttovetoisuus	1 537 004	1 522 643	1 474 041
Aluksia vuoden lopussa (kpl)	105	108	111
Alusten keski-ikä (vuotta)	21,5	21,1	20,3

Kauppa-alusluettelossa oli vuoden 2015 lopussa 90 (vuonna 2014 92) lastialusta ja 15 (vuonna 2014 16) matkustaja-alusta. Luetteloalusten keski-ikä oli 21,5 vuotta, bruttovetoisuus 1 537 004 ja nettovetoisuus 634 993. Vuonna 2015 kauppa-alustukiasioissa käsiteltiin 393 hakemusta. Asioiden käsittelyyn käytettiin Liikennevirastossa kolme henkilötyövuotta.

Lästimaksuavustukset

Laki lästimaksusta annetun lain kumoamisesta (991/2014) tuli voimaan 1.1.2015, minkä vuoksi virasto ei käsitellyt lästimaksuja vuonna 2015.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki (mom. 31.30.63.09)

Joukkoliikenteen valtionavustusten vaikuttavuutta suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla ei ole yksiselitteistä osoittaa. Etenkin suurilla kaupunkiseuduilla joukkoliikennetuen osuus kaupunkiseudun rahoittamasta joukkoliikenteen nettokustannuksista vaihtelee suuresti. Kaupunkiseutujen näkemyksen mukaan joukkoliikenteen valtionrahoitus on tärkeä "siemenraha", jonka avulla kannustetaan joukkoliikenteen kehittämiseen.

Suurilla kaupunkiseuduilla tuen tavoitteena on pyrkiä tekemään joukkoliikenteestä kilpailukykyinen vaihtoehto autolla liikkumiselle. Selvityksessä joukkoliikenteen valtionrahoituksesta todetaan (JOVARA, Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 43/2015), että suurissa kaupungeissa kilpailukykyistä joukkoliikennettä rahoittamalla muun muassa saatiin parannuksia paikallis- ja poikittaisliikenteessä, kyettiin vastaamaan työ- ja opiskeluliikenteen ja vapaa-ajan tarpeisiin, onnistuttiin lisäämään matkustajamääriä sekä kehitettiin maksu- ja informaatiojärjestelmiä. Valtionavustusten avulla on pystytty tukemaan MAL-aiesopimuksissa sovittuja kehittämistoimenpiteitä.

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki (mom. 31.30.63.11)

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuen tavoitteena on pyrkiä ylläpitämään joukkoliikenteen palvelutaso seuduilla. Keskisuurissa kaupungeissa valtionrahoituksen avulla pystyttiin muun muassa parantamaan joukkoliikenteen toimivuutta, palvelutasovelvoitteiden toteutumista sekä hankkimaan arkiliikuntaa palvelevia yhteyksiä ja alentamaan lipunhintoja. Osa keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuesta on myös edesauttanut tarjoamaan kilpailukykyistä kaupunkimaista liikennettä ja tiheää vuorotarjontaa (JOVARA 43/2015). Lisäksi tukea on käytetty Liikenneviraston, ELY-keskuksen ja kaupunkiseudun välisissä aiesopimuksissa sovitulla tavalla joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin (informaatiojärjestelmien kehittäminen, matkakeskusten kehittäminen, yhteisen lippu- ja maksujärjestelmän kehittäminen).

Kehittämishankkeet (mom. 31.30.63.12)

Joukkoliikenteen kehittämishankerahoituksella on tuettu valtakunnallisen lippu- ja maksujärjestelmän, Walitin, kehittämistä. Tällä hetkellä Waltti toimii kuudella kaupunkiseudulla (Joensuu, Jyväskylä, Kouvola, Kuopio, Kajaani ja Oulu) sekä Keski-Suomen ELY-keskuksen alueella yhden yhteysvälin liikenteessä. Järjestelmäkehityksellä on tuettu myös lippu- ja maksujärjestelmän yhteiskäyttöisyyttä muiden lippujärjestelmien kanssa.

Liikkumisen ohjaus (mom. 31.30.63.13)

Liikkumisen ohjauksen valtionavustuksilla on pystytty tukemaan liikkumisen ohjauksen toimenpiteiden juurtumista osaksi seudullista liikennejärjestelmätyötä ja suunnittelua. Avustuksilla on pystytty vakiinnuttamaan toimintaa suuremmilla seuduilla ja synnyttämään uutta toimintaa pienemmille seuduille.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Liikennevirastolla oli kaksi toiminnallista tulostavoitetta, jotka mittaavat toiminnan tuottavuutta. Kunkin liikenneverkon tuotosta painotetaan niiden tuottamiseen käytettyjen kulujen suhteessa. Panoslaskelmassa huomioidaan toiminnan kulut – nimisen tiliryhmän kulut, jotka sisältävät poistot. Vuoden 2015 kulujen deflatointi on tehty liikenne- ja viestintäministeriön ohjeistamilla ja tilastokeskuksen laskemilla kertoimilla: palkat 1,016, muut kulut 0,998 ja poistot 0,984.

Toiminnan tuottavuus	Tavoite 2015	Toteutuma 2015	Toteutuma 2014	Toteutuma 2013
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	1	1,6	-0,8	0,9
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	0,2	-2,9	-1,4	5,4

Liikenneviraston kokonaistuottavuus laski edellisestä vuodesta 2,9 % ja työn tuottavuus kasvoi 1,6 %. Tuotavuustavoitteista Liikennevirasto saavutti työn tuottavuuden tavoitteen mutta ei kokonaistuottavuuden tavoitetta vuonna 2015. Suurin syy, ettei kokonaistuottavuustavoitetta saavutettu oli se, että väylänpidon menot kasvoivat ja menojen kertoimina käytettävät tilastokeskuksen deflaatiokertoimet olivat loppuvuodesta jopa negatiivisia. Kustannusten suurin kasvu aiheutui poistojen osuudesta laskelmassa, jotka kasvoivat noin 34 milj. euroa. Muut kulut kasvoivat noin 10 milj. euroa. Liikenneviraston tuotos kasvoi kuitenkin edellisestä vuodesta 0,75 %. Tuotoksen kasvu saatiin aikaiseksi 0,8 % pienemmällä työpanoksella, minkä vuoksi työn tuottavuus kasvoi selkeästi.

1.3.2 Toiminnan laskennalliset kustannukset/väyläkilometri

Ministeriö ei asettanut virastolle toiminnan taloudellisuutta kuvaavia tulostavoitteita eikä seurantamittareita. Liikennevirasto kuitenkin esittää tältä osin kunkin väyläverkon osalta taloudellisuutta kuvaavan tunnusluvun (kustannukset / väyläkm). Mittari kuvaa sekä toiminnan taloudellisuutta että määrärahojen muutosta. Kustannukset väyläkilometriä kohden ovat laskeneet maantiekilometreissä ja kauppamerenkulun väyläkilometreissä, mutta noussut ratakilometreissä edellisen vuoden tasosta. Muutos aiheutuu pääosin laskelmassa käytetyn pääoman korkokannan alentumisesta.

Toiminnan laskennalliset kustannukset / km	Tavoite 2015	Toteutuma 2015	Toteutuma 2014	Toteutuma 2013
Kustannukset, euroa/maantiekilometri (78 013 km)	ei tavoitetta	13 515	13 807	14 007
Kustannukset, euroa/ratakm (5 962 km)	ei tavoitetta	81 393	79 617	82 037
Kustannukset, euroa/kauppamerenkulun väyläkm (3 989 km)	ei tavoitetta	4 672	5 636	4 791

Pääoman korkokustannukset on laskettu 0,6 % korkokannan mukaan väyläomaisuuden keskiarvosta.

Tienpidon kustannuksissa on huomioitu kaikkien Liikenneviraston talousarviotilien tienpitoon liittyvät kulut. Pääomakustannuksista laskelmassa on huomioitu tieomaisuuden poistot sekä pääoman korkokulut. **Radanpidon** kustannusten laskelmassa on Liikenneviraston talousarviotilien radanpitoon liittyvät kulut. Pääomakustannuksista laskelmassa on huomioitu rataomaisuuden poistot sekä pääoman korkokulut. **Kauppamerenkulun** kustannusten laskelmat on tehty siten, että kustannuksiin on sisällytetty kauppamerenkulun väylien ylläpidon kustannukset ja ne on jaettu väyläkilometreillä. Kustannukset sisältävät kauppamerenkulun kokonaiskustannukset poisto- ja korkokuluineen pl. väylien ja kanavien pääomakustannukset.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan laskelmat käsittävät julkisoikeudelliset ja liiketaloudelliset suoritteet sekä rata- ja väylämaksun.

Toiminnan kannattavuus	Tavoite 2015	Toteutuma 2015	Toteutuma 2014	Toteutuma 2013
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	ei tavoitetta	76	99	98
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	ei tavoitetta	128	129	153

Virastossa on käytössä työajanseuranta, jonka tietojen perusteella suoritteille ja seurattaville toiminnoille kohdennetaan niille kuuluvat välilliset kustannukset.

Laskennallisen koron laskentatapaa on virastossa 1.4.2015 alkaen muutettu vastaamaan Kieku-järjestelmässä noudatettavaa tapaa. Korko lasketaan käyttöomaisuuteen varainhoitovuoden aikana keskimäärin sidotulle pääomalle, kun aikaisemmin Valtiokonttorin ohjeistusta tulkiten korko on laskettu alkupe-raisestä hankintahinnasta. Tämä muutos näkyy kaikilla laskelmilla korkokustannusten alentumisena edelli-seen vuoteen verrattuna. Tämän lisäksi korkokustannukset alenivat laskelmissa käytetyn korkokustannuk-sen muuttumisesta 0,8 %:sta 0,6 %:in Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus 76 %

Liikenneviraston julkisoikeudellisia suoritteita ovat mm. merenkulun tukipäätösten, rautateiden käyttölu-pi-en, teknisten määräysten ja tarkastusten antaminen, rataliikenteenohjauspalveluun kuuluva vaihtotyö, RAI-LI viestintäverkon käyttöpalvelut, merenkulun väyläpäätökset, erivapauspäätökset alusten jääluokissa ja jäänmurtaja-avustuksissa sekä kauppamerenkulun edistämiseen liittyvät suoritteet.

Julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 €)	2015	TA 2015	2014	2013
Tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 048	2 681	2 701	2 681
Maksullisen toiminnan muut tuotot	2		0	0
Vuokrat ja käyttökorvaukset			0	0
./ tuottojen oikaisuerät			0	0
Tuotot yhteensä	2 050	2 681	2 701	2 681
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	1	2	1
Henkilöstökustannukset	96	168	135	162
Vuokrat	10	16	22	16
Palvelujen ostot	1 667	1 567	1 614	1 564
Muut erilliskustannukset	3	6	9	6
Erilliskustannukset yhteensä	1 778	1 758	1 782	1 749
Käyttökäyttö	272	923	919	932
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	21	30	21	30
Poistot	850	851	853	851
Korot	47	67	64	101
Muut yhteiskustannukset			0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	918	948	938	982
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 696	2 706	2 720	2 731
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-646	-25	-19	-50
KUSTANNUSVASTAAVUUS	76,0 %	99,1 %	99,3 %	98,2 %

Tuottojen alentuminen edelliseen vuoteen verrattuna johtuu siitä, että RAILI-viestintäverkon tulokertymä oli vuonna 2015 0,665 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2014. Tämä johtui tulojen laskutusperusteiden muutoksesta sekä siitä, että osa vuodelle 2015 kuuluvista tuloista (0,360 milj. euroa) laskutettiin vasta vuoden 2016 puolella. Jos nämä tulot olisi laskutettu oikealle vuodelle, julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus olisi ollut 89 %.

Muiden julkisoikeudellisten suoritteiden yhteenlaskettu kustannusvastaavuus pysyi edellisvuoden tasossa. Näiden julkisoikeudellisten suoritteiden volyymi on pientä ja pienetkin muutokset aiheuttavat heilahtelua yksittäisten suoritteiden kustannusvastaavuuteen.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus 128 %

Liikenneviraston liiketaloudellisia suoritteita ovat mm. kiinteistötoimen palvelut, rautateiden risteämälupien antaminen ja vesiväylien karttatuotannon liiketaloudellinen toiminta. Laskelmassa ovat mukana myös teiden levähdysalueiden vuokratuotot.

Liiketaloudelliset suoritteet (1 000 €)	2015	TA 2015	2014	2013
Tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	945	632	767	653
Maksullisen toiminnan muut tuotot	6	1	0	1
Vuokrat ja käyttökorvaukset	6 075	6 098	6 127	6 785
./ tuottojen oikaisuerät	-11	0	0	0
Tuotot yhteensä	7 015	6 731	6 894	7 439
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 362	1 375	1 610	1 670
Henkilöstökustannukset	292	529	270	511
Vuokrat	37	35	37	35
Palvelujen ostot	2 998	1 468	2 236	1 756
Muut erilliskustannukset	256	518	792	518
Erilliskustannukset yhteensä	4 945	3 925	4 945	4 490
Käyttäjää	2 070	2 806	1 949	2 949
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	102	84	109	85
Poistot	369	162	177	162
Korot	51	87	85	130
Muut yhteiskustannukset	2	6	7	6
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	524	339	378	383
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 469	4 264	5 323	4 873
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	1 546	2 467	1 571	2 566
KUSTANNUSVASTAAVUUS	128,3 %	157,9 %	129,5 %	152,7 %

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus on pysynyt pääosin edellisvuoden tasossa. Tuottojen pieni kasvu johtuu risteämälupien määrän kasvusta edelliseen vuoteen verrattuna. Kustannukset ovat laskeneet muissa erilliskustannuksissa johtuen kiinteistövuokraustoiminnan kiinteistöverojen sekä tulo- ja varallisuusveron alenemisesta. Palvelujen ostoissa kasvu johtuu vanhojen kiinteistöjen edelleen kasvaneista korjaus- ja huoltomenoista.

Radanpidon kustannusvastaavuus 10 %

Radanpidon kustannusvastaavuuslaskelma kertoo, kuinka suuren osan vuosikuluista peritty ratamaksun perusmaksu kattaa. Vuonna 2014 tunnusluku oli sama 10 %.

Rautatieliikenteeltä perittiin vuotuista ratamaksua rataverkon käyttämisestä. EU:n direktiivin mukaan rautatieliikenteeltä on perittävä vähintään rataverkon käytöstä suoraan radanpitäjälle aiheutuvat kustannukset. Ratamaksu tuloutettiin perusradanpidon momentille. Tätä ns. perusmaksua perittiin vuonna 2015 39,2 milj. euroa. Perusmaksun laskuun vaikutti sekä henkilö- että tavaraliikenteen voimakas väheneminen rataverkolla. Perusmaksun yksikköhinnat olivat henkilöjunaliikenteen harjoittamisesta 0,1308 senttiä/bruttotonnikm ja tavarajunaliikenteen harjoittamisesta 0,1350 senttiä/brutto-tonnikm. Perusmaksun määrittely perustuu rajakustannushinnoitteluun. Ratamaksujärjestelmään on tulossa muutoksia ja uuden ratamaksujärjestelmän osatekijöitä ovat perusmaksu ja siihen liittyvät alennukset ja korotukset, lisämaksut sekä käyttöoikeuspalveluista ja lisä- ja oheispalveluista perittävät maksut.

Ratamaksun alainen toiminta (1 000 €)	2015	2014	2013
Tuotot			
Ratamaksun perusmaksu	39 184	43 338	43 803
Muut tuotot	3 934	2 637	4 683
Tuotot yhteensä	43 118	45 975	48 486
Kustannukset			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	616	395	179
Henkilöstökustannukset	4 228	4 232	3 580
Vuokrat	1 388	1 087	968
Palvelujen ostot	241 043	232 238	235 583
Muut erilliskustannukset	545	480	267
Erilliskustannukset yhteensä	247 820	238 432	240 577
Käyttäjäämä	-204 702	-192 457	-192 091
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	2 158	2 411	2 121
Poistot	175 762	162 247	159 875
Korot	25 517	47 754	69 307
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	203 437	212 412	231 303
Kokonaiskustannukset yhteensä	451 257	450 844	471 880
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-408 139	-404 869	-423 394
KUSTANNUSVASTAAVUUS	9,6 %	10,2 %	10,3 %

Laskelmassa ei ole mukana rautatieliikenteeltä perittyä rataveroa ja investointiveroa.

Muut tuotot ovat kasvaneet edellisvuodesta. Erä pitää sisällään viraston radan kunnossapitoon liittyvät rataverkon käyttäjiltä perityt vahingonkorvaukset, joiden määrä vaihtelee vuosittain. Tulojen alentumisesta huolimatta ratamaksun kustannusvastaavuus pysyi edellisen vuoden tasolla, pääosin korkojen uuden laskutavan vuoksi.

Rannikon kauppamerenkulun palvelujen kustannusvastaavuus 62 %

Kauppamerenkululta perittävä väylämaksu on veroluonteinen maksu, jonka kantaa tulli. Väylämaksun alaisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma kertoo, kuinka suuren osan vuosikuluista perityt väylämaksut kattavat. Vuonna 2014 vastaava tunnusluku oli 105 %.

Väylämaksun alaisen toiminnan tuotot ja kulut (1 000 €)	2015	tavoite 2015	2014	2013
Tuotot				
Väylämaksutuotot	45 338	42 628	87 587	81 926
Muut tuotot	1 291	500	132	1 578
Tuotot yhteensä	46 629	43 128	87 719	83 504
Kustannukset				
Toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 915	12 574	4 326	12 574
Henkilöstökustannukset	8 210	7 599	7 546	7 599
Vuokrat	829	1 366	1 305	1 366
Palvelujen ostot	47 205	54 400	53 881	54 400
Muut erilliskustannukset	562	275	304	275
Tullin väyläveron kantokustannukset	600		653	668
Erilliskustannukset yhteensä	60 321	76 214	68 015	76 882
Käyttäjää	-13 692	-33 086	19 704	6 622
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	3 435	2 920	3 539	2 920
Poistot	10 268	8 933	9 199	8 933
Korot	1 438	2 251	2 563	3 376
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	15 141	14 104	15 301	15 229
Kokonaiskustannukset yhteensä	75 462	90 318	83 316	92 111
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-28 833	-47 190	4 403	-8 607
KUSTANNUSVASTAAVUUS	61,8 %	47,8 %	105,3 %	90,7 %

Rannikon kauppamerenkulun väylämaksujen määrä väheni 42,2 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna ja tämä johtui väylämaksulakiin tehdystä muutoksesta, jonka mukaisesti väylämaksut puolitettiin vuosiksi 2015–2017. Lain tilapäisellä muutoksella on tarkoitus kompensoida EU:n rikkidirektiivin aiheuttamia lisäkustannuksia merenkululle ja keventää elinkeinoelämän, etenkin teollisuuden, kustannusrasitetta. Muut tuotot koostuvat väylien käyttäjiltä perityistä merimerkki- ja turvalaitevahinkojen korvauksista, joita vuonna 2015 oli selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna.

Rannikon kauppamerenkulun väylien jäänmurron operointipäivien lukumäärä vuonna 2015 oli 262 päivää kun päiviä vuonna 2014 oli 388. Leuto talvi aiheutti merkittävän laskun operointipäiviin (126 päivää), joka selittää laskun aineissa ja tarvikkeissa (polttoaineet) sekä palvelujen ostoissa. Myös jäänmurtajalakko vaikutti osaltaan pienentyneisiin kustannuksiin.

Laskelmaan on lisätty Tullille väyläveron kantamisesta aiheutuneet kustannukset.

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Liikenneviraston yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot koostuvat pääosin kuntien, muiden virastojen tai EU:n rahoitusosuuksista hankkeista. Lisäksi yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja kertyy mm. EU-rahoitteisista projekteista sekä Työ- ja elinkeinoministeriön myöntämästä työllistämistuesta.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kulut (1 000 €)	2015	tavoite 2015	2014	2013
Tuotot				
Muiltä valtion virastoilta saatu rahoitus	8 401	15 718	12 900	16 334
EU:lta saatu rahoitus	11 716	6 428	45 050	12 525
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	5	14 008	5 818	11 113
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	22 077	22 560	26 599	26 591
Tuotot yhteensä	42 199	58 714	90 367	66 563
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 698	432	19 343	2 777
Henkilöstökustannukset	3 274	3 254	3 659	3 835
Vuokrat	347	88	317	309
Palvelujen ostot	608 285	595 599	598 192	596 318
Muut erilliskustannukset	666	251	644	483
Erilliskustannukset yhteensä	616 270	599 624	622 155	603 722
Käyttöjäämä	-574 071	-540 910	-531 788	-537 159
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	3 406	2 946	3 685	4 010
Poistot	247	532	172	90
Korot	8	20	13	11
Muut yhteiskustannukset	192	1 525	1 738	1 524
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 853	5 023	5 608	5 635
Kokonaiskustannukset yhteensä	620 123	604 647	627 763	609 357
Alijäämä (-)	-577 924	-545 933	-537 396	-542 794
KUSTANNUSVASTAAVUUS	6,8 %	9,7 %	14,4 %	10,9 %

Vuonna 2015 yhteisrahoitteisen toiminnan tunnusluku oli 7 %. Se kuvaa, millä osuudella ulkopuoliset rahoittajat osallistuvat yhdessä toteutettavien hankkeiden kustannuksiin. Ulkopuolisen rahoituksen tuella pystytään toteuttamaan alueellisen kehittymisen ja kilpailukyvyn kannalta tärkeitä hankkeita. Kustannusvastaavuusprosentti vaihtelee vuosittain. Hankkeiden kustannusten jaosta Liikenneviraston ja ulkopuolisen rahoittajan välillä sovitaan jokaisen hankkeen osalta sen toteuttamissopimuksessa.

Tuottojen pienenemiseen vaikuttivat edellisvuotta vähäisemmät EAKR- ja ENPI-rahoitukset hankkeille sekä useiden isojen yhteisrahoitteisten hankkeiden valmistuminen. Näiden hankkeiden osalta myös erilliskustannusten määrä laski. Kokonaisuudessaan palvelujen ostot yhteisrahoitteisessa toiminnassa olivat edellisvuotta suuremmat ja tämä johtui uuden jäänmurtajan rakentamisesta.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Liikenneviraston vastuulla olevat väylät ovat maanteitä, rautateitä ja vesiväyliä. LVM:n ja Liikenneviraston tulossopimuksessa on tulostavoitteiden lisäksi sovittu raportoitavia mittareita, jotka kuvaavat viraston tuottamaa palvelutasoa ja julkishyödykkeitä. Seurattaville mittareille ei ole asetettu tavoitearvoa, vaan ainoastaan kirjattu niiden toteutuma-arviot. Mittareita on täydennetty verkon laajuutta ja käyttöä kuvaavilla tunnusluvuilla.

Seurattavat mittarit	Toteutuma- arvio 2015	Toteutuma 2015	Toteutuma 2014	Toteutuma 2013
Tuotokset ja laadunhallinta				
Jäänmurtajien toimintapäivät	650	262	388	767
Ilman odotusta läpipäässeiden alusten osuus, %	90-95	97	98	94,2
Nopean (≥ 160 km/h) rataverkon pituus, km (henkilöliikenne)	974	906	906	906
25 tonnin akselipainon sallivien rataosien pit, km (tavaraliik.)	790	790	790	547
Ruuhkautuvat päätiet, km, enintään	235	**	..	175
Keyen liikenteen väylien kunto, huonokuntoiset (km)	390	390	380	450
Soratiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono (km)	2 900	2 850	2 750	2 650
Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien laskennallinen vähenemä kehittämisinvestoinnein	12,1	10,5	14,7	18,0
Käytössä olevien tasoristeysten määrä valtion liikennöidyillä rataverkolla yhteensä, kpl	2 890	2820	2 879	2 945
Toiminnallinen tehokkuus				
Hankinta- ja innovaatio-osaamisen kokonaisindeksi	66	71	70	67
Tiedon avaaminen	*)		avattu	
Tietoturvallisuus				
Virastossa on toteutettu tietoturvallisuuden vakiointi, joka perustuu yleisesti hyväksyttyyn tietoturvastandardiin.	Toteutettu suurelta osin	Toteutettu suurelta osin	Vakiointi käynnissä	ei tav.
Viraston tietoturvallisuus on katselmoitu vuosittain	kyllä	Katselmoitu	Katselmoitu	ei tav.
Inhimillinen pääoma				
Henkilöstön työpanoksen kokonaismäärä, henkilötyövuotta	647	652	657	650
Henkilöstön tyytyväisyys, asteikko 1-5	3,5	3,6	3,6	3,6
Virasto laatii inhimillisen pääoman suunnitelman kolmelle osa-alueelle: 1) innostava johtaminen ja esimiestyö, 2) osaamisen kehittäminen ja uudistuminen ja 3) henkinen, fyysinen, sosiaalinen ja eettinen työkyky		Suunnitelmaa toteutetaan	Suunnitelmaa toteutetaan	Suunnitelma laadittu
*) Reaaliaikainen liikennetieto avoimesti saatavilla suurelta osin.				
**) Liikenteen sujuvuuden mittausjärjestelmän muutostyö on viivästynyt eikä v. 2015 osalta tietoa ole saatavissa.				
Muut suoritteiden tunnusluvut				
		Toteutuma 2015	Toteutuma 2014	Toteutuma 2013
Maanteiden pituus, km		78 013	78 071	78 093
Päällystepituus, km		50 759	50 884	50 941
Keyen liikenteen väylien pituus, km		5 841	5 887	5 898
Maantiesiltojen lukumäärä, kpl		15 152	15 123	15 029
Rautatiesiltojen lukumäärä, kpl		2 417	2 278	2 340
Rataverkon pituus, km		5 962	5 944	5 944
Liikennöidyn rataverkon pituus, km		5 741	5 723	5 734
Varoituslaitteilla varustettujen tasoristeysten osuus kaikista tasoristeyksistä valtion liikennöidyillä rataverkolla (%)		24	24	24
Tasoristeysonnettomuuksien määrä valtion rataverkolla		30	28	27
Rannikon kauppamerenkulun väyläkilometrit		3 235	3 210	3 204
Sisävesien kauppamerenkulun väyläkilometrit		754	757	757
Muun vesiliikenteen väyläkilometrit		12 352	12 505	12 304
Talvisatamien määrä		28	28	23
Liikennesuorite, maantiet, mrd. ajoneuvokm		37,5	36,9	36,6
Rautatiekuljetusten osuus kotimaan tavaraliik. suoritt. (%)		noin 26	29	28
Liikenteen hiilidioksidipäästöt (1990=100) ennakkotieto *)			92	101
Maantieliikenteen melulle altistuneet		330 000	330 000	330 000
Rautatieliikenteen melulle altistuneet		150 000	150 000	150 000
Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet maanteilla, kpl		2 714	2 815	2 745
Maantieliikenteen onnettomuuksissa kuolleet, lkm		206	160	191

*) Tilastokeskuksen kasvihuonekaasuinventaarin vuoden 2013 tieto on tuorein vahvistettu tieto. Vuoden 2014 toteutuma on vielä Tilastokeskuksen 14.12.2015 julkaisema ennakkotieto. (Tilastokeskuksen seuraava julkistus on 15.4.2016).

Jäänmurron näkökulmasta vuosi 2015 oli helppo ja siitä selvittiin jäänmurtajien 262 toimintapäivällä. Aluksi 97 % pääsi jäiden läpi ilman odotusta, mutta avustetut alukset joutuivat odottamaan murtajaa keskimäärin viisi tuntia, eikä tavoitteeksi asetettuun 3,5 tunnin keskimääräiseen odotusaikaan päästy. Pitkät odotusajat aiheutuivat murtajalakosta. Arctia Icebreaking Oy:n murtajat eivät olleet Liikenneviraston käytössä liki kuukauteen. Olosuhteet huomioiden virasto selvisi tilanteesta, kun käytössä oli yksi ruotsalaisilta rahdattu A-luokan murtaja ja yksi yksityinen suomalainen C-luokan murtaja alueella, jolla normaalisti olisi kaksi isoa A-luokan murtajaa.

Nopean rataverkon pituus ei lisääntynyt suunniteltua 68 km, koska Seinäjoki-Oulu ratahankkeessa vuodelle 2015 suunnitellut nopeuden nostot eivät toteutuneet. Raskaan, 25 tonnin, akselipainon sallivan rataverkon pituus pysyi vuoden 2014 tasolla.

Pääteiden ruuhkautumisen muutosta ei voitu todentaa mittausmenettelyn kehittelyn ollessa vielä kesken.

Huonokuntoisten kevyen liikenteen väylien määrä lisääntyi kymmenellä kilometrillä. Huonokuntoisten sora-teiden määrä lisääntyi 100 km.

Kehittämisinvestointien liikenneturvallisuusvaikutuksena saavutettiin viidellä hankkeella henkilövahinko-onnettomuuksien laskennallinen 10,5 vähenemä (heva): vt19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie (2,5), E18 Koskenkylä – Kotka erillishanke (0,3), vt8 Turku – Pori (3,0), vt4 Rovaniemen kohta (0,9) ja E18 Kehä III (3,8). Kaikki hankkeet eivät ole vielä valmiit vaan hankkeille arvioitiin vähenemä valmiusasteen mukaan.

Käytössä olevien tasoristeysten määrä väheni 59 tasoristeyksellä.

Maantieverkon pituus lyheni toimintavuoden aikana 58 km ja laajuus vuoden 2015 lopussa oli 78 013 km. Päällystettyjä teitä oli 50 759 km. Maantieverkon siltojen määrä lisääntyi 29 sillalla ja rautatiesiltojen lisääntyi 139 sillalla. Kevyen liikenteen väyliä on maanteiden varsilla 5 841 km, joka on 46 km vähemmän kuin vuosi sitten. Maanteiden liikennesuorite 37,5 milj. autokilometriä nousi 1,6 prosentilla.

Rataverkon pituuden arvioidaan lisääntyvän 18 km ja verkon pituus vuoden 2015 lopussa arvion mukaan oli 5 962 km. Lopulliset tiedot valmistuvat keväällä 2016. Rautatiesiltoja koko rataverkolla oli 2 417 kappaletta.

Rannikon kauppamerenkulun väylien pituus lisääntyi 25 km ja niitä oli vuoden lopussa 3 235 km. Sisävesien kauppamerenkulun väylien pituus väheni kolme kilometriä vuodesta 2014 ja pituus oli 754 km vuoden 2015 lopussa. Muun vesiliikenteen väylien pituus väheni 153 km ja pituus oli vuoden lopussa 12 352 km. Talvisatamien määrä pysyi vuoden 2014 tasolla 28 satamaa.

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen tunnusluku valmistuu Tilastokeskuksessa vasta 15.4.2016. Tunnusluku on liikenteen kasvihuonekaasupäästöt suhteutettuna vuoden 1990 päästöihin.

Maantieliikenteen onnettomuuksissa kuoli 206 ihmistä ja henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia sattui 2 714 kpl. Kuolleiden määrä lisääntyi 29 % ja vakavien onnettomuuksien määrä väheni 4 %.

1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus

Radanpidosta aiheutuvat kaukoliikenteen viiveet lisääntyivät. Ongelmia muodostui etenkin radan kunnosta ja ratatöistä aiheutuneiden tilapäisten nopeusrajoitusten sekä sähköistykseen liittyvien vikojen lisääntymisestä. Lähiliikenteen osalta tilanteen huomattava heikkeneminen aiheutui sähköistysvikojen nelinkertais-
tumisesta ja ratatöiden lisääntymisestä.

Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus	Tavoite 2015	Toteutuma 2015	Toteutuma 2014	Toteutuma 2013
Radanpidosta johtuva viivästykset kaukoliikenteessä, % (kaukoliikenteen junista myöhässä 5 min. määräasemalla)	4	5,6	4,5	6,7
Radanpidosta johtuva viivästykset lähiliikenteessä, % (lähiliikenteen junista myöhässä lähtö- tai pääteasemalla 3 min. tai yli)	1,5	2,7	1,6	1,4
Jäänmurtopalveluiden odotusaika, h (keskimäärin)	3,5	4,97	1,86	3,70

Jäänmurtopalveluiden odotusajalle asettua tavoitetta ei saavutettu ennätysellisen lauhasta talvesta huolimatta jäänmurtajien lakkojen vuoksi. Satamakäyntejä avustusrajoitusten alaisiin satamiin vuonna 2015 teki 3 349 alusta. Jäänmurtopalvelua odotti yhteensä 111 alusta ja niiden keskimääräinen odotusaika oli 4,97 tuntia. Ilman odotusta satamiin pääsi kulkemaan 97 % aluksista.

Väylien kunto

Kauppamerenkulun huonokuntoisten väylien määrää väheni 70 km kolmen kauppamerenkulun väylän kunnostuksella. Päälystettyjen teiden kunto heikentyi jo neljättä vuotta peräkkäin sekä keskeisellä että alemmalla tieverkolla. Keskeinen verkko heikkeni tavoitetta enemmän, sen sijaan alemmalla tieverkolla heikkenemä jäi odotettua vähäisemmäksi.

Väylien kunto	Tavoite 2015	Toteutuma 2015	Toteutuma 2014	Toteutuma 2013
Kauppamerenkulun huonokuntoiset väylät, km, enintään	300	270	340	360
Päälystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, enintään (muu kuin keskeinen tieverkko)	850	950	891	850
Päälystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, enintään (muu kuin keskeinen tieverkko)	6 000	5 200	4 432	4 150
Maantie- ja ratasillat kuntoluokissa huono ja erittäin huono, kpl, enintään	840	730	795	795
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikennerajoitukset, km, enintään (keskeinen rataverkko)	50	64	92	49
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikennerajoitukset, km, enintään (muu kuin keskeinen rataverkko)	350	250	243	237

Huonokuntoisten maantie- ja ratasilltojen määrälle asetettu tavoite saavutettiin. Tavoitteeseen pääsemistä edisti massat ja mitat –teemaohjelman 15 milj. euron lisäpanostus.

Radan huonosta kunnosta aiheutuvat liikennerajoitukset syntyivät Pohjanmaan radan ennakoitua hitaammasta ratatyörajoitteiden poistumisesta välillä Seinäjoki-Kokkola. Tilanne palautuu normaalin 50 km rajoituksen tasolle, kun työmaat valmistuvat. Vähäliikenteisen rataverkon liikennerajoitukset realisoituivat pelättyä pienemmälle tasolle, kun liikennöitiin alemmilla nopeuksilla ja pienemmillä akselipainoilla.

Liikenneturvallisuus ja ympäristö

Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien laskennalliselle vähenemälle (heva) asetettu 15 hevan tavoite ei toteutunut, koska osa urakoista valmistuu vasta vuoden 2016 puolella.

Liikenneturvallisuus ja ympäristö	Tavoite 2015	Toteutuma 2015	Toteutuma 2014	Toteutuma 2013
Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä perusväylänpidon toimin, kpl, vähintään	15	13,0	19,0	18,1
Väylänpidon meluntorjunnan vaikutus, henkilö/vuosi, tie	450	830	575	3 330
Väylänpidon meluntorjunnan vaikutus, henkilö/vuosi, rata	0	0	72	100
Pohjavesien pilaantumisriskin vähenemä perusväylänpidon toimin, km, vähintään, tie	4,5	3,0	15	10,7

Meluesteitä rakennettiin hankkeiden Haminan ohikulkutie (71 as.) ja Kehä III 2 vaihe (380 as.) yhteydessä. Jyväskylän kaupungin kanssa yhteistyönä rakennettiin Vaajakosken moottoritielelle meluvalli (380 as.). Meluntorjunnassa onnistuttiin hyvin meluhaittojen vähentyessä 830 asukkaalta.

Radanpidossa ei ollut yhtään hanketta, johon olisi liittynyt meluntorjuntaa.

Pohjavesisuojausja rakennettiin kehittämishankkeen Kehä III 2. vaiheen yhteydessä 3,0 km. Vt 25 Lohjanharjun pohjavesisuojaus 2,0 km oli tarkoitus toteuttaa vuonna 2015, mutta se siirtyi vuodelle 2016. Viivästymisen aiheutti hankkeeseen liittyvän Lohjan kunnan vastuulla olevan Tynninharjun eritasoliittymän rakentamisen viiveet ja toteutuksen pohjavesisuojaukselle aiheuttamat lisävaatimukset.

Palvelukyky ja laatu

Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen säilyi vuoden 2013 tasolla ja ylitti asetetun tavoitteen. Tyytyväisyys on hieman noussut kävelyn ja pyöräilyn osalta.

Palvelukyky ja laatu	Tavoite 2015	Toteutuma 2015	Toteutuma 2014	Toteutuma 2013
Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen (1-5)	3,3	3,4	ei mitata	3,4
Elinkeinoelämän tyytyväisyys kuljetusten toimivuuteen (1-5)	3,8	3,9	ei mitata	3,9
Sidosryhmien tyytyväisyys Liikenneviraston toimintaan (1-5)	3,6	3,6	3,5	3,41

Elinkeinoelämä kokee kuljetusten toimivuuden ja turvallisuuden kokonaisuutena olevan edelleen hyvällä tasolla (ka 3,9). Toisaalta tyytyväisyys tieverkon, rataverkon ja kauppamerenkulun väylien palvelutasoon kuljetusten mahdollistajana on hieman laskenut vuodesta 2013 (3,2 > 3,0). Tämän on tulkittu aiheutuvan korjausvelan kasvusta, mikä näkyy väylien palvelukyvyn heikkenemisenä.

Sidosryhmät kokivat Liikenneviraston kehittyneen erityisesti viestinnässä, tavassa neuvotella ja tehdä yhteistyötä sekä sidosryhmätoiminnan ennakoivuudessa. Tämä vaikutti positiivisesti myös mielikuvaan Liikennevirastosta.

1.5 Inhimillinen pääoma

Liikenne- ja viestintäministeriö ei asettanut Liikennevirastolle tulossopimuksessa inhimilliseen pääomaan liittyviä tavoitteita, mutta tähän liittyen henkilökunnan työpanoksen toteutumaksi arvioitiin 632 henkilötyövuotta ja työtyytyväisyyden tasoksi 3,5 pistettä. Inhimillisen pääoman tila on hyvä. Työtyytyväisyys säilyi korkealla 3,6 pisteen tasolla. Työssä viihtyvyys näkyy siinä, että vanhuuseläkkeelle siirtymisikä on pysynyt korkealla, keskimäärin 65,2 vuoden tasolla.

Suunnitelman mukainen 632 henkilötyövuoden työpanos ylitettiin 20 henkilötyövuodella. Ylitykseen vaikutti vähäinen muusta kuin eläkkeestä johtuva poistuma, aikaisempien vuosien etupainotteinen rekrytointi sekä määräaikaisen projektihenkilöstön lisääntynyt käyttö. Virastossa vuonna 2015 käynnistetty strategisen henkilöstösuunnitelman tekeminen uudella toimintatavalla tähtää resurssien ja osaamisen hallittuun suuntaamiseen, resurssien yhteiskäytön tehostumiseen sekä viraston toiminnan priorisointikyvyn paranemiseen. Uudessa toimintatavassa henkilöstöasiantuntijat suunnittelevat osaamisen ja voimavarojen hallintaa tiiviissä yhteistyössä toimialojen johdon kanssa.

Inhimillinen pääoma	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma
	2015	2014	2013
Työtyytyväisyys (1-5)	3,6	3,6	3,6
Henkilöstön työpanoksen määrä (htv)	652	657	650

Vakinaisen henkilökunnan osuus viraston työpanoksesta oli 596 henkilötyövuotta ja määräaikaisen 56 henkilötyövuotta. Liikenneviraston palveluksessa oli vuoden lopussa 621 vakinaista ja 64 määräaikaista työntekijää. Vuoden aikana rekrytoitiin 8 vakinaista henkilöä. Rekrytointimäärä oli huomattavasti alhaisempi kuin neljänä aikaisempana toimintavuotena, jolloin etupainotteisella rekrytoinnilla pyrittiin turvaamaan eläkkeelle lähtevien osaamisen siirtyminen uusille henkilöille, sekä ottamaan huomioon siirretyt tehtävät ja virastouudistuksessa määritellyt uudet toiminta-alueet.

Henkilöstö 31.12.	2015	2014	2013
Henkilöstömäärä yhteensä (lkm)	685	684	690
Vakinainen henkilöstö (lkm)	621	639	633
Määräaikainen henkilöstö (lkm)	64	45	57
Kokoaikaisten henkilöiden osuus vakinaisista (%)	95 %	94 %	95 %
Henkilötyöpanos (htv)	652	657	650
Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (lkm)	4	7	15
Eläkkeelle siirtyneet henkilöt (lkm)	22	20	36
Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus (lkm)	8	34	34

Vakinaisen henkilöstön määrä väheni 18 henkilöllä. Palveluksesta poistui 26 vakinaista henkilöä, joista 22 siirtyi eläkkeelle ja 4 henkilöä jätti Liikenneviraston muusta syystä.

Henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2015 lopulla 48,3 vuotta. Suurin ikäryhmä oli 55–64 -vuotiaat (33 %). Naisien osuus henkilöstöstä oli 41 %.

Viraston henkilöstö on korkeasti koulutettua. Viraston henkilöstön koulutusindeksi oli 5,7 eli selvästi valti-onhallinnon keskiarvon 5,1 yläpuolella. Koulutustason ennustetaan nousevan edelleen tulevaisuudessa. Henkilöstöstä 38 % (valtiolla keskimäärin 27 %) oli ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita.

Henkilöstöarvon tunnusluvut	2015	2014	2013
Keski-ikä (vuotta)	48,3	48,3	48,2
Koulutustaso (asteikolla 1-8)	5,7	5,7	5,6
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	81 %	82 %	79 %
Kokonaistyövoimakustannukset (M€)	49,9	50,3	47,9
Tehdyn työajan palkat (M€)	33,4	32,6	31,0
%-osuus palkkamenoista	81 %	82 %	78 %
Välilliset työvoimakustannukset (M€)	16,6	17,2	19,5
%-osuus tehdyn työajan palkoista	50 %	53 %	63 %
Työtyytyväisyysindeksi (asteikolla 1-5)	3,6	3,6	3,6
Työkyvyttömyyseläkkeelle (% vak. henkilöstöstä)	0,3 %	0,3 %	0,8 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	6,8	5,7	8,0
Työterveyshuoltomenot (€/htv)	1 015	927	975
Virkistys- ja liikuntamenot (€/htv)	416	426	194
Koulutusmenot (€/htv)	945	1 327	1 296
Koulutustyöpäivät/htv	4	5	5
Henkilöstön arvo (M€)	492	488	474

Huom! Vuoden 2013 kokonaistyövoimakustannukset 47,9 milj. euroa eivät sisällä vuoteen 2010 kohdistunutta lomapalkkavelan 1,6 milj. euron korjausta.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Liikenneviraston toimintaa rahoitetaan usealta valtion talousarvion momentilta. Momentilta 31.10.78 rahoitettavien jälkirahoitushankkeiden valtion menot maksetaan vasta hankkeen valmistumisen jälkeen. Momentin 31.10.79 elinkaarirahoitushankkeissa valtion menot maksetaan palvelumaksuina hankkeen liikenteelle avaamisen jälkeen. Osa menoista katetaan laskutuksella muilta virastoilta tai ulkopuolisilta rahoittajilta kuten kunnilta.

Talousarviorahoituksen toteuma vuonna 2015 (1000 euroa)

Talousarviorahoitus (1 000 euroa)	Talousarvio 2015 (TA+LTA)	Ed. vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015	Seuraaville vuosille siirretyt
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 154 776	421 531	2 576 306	2 212 537	347 105
LVM:n toimintamenot ja tuottavuusmääräraha	95	60	155	155	0
Arvonlisäveromenot	356 156		356 156	356 156	-
Toimintamenot	81 080	24 788	105 868	86 045	19 824
Perusväylänpito	940 702	133 299	1 074 001	970 983	103 018
Valtionavut	204 797	27 943	232 740	188 223	41 402
Jäänmurtajan hankinta	55 000	70 241	125 241	111 921	13 320
Maa- ja vesialueiden hankinta	34 997		34 997	23 621	-
Väyläverkon kehittäminen	481 949	165 199	647 148	475 433	169 542
Valtiovarainministeriön hallinnonala	0	46	46	46	-
Toimintamenot	0	46	46	46	-
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	8 808	0	8 808	8 808	-
EAKR- ja ENPI-hankkeet	8 808		8 808	8 808	-
Talousarviorahoitus yhteensä	2 163 584	421 576	2 585 160	2 221 391	347 105

Momentilta 31.01.29 rahoitetaan Liikenneviraston menoista aiheutuvat arvonlisäveromenot.

Talousarviorahoituksen käyttö on Liikenneviraston olemassa olon aikana vuosina 2010–2015 vaihdellut vuositason 1,8 miljardista eurosta 2,2 miljardiin euroon. Toimintavuonna rahoitusta käytettiin 65 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2014. Valtionavut olivat länsimetron rakentamisen valtionapuja, meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamiseen annettavaa tukea ja joukkoliikenteen palvelujen oston ja kehittämisen sekä liikkumisen ohjauksen menoja.

Toimintamenoihin sisältyi nettobudjetoituja tuloja 1,6 milj. euroa ja perusväylänpidon momentille 69,5 milj. euroa. Perusväylänpidossa nettobudjetoituina tuloina on otettu huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksut, maksullisen palvelutoiminnan tulot, väylänpidon vahingonkorvaukset ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja. Eduskunnan päättämässä isoissa kehittämisinvestoinneissa on ulkopuolisten rahoitusosuuksia osittain budjetoitu investointimomentille menoiksi ja kuntien/yritysten maksamia osuuksia tuloutettu Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan momentille 12.31.10 Liikenneviraston tulot. Ulkopuolisella rahoituksella, jota ei ole valtion talousarviossa, rahoitettuja väylärakenteita kirjattiin toimintavuoden taseeseen 79,1 milj. eurolla.

Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta 32 rahoitettiin alueiden kehittämistä tukevia Euroopan aluekehitysrahaston tavoiteohjelmiin hyväksytyjä investointeja sekä Euroopan naapuruus- ja kumppanuusinstrumentista unionin ulkorajat ylittävää yhteistyötä.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen**Budjetointitavan muutos**

Budjetoinnin muutokset momenttien välillä ja käyttöperusteiden tarkistukset on raportoitu tilinpäätöksen liitteen 1 ensimmäisessä kohdassa.

Muutokset tuloarvioihin ja toteutumat

Liikenneviraston tuloja budjetoitiin talousarviossa ja lisätalousarviot huomioiden kaikkiaan 10,297 milj. euroa, josta ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen osuus oli 4,452 milj. euroa ja Liikenneviraston 5,845 milj. euroa. Liikennevirastolle momentille 12.31.10 kertyi tuloja 14,837 milj. euroa ja

tuloarvio ylittyi 8,992 milj. eurolla. Tuloarvion ylitys aiheutui pääosin talousarviotilin 12.31.10.1. ennakoitua suuremmasta kertymästä. Tilille kertyi yhteistoiminnan tuottoja EU:lta 5,816 milj. euroa budjetoidun 2,015 milj. euron sijaan. Lisäksi tuloarvio ylittyi Kotkan kaupungin rahoitusosuuden muutoksesta E18 Koskenkylä-Kotka erillishankkeessa ja Helsingin kaupungin rahoitusosuuden Pisara-radan suunnittelu-hankkeen budjetoitua suuremmasta kertymästä.

Rataveroa tuloutettiin 6,170 milj. euroa momentille 11.19.03.

Määrärahojen lisäykset

Vuoden 2015 lisätalousarvioissa momenttien määrärahoja lisättiin seuraavasti: perusväylänpitoon 7,793 milj. euroa, väyläverkon kehittämiseen 18,716 milj. euroa, eräisiin väylähankkeisiin 0,1 milj. euroa, elinkaari-rahoitushankkeisiin 3,242 milj. euroa ja meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamiseen 4,000 milj. euroa. Lisäksi ministeriö teki väyläverkon kehittämismomentilla useita tilijaottelumuutoksia, joilla varmistettiin hankkeiden tehokas toteuttaminen.

Määrärahojen käyttö

Liikenneviraston toimintamenoihin oli käytettävissä talousarvion määrärahat ja edelliseltä vuodelta siirretyt määrärahat huomioon ottaen yhteensä 105,9 milj. euroa. Toimintamomentin käyttö oli yhteensä 86,0 milj. euroa. Vuodelle 2016 siirtyi 19,8 milj. euroa.

Perusväylänpitoon oli käytettävissä yhteensä 1 074,0 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 971,0 milj. euroa ja vuodelle 2016 siirtyi 103,0 milj. euroa. Määrärahaa siirtyi tienpidosta 72,0 milj. euroa, radanpidosta 12,5 milj. euroa ja vesiväylänpidosta 18,5 milj. euroa. Tienpitoon saatiin ensimmäisessä lisätalousarviossa määrärahaa 1,293 milj. euroa hankkeelle Pihtiputaan liikenneolosuhteiden parantaminen. Radanpitoon saatiin ensimmäisessä lisätalousarviossa määrärahaa 6,5 milj. euroa. Hankkeelle Hanko-Hyvinkää -radan parantaminen saatiin 3,0 milj. euroa ja korjausvelkakohteisiin 3,5 milj. euroa. Radanpidossa vuodelle 2016 siirtyi määrärahaa mm. radanpidon sähköistä, liikenteen ohjauksesta ja kiinteistöjen hallinnasta. Vesiväylänpidossa määrärahaa siirtyi vuodelle 2016 mm. jäänmurrossa ja merenmittausten hankinnassa.

Länsimetron rakentamisen tukemiseen oli käytettävissä valtionavustusta 92,9 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 74,3 milj. euroa. Vuodelle 2016 siirtyi 18,6 milj. euroa.

Jäänmurtajan hankintaan oli käytettävissä 125,241 milj. euroa. Vuoden 2015 neljännessä lisätalousarviossa momentin perusteluja muutettiin siten, että momentilta saa maksaa myös ennakkomaksuja. Näiden osalta määräraha budjetoitiin maksuperusteisena. Vuonna 2015 talousarviotilille kirjattiin ennakkomaksuja 110,7 milj. euroa ja muita menoja 1,2 milj. euroa. Vuodelle 2016 siirtyi 13,3 milj. euroa.

Maa-alueiden hankintaan ja korvauksiin saatiin talousarviossa arviomäärärahaa 35,0 milj. euroa ja määrärahaa käytettiin 23,6 milj. euroa. Arviomäärärahaa jäi käyttämättä 11,4 milj. euroa. Toimitusten määrä väheni tiealueiden rajaamistoimitusten tultua pääosin valmiiksi.

Väyläverkon kehittämisen määrärahaa oli käytettävissä 515,4 milj. euroa. Momentille myönnettiin lisäystä vuoden 2015 ensimmäisessä lisätalousarviossa 18,7 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 350,9 milj. euroa. Vuodelle 2016 siirtyi 164,4 milj. euroa. Saldo kertyi hankkeiden monivuotisesta rahoituksesta.

Eräät väylähankkeet -momentin määrärahaa oli käytettävissä 26,1 milj. euroa. Momentille myönnettiin lisäystä vuoden 2015 neljännessä lisätalousarviossa 0,1 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 24,1 milj. euroa. Vuodelle 2016 siirtyi 2,0 milj. euroa.

Elinkaarirahoitushankkeiden momentin määrärahaa oli käytettävissä 105,6 milj. euroa. Momentille myönnettiin lisäystä vuoden 2015 neljännessä lisätalousarviossa 3,2 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 102,5 milj. euroa. Vuodelle 2016 siirtyi 3,1 milj. euroa.

Joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja liikkumisen ohjaukseen oli käytettävissä 49,4 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 26,6 milj. euroa. Vuodelle 2016 siirtyi 22,8 milj. euroa. Saldoista noin 15,4 milj. euroa on suurille ja keskisuurille kaupungeille maksettavaa tukea ja 3,1 milj. euroa suurten kaupunkiseutujen suunnittelutukea.

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantamiseen käytettiin 87,3 milj. euroa. Momentille myönnettiin lisäystä vuoden 2015 neljännessä lisätalousarviossa 4,0 milj. euroa, jolloin määrärahaa oli käytettävissä 90,4 milj. euroa.

Arvonlisäveroja maksettiin 356,2 milj. euroa momentilta 31.01.29.

Euroopan aluekehitysrahaston myöntämää rahoitusta käytettiin 8,8 milj. euroa.

Myönnetyt valtuudet, perusväylänpito

Vuoden 2015 talousarviossa Liikennevirasto oikeutettiin momentilla 31.10.20 solmimaan viiden vuoden mittaiselle sopimuskaudelle sopimuksia perinteisten jäänmurtopalveluiden hankkimiseksi siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 135 milj. euroa. Lisäksi virasto oikeutettiin solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Myönnetyt valtuudet, Länsimetro välillä Matinkylä - Kivenlahti

Vuoden 2015 talousarviossa Liikennevirasto oikeutettiin momentilla 31.10.35 sitoutumaan Länsimetron rakentamisen avustamiseen välillä Matinkylä - Kivenlahti niin, että avustuserien maarakennuskustannuksilla kutakin maksuhetkeä edeltävän vuoden indeksin vuosikeskiarvosta vuoden 2013 marraskuun arvoon muutettu yhteismäärä saa olla enintään 240 000 000 euroa. Valtuuden määrä on kuitenkin enintään 30 prosenttia länsimetron jatkoon rakentamisen kustannuksista.

Myönnetyt valtuudet, uudet väylähankkeet

Vuoden 2015 talousarviossa Liikennevirastolle myönnettiin momentilla 31.10.77 oikeus tehdä sopimuksia uusiin väylähankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja enintään:

• Vt 3 Tampere-Vaasa Laihian kohta, 1. vaihe	27 000 000 €
• Vt 22 Oulu-Kajaani-Vartius	15 000 000 €
• Riihimäen kolmioraide	10 000 000 €
• Helsinki-Riihimäki rataosan kap.lis., 1. vaihe	150 000 000 €
• Pännäinen-Pietarsaari, sähköistys	4 000 000 €
• Savonlinnan syväväylän siirtäminen	40 000 000 €

Vuoden 2015 talousarviossa Liikennevirastolle myönnettiin momentilla 31.10.78 oikeus tehdä sopimuksia Fennovoiman tieyhteyden ja kevyen liikenteen väylän suunnitteluun ja rakentamiseen vt 8 ydinvoimalaitoksen rajalle siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 7 400 000 euroa. Nämä valtio maksaa hankkeen rahoittajalle kuitenkin vasta tien rakennusurakan vastaanotosta kahden vuoden kuluttua yhtenä eränä ilman korkoa edellyttäen, että ydinvoimalan rakennustyöt ovat käynnissä.

Vuoden 2015 lisätalousarviossa Liikennevirastolle myönnettiin momentilla 31.10.77 oikeus tehdä sopimuksia uusiin väylähankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja enintään:

• Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet	158 000 000 €
• Vt 8 Pyhäjoen ydinvoimalan edellyttämät tieinvestoinnit	22 500 000 €

Myönnetyt valtuudet, aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet

Vuoden 2015 talousarviossa Liikennevirasto oikeutettiin momenteilla 31.10.70, 31.10.78 ja 31.10.79 tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty. Sen sijaan momentilla 31.10.77 valtuus myönnettiin oikeutena tehdä sitoumuksia aiemmissa talousarvioissa päätettyihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle määrärahamenoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään seuraavasti:

Tiehankkeet:

• Vt 6 Lappeenranta - Imatra	177 000 000 €
• Vt 4 Kemin kohta ja sillat	74 000 000 €
• Kt 51 Kirkkonummi - Kivenlahti	80 000 000 €
• Vt 5 Päiväranta - Vuorela	90 000 000 €
• Vt 6 Joensuun kohta	47 100 000 €
• E18 Haminan ohikulkutie	180 000 000 €
• Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	55 000 000 €
• Vt 19 Seinäjoen ohikulkutie	75 500 000 €
• E18 Koskenkylä - Kotka erillishanke	37 000 000 €
• Vt 8 Turku - Pori	92 500 000 €
• Länsimetron liityntäyhteydet	19 900 000 €
• Vt 4 Rovaniemen kohta	25 000 000 €
• Vt 5 Mikkelin kohta	27 000 000 €
• Mt 101 Kehä I parantaminen	32 000 000 €
• Vt 6 Taavetti - Lappeenranta	76 000 000 €
• Mt 148 parantaminen Keravan kohdalla	13 000 000 €
• Vt 3 Arolammin eritasoliittymä	6 000 000 €
• Kt 77 Viitasaari - Keitele	13 000 000 €

Ratahankkeet:

• Rovaniemi - Kemijärvi, sähköistys	24 000 000 €
• Keski-Pasila palvelutason parantaminen	50 000 000 €
• Kehärata	509 000 000 €
• Pohjanmaan rata	674 000 000 €
• Keski-Pasila, länsiraide	40 000 000 €

Vesiväylähankkeet:

• Pietarsaaren meriväylä	11 400 000 €
• Uudenkaupungin meriväylä	11 000 000 €
• Rauman meriväylä	20 000 000 €

Yhteiset väylähankkeet

• Vt 14 Savonlinnan keskusta 1. vaihe	20 000 000 €
• Vt 14 Savonlinnan keskusta 2. vaihe	80 000 000 €

Vuoden 2015 ensimmäisessä lisätalousarviossa Liikennevirasto oikeutettiin momentilla 31.10.77 tekemään sopimuksia aiempina vuosina myönnettyjen valtuuksien osalta siten, että hankkeesta aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään seuraavasti:

• Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	57 500 000 €
-------------------------------	--------------

Vuoden 2015 neljännessä lisätalousarviossa Liikennevirasto oikeutettiin momentilla 31.10.77 tekemään sopimuksia aiempina vuosina myönnettyjen valtuuksien osalta siten, että hankkeesta aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään seuraavasti:

• Kehärata	514 000 000 €
• Rauman meriväylä	28 000 000 €

Lisäksi Liikennevirasto oikeutettiin tekemään uusia sopimuksia Kehärata-hankkeeseen aiemmin myönnetyn 0,89 milj. euron peruuntuneen valtuuden osalta sekä Rovaniemi-Kemijärvi, sähköistys -hankkeeseen aiemmin myönnetyn 0,74 milj. euron peruuntuneen valtuuden osalta.

Valtuudet ja niiden käyttö vuonna 2015 (1000 euroa)

Momentti, johon valtuus liittyy	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Yhteensä	Käytetty valtuus	Käyttämättä	Uusittavissa vuonna 2016
31.10.20 Perusväylänpito	135 000	5 300	140 300	135 000	5 300	5 300
31.10.35 Valtionavustus Länsimetron rakentamiseen	240 000		240 000	240 000		
31.10.70 Jäänmurtajan hankinta		2 023	2 023		2 023	2 023
31.10.77 Väyläverkon kehittäminen	463 630	469 538	933 168	341 661	591 507	591 507
31.10.78 Eräät väylähankkeet	7 400	39 536	46 936	13 538	33 398	33 398
31.10.79 Elinkaarirahoitushankkeet		699 692	699 692	398 099	301 593	301 593
32.50.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopoliittikan ohjelmiin	81 232	17 053	98 285	81 196	17 089	17 053
Talousarviorahoitus yhteensä	927 262	1 233 142	2 160 404	1 209 494	950 910	950 874

Valtuuksien käytöstä aiheutui tilivuonna menoja 689 milj. euroa. Valtuuksista aiheutuvia menoja arvioidaan vuosina 2016–2018 kertyvän 467–330–235 milj. euroa ja myöhempinä vuosina yhteensä 1 137 milj. euroa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelmassa tilikauden kulujäämä oli 1 948,9 milj. euroa, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 1 911,4 milj. euroa. Eniten kulujäämän kasvuun vaikuttivat muun toiminnan tuottojen vähentyminen sekä kunnille maksettavien siirtotalouden kulujen lisääntyminen.

Toiminnan tuotot

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 90,5 milj. euroa. Tuottoja oli 47,3 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Maksullisen toiminnan tuottoja oli 42,5 milj. euroa ja pääosa niistä muodostui ratamaksuista. Vuokratuottojen määrä oli 6,1 milj. euroa. Muun toiminnan tuotot olivat yhteensä 42,0 milj. euroa, vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 42,5 milj. euroa. Suurin osa muun toiminnan tuotoista oli yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja.

Toiminnan kulut

Toiminnan kulut olivat 1 588,2 milj. euroa. Kulut lisääntyivät edellisestä vuodesta 36,3 milj. euroa eli 2,3 prosenttia. Suurin kuluerä oli käyttöomaisuuden poistot, joiden osuus kuluista oli 50,9 %. Poistoja kirjattiin 808,5 milj. euroa ja ne lisääntyivät 26,1 milj. euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Suurimman poistoryhmän muodostivat poistot rakenteista (tie- ja rautatierakenteista, vesiväylistä ja kanavista sekä muista rakenteista kuten laitureista) 781,3 milj. euroa eli 96,6 %.

Palvelujen ostot lisääntyivät 10,0 milj. euroa ja olivat kaikkiaan 678,6 milj. euroa muodostaen toiseksi suurimman kuluerän (42,7 %). Suurimmat palvelujen ostot olivat maa- ja vesirakenteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut 456,5 milj. euroa, josta maanteiden osuus oli 244,1 milj. euroa, rautateiden 191,3 milj. euroa, vesiväylien 19,2 milj. euroa ja muiden rakenteiden 1,9 milj. euroa. Toiseksi suurin erä oli muut ulkopuoliset palvelut 125,6 milj. euroa, josta jäänmurtopalveluiden kulut olivat 31,7 milj. euroa ja liikenteen ohjauksen palvelut 35,5 milj. euroa sekä jälkirahoitushankkeiden palvelumaksujen osuus 45,3 milj. euroa.

Kolmanneksi suurin kuluerä poistojen ja palvelujen ostojen jälkeen oli henkilöstökulut, joiden osuus toiminnan kulujen määrästä oli 49,9 milj. euroa eli 3,1 prosenttia. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 0,4 milj. euroa.

Aineiden ja tarvikkeiden ostot olivat 24,5 milj. euroa. Vähennystä edellisestä vuodesta 1,1 milj. euroa eli 4,4 prosenttia. Ryhmän suurimpia menoeriä olivat sähkö 19,3 milj. euroa (vähennystä 0,4 %) sekä poltto- ja voiteluaineet 2,4 milj. euroa (vähennystä 38,6 %).

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottoja saatiin korkotuloina 0,02 milj. euroa. Rahoituskulut lisääntyivät edellisestä vuodesta 0,3 milj. euroa. Ne olivat pääosin maanlunastuskorvausten maksamisen yhteydessä maksettuja korkoja.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot olivat 83,9 milj. euroa. Tähän sisältyy yhteensä 79,1 milj. euroa ulkopuolisten rahoittamia osuuksia väylärakenteista sekä pääasiassa rataverkon kunnossapitoon liittyviä vahingonkorvauksia 3,1 milj. euroa. Satunnaiset kulut olivat 0,5 milj. euroa, josta suurin osa oli muita maksettuja korvauksia.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden tuottoja ei tilivuonna ollut. Siirtotalouden kuluja oli 185,5 milj. euroa. Siirtotalouden kulujen suurin erä muodostui meriliikenteessä käytettävien lasti- ja matkustaja-alusten kilpailukyyn turvaamiseksi maksetusta tuesta. Sitä maksettiin 87,3 milj. euroa, mikä oli 0,3 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Länsimetron rakentamiseen maksettiin valtionavustusta Helsingin ja Espoon kaupungeille yhteensä 74,3 milj. euroa sekä joukkoliikenteen palveluja ja kehittämistä tuettiin 23,8 milj. eurolla.

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista

Suoritetut arvonlisäverot olivat 357,8 milj. euroa ja perityt arvonlisäverot olivat 3,8 milj. euroa. Suoritetut arvonlisäverot vähenivät edellisestä vuodesta 16,8 milj. euroa. Rataveroa perittiin 6,2 milj. euroa.

1.6.4 Tase

Tilivuoden lopussa taseen loppusumma oli 20 018,1 milj. euroa (lisäys 213,5 milj. euroa vuoteen 2014 verrattuna). Käyttöomaisuus lisääntyi 230,5 milj. euroa. Vaihto- ja rahoitusomaisuus vähentyi 16,9 milj. euroa.

Kansallis- ja käyttöomaisuus

Taseeseen aktivoitiin investointimenoja kaikkiaan 1 120,9 milj. euroa, josta erikoisrahoitushankkeiden osuus oli 80,8 milj. euroa (E18 Koskenkylä-Kotka/vaihe 2 ja 3, E18 Kehä III 2. vaihe/Lentoasemantie sekä Tampereen rantaväylä). Ulkopuolisella rahoituksella rahoitettuja osuuksia lisättiin taseeseen 79,1 milj. euroa.

Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 795,6 milj. euroa. Suunnitelmasta poikkeavina poistoina vähennettiin 12,9 milj. euroa (rakenteet 7,0 milj. euroa, keskeneräiset aineelliset hankinnat 4,7 milj. euroa sekä muut poistot yhteensä 1,2 milj. euroa). Omaisuutta siirrettiin hallinnan siirtoina Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorille ja Valtiokonttorille yhteensä 0,4 milj. euroa. Omaisuuden myyntituloja kirjattiin 6,7 milj. euroa, joiden tasevaikutus oli 0,04 milj. euroa.

Tilivuonna suoritettiin kansallis- ja käyttöomaisuuden, vaihto-omaisuuden sekä irtaimiston inventointi, jonka yhteydessä luovuttiin tarpeettomaksi käyneestä omaisuudesta ja ajantasaistettiin rekisterit. Suunnitelmasta poikkeavien poistojen kautta vähennettiin 2,4 milj. euroa rakenteista, koneista, laitteista, kiinteistöistä, aineettomista oikeuksista ja pitkävaikutteisista menoista.

Tieomaisuus

Tierakenteiden ja tiepohjien tasearvo väheni yhteensä 37,7 milj. euroa (edellisen vuoden lisäys oli 149,2 milj. euroa). Tiepohjien tasearvo kasvoi 17,1 milj. euroa.

Tieomaisuuden muutos (milj. euroa)

Tieomaisuus	1.1.2015	Lisäys	Vähennys	Poisto	31.12.2015	Muutos
124 Tierakenteet	13 900,9	535,5	-3,8	-596,3	13 836,3	-64,6
12401 Alusrakenteet	9 137,9	129,1	-2,9	-262,0	9 002,1	-135,8
12402 Päälysteet	949,5	201,8	0,0	-167,3	984,0	34,5
12403 Sillat	3 364,8	125,0	-0,9	-90,7	3 398,2	33,4
12404 Muut tierakenteet	448,7	79,6	0,0	-76,3	452,0	3,3
1211 Tiepohjat	864,8	17,1	0,0	0,0	881,9	17,1
12981 Keskenäiset hankinnat	246,3	518,2	-508,4	0,0	256,1	9,8
Yhteensä	15 012,0	1 070,8	-512,2	-596,3	14 974,3	-37,7

Tilinpäätösliitteessä 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset

Tieomaisuuteen aktivoitiin investointimenoja yhteensä 626,6 milj. euroa, josta tierakenteiden osuus oli 609,5 milj. euroa.

Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 596,3 milj. euroa (edellisenä vuotena 579,4 milj. euroa). Suunnitelmasta poikkeavia poistoja kirjattiin lakkautetuista teistä 3,6 milj. euroa vuodelta 2014. Lisäksi tehtiin vähennyksiä epäkuranteista toteutumattomista tiesuunnitelmista 4,7 milj. euroa ja inventoinnin yhteydessä poistetuista rakenteista 0,2 milj. euroa.

Tierakenteiden investointimenot olivat 13,2 milj. euroa suuremmat kuin tierakenteista kirjatut suunnitelman mukaiset poistot. Edellisenä vuotena investoinnit olivat 171,4 milj. euroa suuremmat kuin poistot.

Rautatieomaisuus

Rautatieomaisuus lisääntyi 85,0 milj. euroa (edellisen vuoden lisäys oli 265,8 milj. euroa).

Rautatieomaisuuden muutos (milj. euroa)

Rautatieomaisuus	1.1.2015	Lisäys	Vähennys	Poisto	31.12.2015	Muutos
124 Rautatierakenteet	3 290,8	848,5	-63,2	-173,7	3 902,4	611,6
12410 Alusrakenteet	654,5	149,8	-27,7	-16,3	760,3	105,8
12411 Päälysrakenteet	1 670,8	313,4	-25,8	-84,2	1 874,2	203,4
12412 Ohjaus- ja turvajärjestelmät	309,4	61,1	-0,2	-41,7	328,6	19,2
12413 Sähköjärjestelmät	229,3	33,0	-0,3	-11,8	250,2	20,9
12414 Radan vahvavirta	33,5	7,0	0,0	-2,9	37,6	4,1
12415 Sillat	271,9	25,9	-0,5	-7,4	289,9	18,0
12416 Varusteet ja erikoisrakenteet	113,3	249,7	-8,7	-8,0	346,3	233,0
12417 Telemaattiset järjestelmät	8,1	8,6	0,0	-1,4	15,3	7,2
1212 Rautatiepohjat	53,5	0,7	-0,2	0,0	54,0	0,5
12982 Keskenäiset hankinnat	997,8	330,2	-860,3	0,0	467,7	-530,1
12988 Rautatiemateriaalit	12,6	35,3	-32,3	0,0	15,6	3,0
Yhteensä	4 354,7	1 214,7	-956,0	-173,7	4 439,7	85,0

Tilinpäätösliitteellä 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset.

Rautatieomaisuuteen aktivoitiin 444,7 milj. euroa (edellisenä vuotena 450,8 milj. euroa), josta rautatierakenteiden osuus oli 444,0 milj. euroa. Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 173,7 milj. euroa. Suunnitelmasta poikkeavina poistoina vähennettiin aikaisempien vuosien poistot koskien eräitä rautatiehankkeita 0,07 milj. euroa.

Rautatierakenteiden investoinnit olivat 270,3 milj. euroa suuremmat kuin tilivuoden poistot. Edellisenä tilivuotena ero oli 286,8 milj. euroa.

Meriväylien omaisuus

Meriväyliin liittyvään omaisuuteen aktivoitiin 119,9 milj. euroa, johon sisältyy jäämurtajan hankintaan liittyviä menoja 1,2 milj. euroa ja jäänmurtajan rakentamiseen liittyviä ennakkomaksuja 110,7 milj. euroa. Tilivuoden poistot olivat 109,2 milj. euroa pienemmät kuin tilivuoden investoinnit.

Meriväyläomaisuuden muutos (milj. euroa)

Meriväyläomaisuus	1.1.2015	Lisäys	Vähennys	Poisto	31.12.2015	Muutos
124 Meriväylärakenteet	185,3	13,9	-2,0	-10,7	186,5	1,2
1243 Väylät ja kanavat	185,3	13,9	-2,0	-10,7	186,5	1,2
1244 Muut vesirakenteet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12984 Kesk.er. väylät ja kanavat	8,0	7,1	-12,9	0,0	2,2	-5,8
12985 Keskenäiset muut vesirak.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	193,3	21,0	-14,9	-10,7	188,7	-4,6
1294 Ennako maksu (jäänmurtaja)	49,2	61,5	0,0	0,0	110,7	61,5
1299 Muut keskenäiset (jäänmurtaja)	2,7	1,2	0,0	0,0	3,9	1,2
Yhteensä	245,2	83,7	-14,9	-10,7	303,3	58,1

Tilinpäätösluonnoksella 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset.

Haminan väylää koskevat aikaisempien vuosien poisto-oikaisu 2,0 milj. euroa vähennettiin suunnitelmista poikkeavina poistoina. Inventoinnin yhteydessä romutettiin käytöstä poistettuja laitteita ja järjestelmiä 1,2 milj. euroa.

Muu käyttöomaisuus

Aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin ostetuista ja teetetyistä atk-ohjelmista, sähköliittymistä sekä muista pitkävaikutteisista menoista. Muiden pitkävaikutteisten menojen tasearvo lisääntyi 119,9 milj. euroa. Lisäys johtui tie- ja rautatiehankkeissa ulkopuoliseen omaisuuteen kohdistuvista menoista (yksityistiet, kadut ja johtosiirrot), jotka hankkeiden valmistumisvaiheessa siirrettiin pitkävaikutteisiin menoihin. Tiehankkeiden osalta tällaisia erä oli 16,1 milj. euroa ja rautatiehankkeiden osalta 106,5 milj. euroa. Suunnitelman mukaisia poistoja muista pitkävaikutteisista menoista kirjattiin 4,4 milj. euroa.

Kiinteistöjen arvo vähentyi 1,6 milj. euroa. Vähennys johtui tilivuoden poistokirjauksista inventoinnin yhteydessä ja kiinteistöjen myynneistä. Koneiden, laitteiden ja kalusteiden arvo kasvoi 3,0 milj. euroa. Tilivuoden aikana uusittiin laitteita (mm. VTS-laitteet), atk-laitteita ja niiden oheislaitteita. Rakenteisiin liittyvät koneet ja laitteet esitetään rakenteiden ryhmässä. Suurin osa atk-laitteista on hankittu leasing-sopimuksin. Arvoltaan vähäisiä (alle 10 000 euroa) koneita, laitteita ja kalusteita kirjattiin vuosikuluksi 0,9 milj. euroa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto-omaisuuden määrä väheni 16,9 milj. euroa. Viraston vaihto-omaisuus koostuu maa-aines- ja kiiviainesjalosteista sekä meriväylien turvalaitetarvikkeista ja sulkuporttien varaosista. Jalosteita käytetään tierakenteiden rakentamiseen. Lyhytaikaiset saamiset 23,4 milj. euroa koostuivat pääosin myyntisaamisista ja vuodenvaihteen siirtosaamisista. Lyhytaikaiset saamiset vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä 16,7 milj. euroa (myyntisaamiset vähentyivät 2,5 milj. euroa, siirtosaamiset 13,5 milj. euroa ja muut lyhytaikaiset saamiset 0,7 milj. euroa).

Oma ja vieras pääoma

Oma pääoma kasvoi 167,6 milj. eurolla, johtuen käyttöomaisuuden lisäyksestä. Vieras pääoma lisääntyi 45,9 milj. eurolla, mikä aiheutui lähinnä erikoisrahoitushankkeiden tasekirjauksista.

Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Muurla-Lohja** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 198,8 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 14,3 milj. euroa.

Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Koskenkylä-Kotka tieosista 1, 4, 6** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 109,9 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 10,2 milj. euroa.

Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Koskenkylä-Kotka tieosista 2, 3, 5** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 164,1 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 15,3 milj. euroa.

Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Koskenkylä-Kotka (vaihe 2 ja 3)** uutta velkaa kirjattiin 16,0 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 0,3 milj. euroa. Velka tilivuoden lopussa oli 15,7 milj. euroa.

E18 Kehä III 2. vaihe (Lentoasemantie) uutta velkaa kirjattiin 38,3 milj. euroa.

VT12 Tampereen rantaväylä uutta velkaa kirjattiin 26,6 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 5,0 milj. euroa. Velka tilivuoden lopussa oli 43,8 milj. euroa.

Turun satamayhteys, Suikkilantie, muut lyhytaikaiset euromääräiset lainat 0,9 milj. euroa maksettiin Turun kaupungille.

Ostovelkoja oli 173,6 milj. euroa. Lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 16,6 milj. euroa.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Liikenneviraston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Viraston johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt (sisäinen valvonta), jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Liikenneviraston sisäinen tarkastus on arvioinut talousarvioasetuksen 65 §:n mukaisesti viraston sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä. Sisäisen valvonnan tilaa vuonna 2015 on arvioitu soveltaen COSO ERM -viitekehikseen perustuvaa valtiovarain controller -toiminnon suosittamaa sisäisen valvonnan arviointikehikkoa. Arvioinnissa käytettiin aineistona viraston asiakirja-aineistoa, kuten viraston sääntöjä, ohjeita, suunnitelmia ja raportteja, johtoryhmän kokousten pöytäkirjoja, sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajan laatimia tarkastusraportteja sekä raporttia toimenpiteistä, joihin on ryhdytty vuoden 2014 sisäisen valvonnan lausumassa määriteltyjen kehitystarpeiden johdosta. Lisäksi viraston johtoryhmälle, osastojen johtajille, apulaisjohtajille ja yksiköiden päälliköille suoritettiin sisäisen valvonnan tilaa koskeva kysely. Sisäisen valvonnan arvioinnista raportointiin helmikuussa 2016 pääjohtajalle ja arviointiraportti toimitettiin tiedoksi viraston johtoryhmälle.

Arvioinnin perusteella Liikennevirasto antaa seuraavan sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman vuodelta 2015:

Liikennevirastossa on vuonna 2015 edelleen panostettu toiminnan ja talouden seurantatietojen kehittämiseen ja niiden hyödyntämisen edistämiseen, talouden puutteiden korjaamiseen sekä hankinnan tuen ja osaamisen parantamiseen. Näiltä osin viraston sisäisessä valvonnassa on tapahtunut merkittävää edistymistä. Vuoden aikana käynnistettiin myös toimenpiteitä viraston sisäisen ohjeistuksen selkeyttämiseksi ja parantamiseksi, mutta tämä vaatii edelleen toimenpiteitä.

Viraston johto on seurannut vuoden 2014 tilinpäätöksessä asetettujen sisäisen valvonnan kehittämiskohteiden hyväksi tehtyjen toimenpiteiden edistymistä. Kaiken kaikkiaan Liikennevirastossa on monilta osin edistetty sisäisen valvonnan asianmukaista järjestämistä vuoden 2015 aikana.

Viraston sisäisessä valvonnassa on havaittu joitakin epäkohtia, joiden johdosta virastossa on ryhdyttävä toimenpiteisiin. Sisäistä valvontaa on edelleen kehitettävä, erityisesti viraston riskienhallinnan selkeydessä ja sisällössä on vielä parannettavaa. Ennakoivaan henkilöstösuunnitteluun ja säästötoimenpiteiden riittävyyden varmistamiseen on panostettava. Suoritetun sisäisen valvonnan arvioinnin perusteella Liikennevirasto nimeää seuraavat ensisijaiset sisäisen valvonnan kehittämiskohteet vuodelle 2016:

- 1) Selkeytetään ja konkretisoidaan viraston riskienhallinnan menettelyt. Jatketaan toimintaprosessien riskien tunnistamista ja niiden hallintakeinojen määrittelyä.
- 2) Kehitetään ennakoivaa henkilöstösuunnittelua ja henkilöresursseja koskevaa riskienhallintaa. Varmistetaan henkilöstöresurssien riittävyys ja osaamisen tarkoituksenmukainen kohdentuminen.
- 3) Kehitetään johtamisen ja priorisoinnin avuksi menetelmiä viraston toiminnan vaikuttavuuden arviointiin.
- 4) Tuetaan viraston päälliköitä ja johtajia oman tehtäväalueensa sisäisen valvonnan menettelyiden riittävyyden arvioinnissa.

1.8 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Liikennevirastolla ei ole ollut kertomusvuonna havaittuja väärinkäytöksiä tai rikoksia eikä EU-rahoitukseen liittyviä säännönvastaisuuksia.

2 Liikenneviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTAt)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	25 322 102,46	10 001 629	10 001 629,42	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	7 265 315,46	3 831 622	3 831 621,92	0,00	100 %
11.19.03. Ratavero	18 056 787,00	6 170 008	6 170 007,50	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	55 304 702,04	11 068 078	20 059 958,54	8 991 880,30	181 %
12.31.10. Liikenneviraston tulot	48 822 406,29	5 845 000	14 836 880,30	8 991 880,30	254 %
12.31.10.1. Liikenneviraston tulot	36 344 924,90	2 105 000	8 610 408,43	6 505 408,43	409 %
12.31.10.3. Finavia Oyj:n rahoitusosuus Kehäratahankkeesta	4 458 341,73	0	0,00	0,00	100 %
12.31.10.4. Kotkan kaupungin rahoitusosuus E18 Koskenkylä-Kotka erillishankkeesta	6 001 059,28	2 000 000	3 954 810,88	1 954 810,88	198 %
12.31.10.8. Helsingin kaupungin rahoitusosuus Pisara- radan suunnittelusta	2 018 080,38	340 000	1 492 860,99	1 152 860,99	439 %
12.31.10.9. Seinäjoen itäinen ohikulkutie	0,00	1 400 000	778 800,00	-621 200,00	56 %
12.31.99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	33 715,79	0	0,00	0,00	100 %
12.31.99.2. Muut tulot	33 715,79	0	0,00	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	90 475,64	2 172 202	2 172 202,37	0,00	100 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	6 358 104,32	3 050 876	3 050 875,87	0,00	100 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	480,00	251	251,00	0,00	100 %
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot (nettob)	480,00	251	251,00	0,00	100 %
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	480,00	251	251,00	0,00	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	80 627 284,50	21 069 958	30 061 838,96	8 991 880,30	143 %

Pääluokan, momentin ja tilijaoitelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA)	Talousarvion 2015 määrärahojen käyttö vuonna 2015	siirto seuravalle vuodelle	Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio Tilinpäätös	Edellisillä vuosilla siirtyneet	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuravalle vuodelle
28. Osaamisen kehittäminen (smr2)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	45 600,42	45 600,42	45 600,42	0,00
28.60.12. Osaamisen kehittäminen v. 2014		0	0,00		0,00	0,00	45 600,42	45 600,42		0,00
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 280 172 782,09	2 154 775 626	1 844 406 825,40	295 876 897,27	2 140 283 722,67	14 491 903,05	421 530 524,76	2 094 733 524,76	1 745 456 217,66	347 105 104,73
31.01.01. LV:n toimintamenot (netto) (smr2)	77 000,00	95 000	95 000		95 000,00		178,84	95 178,84	95 000,00	0,00
31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (smr2)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	0,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonalisveromenot (A)	372 788 476,82	356 155 626	356 155 625,72		356 155 625,72	0,00				
31.10.01. Liikenneviraston toimintamenot (netto) (smr2)	86 154 000,00	81 080 000	61 256 371,54	19 823 628,46	81 080 000,00	0,00	24 788 148,66	105 868 148,66	86 044 520,20	19 823 628,46
31.10.20. Perusvälilyöntö (netto) (smr2)	1 016 938 000,00	940 702 000	837 684 382,74	103 017 617,26	940 702 000,00	0,00	133 299 017,62	1 074 001 017,62	970 983 400,36	103 017 617,26
31.10.20.1. Tiempito	594 638 000,00	537 962 000	465 976 466,66	71 985 533,34	537 962 000,00	0,00	112 021 265,64	649 983 265,64	577 997 732,30	71 985 533,34
31.10.20.2. Radanpito	337 400 000,00	323 795 000	311 289 507,43	12 505 492,57	323 795 000,00	0,00	12 833 884,29	336 628 884,29	324 123 391,72	12 505 492,57
31.10.20.3. Vesivälilyöntö	82 800 000,00	78 945 000	60 418 408,65	18 526 591,35	78 945 000,00	0,00	8 443 867,69	87 388 867,69	68 862 276,34	18 526 591,35
31.10.20.5. Rautatie liikenteen puuterminaali- ja kuormauspaikat (EK) (enintään)	2 100 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31.10.35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (smr3)	55 744 000,00	88 713 000	70 143 348,45	18 569 651,55	88 713 000,00	0,00	4 191 661,15	92 904 661,15	74 335 009,60	18 569 651,55
31.10.70. Välijärjestelmän hankinta (smr3)	46 000 000,00	55 000 000	41 680 050,37	13 319 949,63	55 000 000,00	0,00	70 241 073,41	125 241 073,41	111 921 123,78	13 319 949,63
31.10.76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (A)	21 326 584,27	34 997 000	23 620 978,95		23 620 978,95	11 376 021,05				
31.10.76.1. Tiesualueiden hankinnat, korvaukset ja lunastukset	17 731 804,36	28 440 000	18 330 380,85		18 330 380,85	10 109 619,15				
31.10.76.2. Rata-alueiden hankinnat, korvaukset ja lunastukset	3 558 624,28	6 540 000	5 289 420,78		5 289 420,78	1 250 579,22				
31.10.76.3. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset	36 155,63	17 000	1 177,32		1 177,32	15 822,68				
31.10.77. Väyläverkon kehittäminen (smr3)	472 252 000,00	358 857 000	243 839 213,17	115 017 786,83	358 857 000,00	0,00	156 533 876,66	515 390 876,66	350 947 583,64	164 443 293,02
31.10.77.1. Tiehankkeet	176 800 000,00	136 213 106	100 389 199,06	35 823 906,94	136 213 106,00	0,00	77 695 610,11	213 908 716,11	145 643 282,19	68 265 433,92
31.10.77.1.01. E18 Haminan ohikulkutie	32 700 000,00	10 249 106	9 180 689,18	1 068 416,82	10 249 106,00	0,00	4 433 990,41	14 683 096,41	13 614 679,59	1 068 416,82
31.10.77.1.02. V8 Sepänkyän ohikulkutie	7 100 000,00	6 500 000	5 969 276,62	530 723,38	6 500 000,00	0,00	293 283,52	6 793 283,52	6 262 560,14	530 723,38
31.10.77.1.03. V19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	26 300 000,00	24 600 000	20 421 671,10	4 178 328,90	24 600 000,00	0,00	6 692 505,80	31 292 505,80	27 114 376,90	4 178 328,90
31.10.77.1.05. V6 Lappeenranta-Ilmata	1 100 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 213 551,51	1 213 551,51	256 200,44	958 351,07
31.10.77.1.07. K151 Kirkkonummi-Kivenlahti	7 100 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	7 404 040,70	7 404 040,70	353 047,52	7 050 993,18
31.10.77.1.08. V5 Pääjärven-Vuorela	3 700 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	3 877 550,34	3 877 550,34	1 790 251,10	2 087 299,24
31.10.77.1.09. V6 Joensuun kohta	1 100 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	597 520,59	597 520,59	101 365,37	496 155,22
31.10.77.1.10. E18 Koskenvääjä-Kotka erillishanke	17 000 000,00	11 214 000	7 735 489,47	3 478 510,53	11 214 000,00	0,00	6 606 592,04	17 820 592,04	14 342 081,51	3 478 510,53
31.10.77.1.12. V8 Turku-Pori	25 000 000,00	33 500 000	24 814 261,15	8 685 738,85	33 500 000,00	0,00	5 224 510,80	38 724 510,80	30 036 771,95	8 685 738,85
31.10.77.1.13. Länsimetron liittymäsihteydet	7 200 000,00	5 900 000	4 538 205,05	1 361 794,95	5 900 000,00	0,00	2 807 577,53	8 707 577,53	7 345 782,58	1 361 794,95
31.10.77.1.14. V4 Rautatiehaaran kohta	5 130 000,00	14 000 000	10 819 089,27	3 180 910,73	14 000 000,00	0,00	11 038,71	14 011 038,71	10 830 127,98	3 180 910,73
31.10.77.1.15. V5 Mikkelin kohta	4 000 000,00	10 000 000	8 236 683,31	1 763 316,69	10 000 000,00	0,00	161 415,57	10 161 415,57	8 398 098,88	1 763 316,69
31.10.77.1.16. M101 Kehä I parantaminen	5 870 000,00	5 500 000	81,10	5 489 918,90	5 500 000,00	0,00	5 296 051,34	10 796 051,34	4 352 320,04	6 443 731,30
31.10.77.1.17. V6 Taasvääjä-Lappeenranta	1 500 000,00	7 050 000	7 011 514,68	38 485,32	7 050 000,00	0,00	1 091 838,00	8 141 838,00	8 103 526,68	38 485,32
31.10.77.1.18. M1148 parantaminen Keravan kohdalla	13 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	13 000 000,00	13 000 000,00	3 135 074,55	9 864 925,45
31.10.77.1.19. V3 Arolamin eritasoliittymä	6 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	6 000 000,00	6 000 000,00	1 084 856,01	4 915 143,99
31.10.77.1.20. K17 Viitasaaari-Keitele	13 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	12 984 143,25	12 984 143,25	6 859 296,82	6 124 846,43
31.10.77.1.21. V3 Tampere-Vaasa, Lahian kohta	2 000 000	2 000 000	1 154 381,37	845 618,63	2 000 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00	1 154 381,37	845 618,63
31.10.77.1.22. V22 Oulu-Kajaani-Vieruri	2 700 000	2 700 000	367 743,82	2 332 256,18	2 700 000,00	0,00	0,00	2 700 000,00	367 743,82	2 332 256,18
31.10.77.1.23. V8 Pyhäjoen ydinalueen edellyttämät teinvestoinnit	3 000 000	3 000 000	139 912,94	2 860 087,06	3 000 000,00	0,00	0,00	3 000 000,00	139 912,94	2 860 087,06
31.10.77.2. Ratahankeet	264 019 000,00	196 399 648	136 095 028,11	60 304 619,89	196 399 648,00	0,00	47 599 909,16	243 999 557,16	178 735 421,36	65 264 135,80
31.10.77.2.02. Rovaniemi-Kemijärvi sähköistys	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 356 882,76	1 356 882,76		0,00
31.10.77.2.06. Kehäraita	102 834 000,00	23 799 648	12 712 619,02	11 087 028,98	23 799 648,00	0,00	22 288 215,88	46 087 863,88	30 041 315,89	16 046 544,99
31.10.77.2.08. Pohjanmaan rata	156 185 000,00	160 600 000	120 198 491,58	40 401 508,42	160 600 000,00	0,00	19 089 450,32	179 689 450,32	139 287 941,90	40 401 508,42
31.10.77.2.09. Kesä-Pasila, Länsiraid	5 000 000,00	4 000 000	3 933 535,92	3 066 464,08	4 000 000,00	0,00	4 865 360,20	8 865 360,20	5 796 896,12	3 066 464,08
31.10.77.2.10. Riihimäen kolmioraide	4 500 000	4 500 000	525 738,95	3 974 261,05	4 500 000,00	0,00	0,00	4 500 000,00	525 738,95	3 974 261,05
31.10.77.2.11. Helsinki-Riihimäki kapasiteetin lisääminen 1. vaihe	2 000 000	2 000 000	270 586,29	1 729 413,71	2 000 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00	270 586,29	1 729 413,71
31.10.77.2.12. Pännänsen-Pietarsaari, sähköistys	1 500 000	1 500 000	1 454 056,35	45 943,65	1 500 000,00	0,00	0,00	1 500 000,00	1 454 056,35	45 943,65
31.10.77.3. Vesivälilyöntö	9 422 000,00	6 128 246	1 277 877,42	4 850 368,58	6 128 246,00	0,00	5 676 273,92	11 804 519,92	6 136 405,40	5 669 114,52
31.10.77.3.1. Uudenkaupungin meriväylä	6 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 674 126,76	1 674 126,76	1 519 987,76	154 139,00
31.10.77.3.2. Pietarsaaren meriväylä	2 422 000,00	2 128 246	998 902,15	1 138 343,85	2 128 246,00	0,00	3 002 247,16	5 130 493,16	3 992 149,31	1 138 343,85
31.10.77.3.3. Rauman meriväylä	1 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	999 900,00	999 900,00	335 293,06	664 606,94
31.10.77.3.4. Savonlinnan syväväylän siirtäminen	4 000 000	4 000 000	287 975,27	3 712 024,73	4 000 000,00	0,00	0,00	4 000 000,00	287 975,27	3 712 024,73
31.10.77.4. Yhteiset väylähankkeet	13 000 000	13 000 000	6 075 458,58	6 924 541,42	13 000 000,00	0,00	0,00	13 000 000,00	6 075 458,58	6 924 541,42
31.10.77.4.3. Äänekosen biotuotetehtaan liikennesihteydet	13 000 000	13 000 000	6 075 458,58	6 924 541,42	13 000 000,00	0,00	0,00	13 000 000,00	6 075 458,58	6 924 541,42
31.10.77.5. Väylähankkeiden suunnittelu	22 011 000,00	7 116 000,00	1 650,00	7 114 350,00	7 116 000,00	0,00	25 562 083,47	32 678 083,47	14 358 016,11	18 320 067,36
31.10.77.5.1. Pietarsaaran suunnittelu	10 000 000,00	2 000 000	1 650,00	1 998 350,00	2 000 000,00	0,00	12 069 020,68	14 069 020,68	9 097 439,82	4 971 580,86
31.10.77.5.2. Muu kehittäminen hankesuunnittelu	9 411 000,00	5 116 000	0,00	5 116 000,00	5 116 000,00	0,00	10 907 326,38	16 023 326,38	5 260 576,29	10 762 750,09
31.10.77.5.3. Hanko-Hyinkää -radan sähköistykseen suunnittelu- ja toteutusinvestoinnit	2 600 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	2 585 736,41	2 585 736,41	0,00	2 585 736,41
31.10.78. Eräät väylähankkeet (smr3)	25 000 000,00	22 100 000	20 935 022,73	1 164 977,27	22 100 000,00	0,00	4 062 703,85	26 162 703,85	22 740 622,72	1 974 072,60
31.10.78.1. Eräät tiehankkeet	25 000 000,00	22 100 000	20 935 022,73	1 164 977,27	22 100 000,00	0,00	4 062 703,85	26 162 703,85	22 740 622,72	1 974 072,60
31.10.78.1.15. M101 Kehä I, Turunväylä-Vallikkalio	0,00	100 000	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00	1 973 937,67	2 073 937,67	525 929,14	100 000,00
31.10.78.1.16. Tampereen rantaväylä	0,00	5 000 000	5 000 000,00	0,00	5 000 000,00	0,00	0,00	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00
31.10.78.1.17. Turun satamajärjestys (Suikkilantie)	10 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 955 659,80	1 955 659,80	1 146 554,47	809 095,33
31.10.78.1.18. E18 Kehä III, 2. vaihe	15 000 000,00	17 000 000	15 935 022,73	1 064 977,27	17 000 000,00	0,00	133 106,38	17 133 106,38	16 068 129,11	1 064 977,27
31.10.79. Elinkaarirahoitusohjelmat (smr3)	69 000 000,00	100 992 000	97 866 963,04	3 125 036,96	100 992 000,00	0,00	4 602 117,75	105 594 117,7		

Liikenneviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2016 TA:ssa	Talousarvio- menot 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
31.10.20 Perusväylänpito	251 590	135 000	5 300	140 300	135 000	5 300	5 300	33 220	73 200	27 000	27 000	52 045	179 245
Aikaisempien vuosien valtuudet	251 590							25 965	46 200				46 200
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet		135 000	5 300	140 300	135 000	5 300	5 300	7 255	27 000	27 000	27 000	52 045	133 045
31.10.35 Valtionavustus länsimetron rakentamiseen	200 000	240 000		240 000				74 335	39 232	83 000	80 000	79 000	281 232
Aikaisempien vuosien valtuudet	200 000							74 335	39 232				39 232
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet		240 000		240 000	240 000					83 000	80 000	79 000	242 000
31.10.70 Jäänmurtajan hankinta	123 236		2 023	2 023		2 023	2 023	111 921					
Aikaisempien vuosien valtuudet	123 236							111 921					
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet			2 023	2 023		2 023	2 023						
31.10.77 Väyläverkon kehittäminen	1 797 656	463 630	469 538	933 168	341 661	591 507	591 507	336 590	201 565	61 649	8 767	8 544	280 525
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 797 656							180 281	72 161	12 332	2 925	8 488	95 906
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet		463 630	469 538	933 168	341 661	591 507	591 507	156 309	129 404	49 317	5 842	56	184 619
31.10.78 Eräät väylähankkeet	163 514	7 400	39 536	46 936	13 538	33 398	33 398	22 740	46 676	57 891			104 567
Aikaisempien vuosien valtuudet	163 514							19276	45 323	49 230			94 553
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet		7 400	39 536	46 936	13 538	33 398	33 398	3 464	1 353	8 661			10 014
31.10.79 Bunkaarirahoitushankkeet	1 302 095		699 692	699 692	398 099	301 593	301 593	101 745	106 557	100 845	119 177	997 856	1 324 435
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 302 095							93 445	102 138	87 723	87 723	657 051	934 635
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet			699 692	699 692	398 099	301 593	301 593	8 300	4 419	13 122	31 454	340 805	389 800
32.50.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin		81 232	17 053	98 285	81 196	17 089	17 053	8 808					
Aikaisempien vuosien valtuudet													
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet		81 232	17 053	98 285	81 196	17 089	17 053	8 808					
Yhteensä	3 838 091	927 262	1 233 142	2 160 404	1 209 494	950 910	950 874	689 359	467 230	330 385	234 944	1 137 445	2 170 004
Aikaisempien vuosien valtuudet	3 838 091							505 223	305 054	149 285	90 648	665 539	1 210 526
Vuonna 2015 käytettävissä olleet valtuudet		927 262	1 233 142	2 160 404	1 209 494	950 910	950 874	184 136	162 176	181 100	144 296	471 906	959 478

3 Liikenneviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2015 - 31.12.2015		1.1.2014 - 31.12.2014	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	42 465 259,05		47 209 522,02	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	6 091 803,11		6 166 956,57	
Muut toiminnan tuotot	<u>41 977 559,36</u>	90 534 621,52	<u>84 504 552,63</u>	137 881 031,22
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	24 489 315,60		25 606 322,51	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	206 952,97		-128 727,82	
Henkilöstökulut	49 934 887,66		50 300 238,09	
Vuokrat	7 745 880,13		7 958 535,64	
Palvelujen ostot	678 628 327,30		668 626 583,02	
Muut kulut	9 630 499,34		7 074 602,97	
Poistot	808 514 117,62		782 451 115,09	
Sisäiset kulut	<u>9 093 133,38</u>	<u>1 588 243 114,00</u>	<u>10 048 435,05</u>	<u>1 551 937 104,55</u>
JÄÄMÄ I		-1 497 708 492,48		-1 414 056 073,33
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitus tuotot	22 012,07		12 402,53	
Rahoituskulut	<u>-1 355 828,73</u>	-1 333 816,66	<u>-1 082 540,70</u>	-1 070 138,17
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	83 878 343,99		17 929 165,24	
Satunnaiset kulut	<u>-496 205,07</u>	83 382 138,92	<u>-1 134 002,70</u>	16 795 162,54
JÄÄMÄ II		-1 415 660 170,22		-1 398 331 048,96
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	96 797 781,84		77 288 426,17	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	88 490 580,49		87 852 192,52	
Siirtotalouden kulut yhteisöille	132 528,73		1 018 962,34	
Muut siirtotalouden kulut	93 173,50		115 385,48	
Siirtotalouden kulujen palautukset	<u>0,00</u>	<u>185 514 064,56</u>	<u>-31 234,54</u>	<u>166 243 731,97</u>
JÄÄMÄ III		-1 601 174 234,78		-1 564 574 780,93
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	6 170 007,50		18 056 787,00	
Perityt arvonlisäverot	3 831 621,92		9 754 704,17	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-357 750 630,91</u>	<u>-347 749 001,49</u>	<u>-374 600 641,46</u>	<u>-346 789 150,29</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-1 948 923 236,27</u>		<u>-1 911 363 931,22</u>

4 Liikenneviraston tase

	31.12.2015		31.12.2014
VASTAAVAA			
KANSALLISOMAISUUS			
Rakennukset	244 696,46		259 668,87
Muu kansallisomaisuus	<u>977 111,27</u>	<u>1 221 807,73</u>	<u>1 010 809,84</u>
KANSALLISOMAISUUS YHTEENSÄ		1 221 807,73	1 270 478,71
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET			1 270 478,71
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
Aineettomat oikeudet	1 958 739,71		1 812 003,68
Muut pitkävaikutteiset menot	182 168 309,19		62 170 019,32
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>26 622 090,60</u>	210 749 139,50	<u>16 418 017,69</u>
80 400 040,69			
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
Maa- ja vesialueet	7 058 397,71		7 610 482,60
Rakennusmaa- ja vesialueet	956 787 339,49		939 477 734,44
Rakennukset	8 812 396,30		9 608 022,76
Rakennelmat	190 122,34		220 133,05
Rakenteet	17 929 656 825,18		17 382 982 047,02
Tierakenteet	13 836 371 369,58		13 900 889 934,75
Rautatierakenteet	3 902 411 970,23		3 290 735 429,43
Vesiväylärakenteet	186 479 974,70		185 345 039,83
Muut rakenteet	4 393 510,67		6 011 643,01
Koneet ja laitteet	20 822 128,32		18 056 831,24
Kalusteet	1 049 190,53		743 570,84
Muut aineelliset hyödykkeet	192 106,26		197 992,85
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>856 546 286,17</u>	19 781 114 792,30	<u>1 322 065 372,57</u>
19 680 962 187,37			
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET			
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>439 942,84</u>	<u>439 942,84</u>	<u>445 331,60</u>
445 331,60			
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		19 992 303 874,64	19 761 807 559,66
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS			
VAIHTO-OMAISUUS			
Aineet ja tarvikkeet	<u>1 145 514,17</u>	1 145 514,17	<u>1 352 467,14</u>
1 352 467,14			
LYHYTAIKAISET SAAMISET			
Myntisaamiset	15 887 104,10		18 365 100,40
Siirtosaamiset	6 890 094,29		20 384 256,41
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>629 846,07</u>	<u>23 407 044,46</u>	<u>1 404 104,73</u>
40 153 461,54			
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		24 552 558,63	41 505 928,68
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>20 018 078 241,00</u>	<u>19 804 583 967,05</u>
	31.12.2015		31.12.2014
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
VALTION PÄÄOMA			
Valtion pääoma 1.1.1998	18 317 079 609,54		18 317 079 609,54
Edellisten tilikausien pääoman muutos	2 681 170 052,50		572 502 207,76
Pääoman siirrot	2 116 525 428,09		2 108 667 844,74
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>3 860 287 167,49</u>	19 254 487 922,64	<u>1 911 363 931,22</u>
19 086 885 730,82			
VIERAS PÄÄOMA			
PITKÄAIKAINEN			
Muut pitkäaikaiset velat	<u>484 143 760,47</u>	484 143 760,47	<u>489 976 103,72</u>
489 976 103,72			
LYHYTAIKAINEN			
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	86 459 692,40		44 825 145,38
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00		905 357,87
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	57 452,32		60 785,42
Saadut ennakot	995 374,18		158 927,06
Ostovelat	173 619 765,17		156 996 364,30
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 089 911,82		1 085 658,30
Edelleen tilittävät erät	868 702,05		869 057,53
Siirtovelat	15 489 830,40		19 554 809,65
Muut lyhytaikaiset velat	<u>865 829,55</u>	<u>279 446 557,89</u>	<u>3 266 027,00</u>
227 722 132,51			
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		763 590 318,36	717 698 236,23
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>20 018 078 241,00</u>	<u>19 804 583 967,05</u>

5 Liitetiedot

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Budjetoinnin muutokset ja niiden tärkeimmät vaikutukset rahoitukseen ja laskelmiin

Tulomomentin 12.31.10 perusteluja täydennettiin vuoden 2015 talousarviossa siten, että EU:n suoran tuen tuloutukset budjetoidaan maksuperusteisena sekä siten, että momentille budjetoidaan myös tulot, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset saavat liikenteen harjoittajilta käyttöoikeussopimuksella järjestämästään linja-autoliikenteestä.

Momentin 31.10.01 määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2015 talousarviossa lisäyksenä palkkausten tarkistukset 286 000 euroa ja vuokramenojen indeksikorotus 61 000 euroa. Vähennyksinä huomioitiin hallitusohjelman mukainen julkisen hallinnon atk-menosäästön II-kohdennus 3 162 000 euroa ja julkisten tietovarantojen avaaminen 300 000 euroa, palkkaliukumasäästö 113 000 euroa, toimintamenojen lisäsäästö 958 000 euroa, toimintamenojen tuottavuussäästö 413 000 euroa, vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö 115 000 euroa ja tasomuutos 360 000 euroa.

Momentin 31.10.20 perusteluja muutettiin vuoden 2015 talousarviossa siten, että momentilta käyttötarkoituksista poistettiin vuoden 2014 ajan käytössä ollut oikeus käyttää määrärahaa myös rautatieliikenteessä tarvittavien maa-alueiden ja niillä sijaitsevien rakenteiden sekä varusteiden ja laitteiden harkinnanvaraiseen hankintaan enintään 2 100 000 euroa.

Momentin 31.10.20 määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2015 talousarviossa lisäyksinä kasvua ja työllisyyttä tukevat toimenpiteet 30 000 000 euroa, uudelleenkohdentaminen 30 000 000 euroa sekä siirtoina momentilta 31.10.77 päärajojen routa- ja pehmeikköalueiden korjaukset 5 000 000 euroa, raakapuu-terminaalit 7 000 000 euroa sekä tie-, meri- ja rataliikenteen ohjausjärjestelmien uusiminen 8 000 000 euroa ja kertaluonteinen lisäpanostus seutu- ja kantateiden päällysteiden, kriittisten siltojen ja väylärakenteiden parantamiseen 10 000 000 euroa sekä elinkeinoelämän kuljetuksia ja liikenneturvallisuutta parantavat pienehköt hankkeet 15 700 000 euroa ja maantielautojen yöliikenteen parantaminen 50 000 euroa. Määrärahan mitoituksessa huomioitiin vähennyksenä säästöpäätös 100 000 000 euroa, tasomuutos 62 580 000 euroa, julkisten tietovarantojen avaaminen 360 000 euroa, siirto momentille 31.01.40 Mobilian rakentamisavustus 350 000 euroa ja siirto momentille 28.50.50 valtion vahingonkorvaustoiminnan keskitäminen 35 000 euroa.

Momentin 31.10.35 perusteluja muutettiin vuoden 2015 talousarviossa siten, että määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen länsimetron rakentamiseen välillä Ruoholahti-Matinkylä (aiempi käyttötarkoitus oli länsimetron rakentamiseen). Momentin määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2015 talousarviossa lisäyksenä hankkeen etenemisestä aiheutuvat määrärahatarpeet 32 969 000 euron.

Momentin 31.10.70 määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2015 talousarviossa lisäyksenä valtuuden tarkistuksesta aiheutuva määrärahatarve 3 000 000 euroa ja tasomuutos 6 000 000 euroa. Vuoden 2015 neljännessä lisätalousarviossa momentin perusteluja täydennettiin siten, että määrärahasta sekä vuosilta 2013 ja 2014 samaan tarkoitukseen osoitetuista siirtyneistä määrärahoista voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Näiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Momentin 31.10.77 määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2015 talousarviossa lisäyksenä uudelleenkohdistaminen 38 000 000 euroa. Määrärahan mitoituksessa huomioitiin vähennyksenä väylähankkeiden määrärahatarpeiden muutos 59 350 000 euroa, ulkopuolisten rahoitusosuuksien muutos 9 090 000 euroa sekä siirtoina momentille 31.10.20 päärajojen routa- ja pehmeikköalueiden korjaukset 5 000 000

euroa, raakapuuterminaalit 7 000 000 euroa ja tie-, meri- ja rataliikenteen ohjausjärjestelmien uusiminen 8 000 000 euroa ja siirtona momentille 31.30.63 suurten kaupunkiseutujen raideliikennehankkeiden suunnittelun avustamiseen 3 060 000 euroa.

Momentin 31.10.78 määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2015 talousarviossa vähennyksenä 3 000 000 euron tasomuutos.

Momentin 31.10.79 määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2015 talousarviossa lisäyksenä hankkeiden etenemisen edellyttämät määrärahatarpeet 28 750 000 euroa.

Momentin 31.30.63 joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen perusteluja täsmennettiin vuoden 2015 talousarviossa siten, että määrärahan käyttöperusteista poistettiin alueellisen ja paikallisen liikenteen sovimuskorvaukset. Liikennevirastolle myönnettiin momentilta tilijaottelussa 3 060 000 euron määräraha uuteen käyttökohteeseen 07 (Suurten kaupunkiseutujen raideliikennehankkeiden suunnittelu), johon määräraha siirrettiin momentilta 31.10.77.

Muut selvitykset

Arvostus- ja jaksotusperiaatteisiin ei tehty muutoksia vuonna 2015.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettotutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
13.03.01 Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden	Bruttotulot	480,00	251	251,00		
	Bruttomenot	0,00	0	0,00		
	Nettotulot	480,00	251	251,00	0,00	100

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2v) (nettob)	Bruttomenot 77 000,00 Bruttotulot 0,00 Nettomenot 77 000,00	95 000 95 000	95 000,00 0,00 95 000,00	0,00	95 000,00 0,00 95 000,00	0,00	178,84	95 178,84	95 000,00 0,00 95 000,00	0,00
31.10.01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) (nettob)	Bruttomenot 87 217 088,17 Bruttotulot 1 063 088,17 Nettomenot 86 154 000,00	81 080 000 81 080 000	62 894 898,90 1 638 527,36 61 256 371,54	19 823 628,46	82 718 527,36 1 638 527,36 81 080 000,00	0,00	24 788 148,66	105 868 148,66	87 683 047,56 1 638 527,36 86 044 520,20	19 823 628,46
31.10.20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v) (nettob)	Bruttomenot 1 099 090 486,31 Bruttotulot 82 152 486,31 Nettomenot 1 016 938 000,00	940 702 000 940 702 000	907 174 978,85 69 490 596,11 837 684 382,74	103 017 617,26	1 010 192 596,11 69 490 596,11 940 702 000,00	0,00	133 734 017,62	1 074 436 017,62	1 040 908 996,47 69 490 596,11 971 418 400,36	103 017 617,26

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 3.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Päälukuan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.				Peruutettu	
				Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala					2 172 202,37
2013					1 448 008,53
31.10.78.11.5	Mt 101 Kehä I, Turunväylä-Vallikallio			1 448 008,53	
2014					724 193,84
31.01.01.	LV Mn toimintamenot (nettob) (smr2)			178,84	
31.10.79.3	E 18 Koskenkylä-Kotka			724 015,00	
Päälukat yhteensä					2 172 202,37
Vuosi 2013					1 448 008,53
Vuosi 2014					724 193,84

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2015	2014
Henkilöstökulut	41 110 867,61	41 034 852,94
Palkat ja palkkiot	39 652 364,92	39 417 270,98
Tulosperusteiset erät	1 386 431,58	1 374 409,71
Lomapalkkavelan muutos	72 071,11	243 172,25
Henkilösivukulut	8 824 020,05	9 265 385,15
Eläkekulut	7 699 508,79	7 953 269,95
Muut henkilösivukulut	1 124 511,26	1 312 115,20
Yhteensä	49 934 887,66	50 300 238,09
Johdon palkat ja palkkiot, josta	768 400,43	654 969,53
- tulosperusteiset erät	22 334,25	21 676,65
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	45 046,00	45 440,00
Johto	1 300,00	960,00
Muu henkilöstö	43 746,00	44 480,00

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Liikennevirastossa suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
1024 Museot ja linnat, Rakennukset	Tasapoisto	30	3,33	0
1029 Muut rakennukset, Majakat	Tasapoisto	30	3,33	0
1029 Muut rakennukset, Rakennukset	Tasapoisto	30	3,33	0
1081 Museoesineet ja -kokoelmat, Museoesineet	Ei poistoaikaa	-	-	0
1081 Museoesineet ja -kokoelmat, Taideteokset ja pienoisma	Ei poistoaikaa	-	-	0
1089 Muu kansallisomaisuus, Sulkukanavat	Tasapoisto	50	2	0
1089 Muu kansallisomaisuus, Alukset	Tasapoisto	20	5	0
1100 Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5	20	0
1119 Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5	20	0
1120 Ostetut atk-ohjelmistot, Valmiina ostetut atk- ohjelmistot, tietokantojen käyttöoikeudet	Tasapoisto	5	20	0
1123 Liittymismaksut, Sähköliittymät, kaapeliTV-liittymät	Tasapoisto	10	10	0
1129 Muut aineettomat oikeudet, Kiinteistöjen käyttöoikeudet	Tasapoisto	10	10	0
1140 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat, Itsevalmistetut atk-ohjelmat ja niiden kehittäminen	Tasapoisto	5	20	0
1140 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat, Teetetyt (räätälöidyt) atk-ohjelmat ja niiden kehittäminen	Tasapoisto	5	20	0
1140 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat, Meriliikenteen ohjaukseen liittyvät atk-ohjelmat	Tasapoisto	10	10	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot, Tietovarastojen perustamiseen liittyvät menot	Tasapoisto	5	20	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot, Vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	Tasapoisto	5	20	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot, Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot, Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	10	10	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot, Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	20	5	0
1190 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoaikaa	-	-	0

120* Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	-	-	0
1202 Maa-ainesalueet	Ei poistoaikaa	-	-	0
121* Rakennusmaa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	-	-	0
1211 Tiepohjat	Ei poistoaikaa	-	-	0
1220 Asuinrakennukset	Tasapoisto	50	2	0
1221 Toimistorakennukset	Tasapoisto	40	2,5	0
1222 Teollisuusrakennukset	Tasapoisto	40	2,5	0
1223 Varistorakennukset	Tasapoisto	20	5	0
1229 Muut rakennukset	Tasapoisto	20	5	0
1230 Rakennelmat, Kalliosiiilot	Tasapoisto	20	5	0
1230 Rakennelmat, Katokset	Tasapoisto	10	10	0
1230 Rakennelmat, Polttoainesäiliöt ja jakelulaitteet	Tasapoisto	15	6,67	0
1230 Rakennelmat, VTS:n rakennelmat	Tasapoisto	10	10	0
12401 Tierakenteet, alusrakenteet	Tasapoisto	50	2	0
12402 Tierakenteet, päällysteet	Tasapoisto	10	10	0
12403 Tierakenteet, sillat ja tunnelit	Tasapoisto	50	2	0
12404 Muut tierakenteet	Tasapoisto	10	10	0
12410 Rautatierakenteet, alusrakenteet	Tasapoisto	50	2	0
12411 Rautatierakenteet, päällysrakenteet	Tasapoisto	30	3,33	0
12412 Rautatierakenteet, ohjaus- ja turvajärjestelmät	Tasapoisto	15	6,67	0
12413 Rautatierakenteet, sähköjärjestelmät	Tasapoisto	30	3,33	0
12414 Rautatierakenteet, radan vahavirta	Tasapoisto	20	5	0
12415 Rautatierakenteet, sillat ja tunnelit	Tasapoisto	50	2	0
12416 Rautatierakenteet, varusteet ja erikoisrakenteet	Tasapoisto	30	3,33	0
12417 Rautatierakenteet, telemaattiset järjestelmät	Tasapoisto	10	10	0
1242 Muut maarakenteet, Laiturit ja satamat	Tasapoisto	30	3,33	0
1242 Muut maarakenteet, Pintarakenteet, jotka eivät ole maantie- tai rautatierakenteita	Tasapoisto	30	3,33	0
1242 Muut maarakenteet, Varastokentät	Tasapoisto	30	3,33	0
1243 Väylät ja kanavat, Avo- ja sulkukanavat	Tasapoisto	50	2	0
1243 Väylät ja kanavat, Väylät, merkit (tuika-, linja-, reuna- ja muut merkit), loistot, rantavalot	Tasapoisto	30	3,33	0
1243 Väylät ja kanavat, Majakat ja tunnusmajakat, kummelit, poijut, viitat	Tasapoisto	30	3,33	0
1243 Väylät ja kanavat, Satamat, laituri, ponttorikalusto	Tasapoisto	30	3,33	0
1244 Muut vesirakenteet	Tasapoisto	30	3,33	0
1249 Muut rakenteet, Satamat ja laiturit	Tasapoisto	30	3,33	0
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet, Henkilöautot, paketteja	Tasapoisto	5	20	0
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet, Perävaunut	Tasapoisto	5	20	0
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet, Traktorit	Tasapoisto	5	20	0
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet, Moottorikelkat	Tasapoisto	5	20	0
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet, Maantielaumat	Tasapoisto	15	6,67	0
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet, Väylänhoitoveneet, työveneet, merenmittausveneet	Tasapoisto	7	14,29	0
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet, Työlaumat, ponttoonit, proomut	Tasapoisto	7	14,29	0
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet, Tarkastusveneet, valvontaveneet, perämoottoriveneet ja hydrokopterit	Tasapoisto	7	14,29	0
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet, Soutuveneet, pelastusveneet	Tasapoisto	5	20	0
1253 Raskaat työkoneet, Työkoneet ja laitteet	Tasapoisto	15	6,67	0
1254 Kevyet työkoneet, Kompressorit	Tasapoisto	6	16,67	0
1254 Kevyet työkoneet, Pesukoneet, -laitteet (muut kuin keittiökoneet)	Tasapoisto	6	16,67	0
1254 Kevyet työkoneet, Sahat, sirkkelit yms. kaatolaitteet	Tasapoisto	6	16,67	0
1254 Kevyet työkoneet, Trukit, nosturit, telinekalusto	Tasapoisto	10	10	0
muuntamot	Tasapoisto	10	10	0
1254 Kevyet työkoneet, Muut työkoneet ja laitteet	Tasapoisto	10	10	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet, Tietokonelaitteet, työasemalaitteet ja työaseman oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,33	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet, Keskus- ja minitietokoneet sekä palvelimet	Tasapoisto	5	20	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet, Atk-verkot ja niiden laitteet	Tasapoisto	10	10	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet, Kopio- ja monistuskoneet sekä paperin käsittelylaitteet	Tasapoisto	6	16,67	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet, Tasovalotuslaitteet ja valojäljennöskoneet	Tasapoisto	6	16,67	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet, Muut toimistokoneet ja laitteet	Tasapoisto	6	16,67	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet, Paikannuslaitteet, puhelimet, puhelinkeskukset ja -vastaajat	Tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet, Radiopuhelin	Tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet, Radioasemat	Tasapoisto	10	10	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet, Telefaxit, telefaxit	Tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet, Alusten paikanmäärittämislaitteet	Tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet, Muut navigointilaitteet ja viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet, Virve-laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet, Raideliikenteen ohjauksen viestintälaitteet	Tasapoisto	10	10	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet, Dia- ja dataprojektorit, piirtoheittimet, videotykit	Tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet, Radio- ja äänentoistolaitteet, nauhurit, videokamerat ja -nauhurit	Tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet, Plasmanäytöt, televisiot ja televisiovalvontalaitteet	Tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet, Videoneuvottelulaitteet	Tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet, Digitointilaitteet ja kuvantallentimet	Tasapoisto	5	20	0

1260 Muut tutkimuslaitteet, Etäisyysmittarit ja tiedonkeruulaitteet	Tasapoisto	6	16,67	0
1260 Muut tutkimuslaitteet, Liikennetutkat, mittalaitteet	Tasapoisto	6	16,67	0
1260 Muut tutkimuslaitteet, Maatutkat	Tasapoisto	8	12,5	0
1260 Muut tutkimuslaitteet, Meriväylien mittalaitteet	Tasapoisto	15	6,67	0
1260 Muut tutkimuslaitteet, Radan mittalaitteet	Tasapoisto	15	6,67	0
1261 Vesirakenteiden laitteet	Tasapoisto	15	6,67	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Keittiökoneet ja -laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Kunto- ja vapaa-ajan laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Mainosvalorakennelmat	Tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Tieinfokioskit	Tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Toimistovaunut, käymälät ym. (muut kuin rekisteröidyt)	Tasapoisto	10	10	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Valokuvauskamerat ja -laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Varasiltakalusto	Tasapoisto	10	10	0
1269 Muut koneet ja laitteet, AIS-järjestelmän laitteet	Tasapoisto	10	10	0
1269 Muut koneet ja laitteet, VTS-järjestelmän laitteet	Tasapoisto	15	6,67	0
1269 Muut koneet ja laitteet, VTS-järjestelmän tiedonsiirtokaapelit ja järjestelmät	Tasapoisto	10	10	0
1269 Muut koneet ja laitteet, VTS-järjestelmät muut laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Decca-laitteistot	Tasapoisto	15	6,67	0
1269 Muut koneet ja laitteet, DGPS-järjestelmän laitteistot	Tasapoisto	10	10	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Meriliikenteen tutkalaitteistot	Tasapoisto	10	410	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Öljyntorjuntalaitteet ja -kalusto	Tasapoisto	10	10	0
1269 Muut koneet ja laitteet, Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet, Kassakaapit	Tasapoisto	10	10	0
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet, Muut asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	Tasapoisto	5	20	0
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet, Museoesineet (kaluste), pienoismallit	Ei poistoaikaa	-	-	0
1289 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	10	10	0
1289 Muut aineelliset hyödykkeet, Taide-esineet	Ei poistoaikaa	-	-	0
1293 Ennakkomaksut, Ennakot maa- ja vesirakenteista	Ei poistoaikaa	-	-	0
1294 Ennakkomaksut, Muut ennakkomaksut	Ei poistoaikaa	-	-	0
1296 Keskeneräiset hankinnat, Keskeneräiset asuinrakennukset	Ei poistoaikaa	-	-	0
1297 Keskeneräiset hankinnat, Keskeneräiset muut rakennukset	Ei poistoaikaa	-	-	0
12981 Keskeneräiset hankinnat, Keskeneräiset tierakenteet	Ei poistoaikaa	-	-	0
12982 Keskeneräiset hankinnat, Keskeneräiset rautatieraken-	Ei poistoaikaa	-	-	0
12983 Keskeneräiset hankinnat, Keskeneräiset muut maarak-	Ei poistoaikaa	-	-	0
12984 Keskeneräiset hankinnat, Keskeneräiset väylät ja kana-	Ei poistoaikaa	-	-	0
12985 Keskeneräiset hankinnat, Keskeneräiset muut vesiraki-	Ei poistoaikaa	-	-	0
12986 Keskeneräiset hankinnat, Keskeneräiset muut rakente-	Ei poistoaikaa	-	-	0
12988 Keskeneräiset hankinnat, Keskeneräiset rautatiemater-	Ei poistoaikaa	-	-	0
1299 Muut keskeneräiset hankinnat	Ei poistoaikaa	-	-	0
1300 Käyttöomaisuusarvopaperit, Kiinteistöosakkeet	Ei poistoaikaa	-	-	0
1301 Käyttöomaisuusarvopaperit, Muut osakkeet	Ei poistoaikaa	-	-	0
1303 Käyttöomaisuusarvopaperit, Muut osuudet	Ei poistoaikaa	-	-	0
40001 Irtaimistorekisteriin viettävät koneet, laitteet ja kalusteet, Kirjataan kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi	Ei poistoaikaa	-	-	0

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Kansallisuusomaisuus		Yhteensä
	102 Rakennukset	108 Muu	
Hankintameno 1.1.2015	449 621,32	1 384 302,04	1 833 923,36
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2015	449 621,32	1 384 302,04	1 833 923,36
Kertyneet poistot 1.1.2015	189 952,45	373 492,20	563 444,65
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	14 972,41	33 698,57	48 670,98
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	204 924,86	407 190,77	612 115,63
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	244 696,46	977 111,27	1 221 807,73

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2015	3 217 726,24	73 598 583,68	16 418 017,69	93 234 327,61
Lisäykset	1 036 675,02	130 468 211,69	17 073 679,79	148 578 566,50
Vähennykset	926 572,56	280 437,90	6 869 606,88	8 076 617,34
Hankintameno 31.12.2015	3 327 828,70	203 786 357,47	26 622 090,60	233 736 276,77
Kertyneet poistot 1.1.2015	1 335 800,58	11 428 564,36	0,00	12 764 364,94
Vähennysten kertyneet poistot	438 331,08	280 437,90	0,00	718 768,98
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	416 985,71	10 429 771,73	0,00	10 846 757,44
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	54 633,78	40 150,09	0,00	94 783,87
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	1 369 088,99	21 618 048,28	0,00	22 987 137,27
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	1 958 739,71	182 168 309,19	26 622 090,60	210 749 139,50

	Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	120 Maa- ja vesialueet	121 Rakennusmaa ja vesialueet	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	124 Rakenteet	
Hankintameno 1.1.2015	7 610 482,60	939 477 734,44	19 213 376,06	668 521,60	25 075 280 280,34	26 042 250 395,04
Lisäykset	2 188,13	17 812 101,30	68 723,00	21 048,65	1 334 953 390,50	1 352 857 451,58
Vähennykset	554 273,02	502 496,25	465 599,56	61 403,95	10 715 398,96	12 299 171,74
Hankintameno 31.12.2015	7 058 397,71	956 787 339,49	18 816 499,50	628 166,30	26 399 518 271,88	27 382 808 674,88
Kertyneet poistot 1.1.2015	0,00	0,00	9 605 353,30	448 388,55	7 692 298 233,32	7 702 351 975,17
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	298 622,55	61 403,95	10 715 398,96	11 075 425,46
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	697 372,45	47 201,03	781 281 516,89	782 026 090,37
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	166 977,01	3 858,33	6 997 095,45	7 167 930,79
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	0,00	0,00	10 004 103,20	438 043,96	8 469 861 446,70	8 480 303 593,86
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	7 058 397,71	956 787 339,49	8 812 396,30	190 122,34	17 929 656 825,18	18 902 505 081,02

	Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	125 Koneet	126 Laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	129 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2015	17 369 464,77	11 514 268,18	1 533 060,94	231 241,49	1 322 065 372,57	1 352 713 407,95
Lisäykset	2 103 124,09	3 127 564,35	585 745,56	0,00	1 053 121 195,08	1 058 937 629,08
Vähennykset	147 449,05	69 221,79	205 520,99	504,56	1 518 640 281,48	1 519 062 977,87
Hankintameno 31.12.2015	19 325 139,81	14 572 610,74	1 913 285,51	230 736,93	856 546 286,17	892 588 059,16
Kertyneet poistot 1.1.2015	3 680 664,30	7 146 237,41	789 784,53	32 954,21	0,00	11 649 640,45
Vähennysten kertyneet poistot	147 449,05	69 221,79	205 544,08	481,47	5 578 480,35	6 001 176,74
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	1 356 742,42	1 089 516,04	279 854,53	5 653,37	0,00	2 731 766,36
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	1 653,55	17 479,35	0,00	504,56	5 578 480,35	5 598 117,81
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	4 891 611,22	8 184 011,01	864 094,98	38 630,67	0,00	13 978 347,88
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	14 433 528,59	6 388 599,73	1 049 190,53	192 106,26	856 546 286,17	878 609 711,28

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					Yhteensä
	130 Käyttöomaisuusarvopaperit					
Hankintameno 1.1.2015	445 331,60	0,00	0,00	0,00		445 331,60
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Vähennykset	5 388,76	0,00	0,00	0,00		5 388,76
Hankintameno 31.12.2015	439 942,84	0,00	0,00	0,00		439 942,84
Kertyneet poistot 1.1.2015	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2015	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	439 942,84	0,00	0,00	0,00		439 942,84

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2015	2014	Muutos 2015-2014
Korot euromääräisistä saamisista	22 012,07	11 922,53	10 089,54
Osingot	0,00	480,00	-480,00
Rahoitustuotot yhteensä	22 012,07	12 402,53	9 609,54
Rahoituskulut	2015	2014	Muutos 2015-2014
Korot euromääräisistä veloista	1 355 828,73	1 052 540,70	303 288,03
Muut rahoituskulut	0,00	30 000,00	-30 000,00
Rahoituskulut yhteensä	1 355 828,73	1 082 540,70	273 288,03
Netto	-1 333 816,66	-1 070 138,17	-263 678,49

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 9.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2015				31.12.2014			
	Kappale määrä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	0		163 811,91					169 200,67
Parikkalan Valo Oy, sarja A	0		0,00					26,91
Parikkalan Valo Oy, sarja S	0		0,00					26,91
Parikkalan Valo Oy, sarja SN	0		0,00					16,82
Parikkalan Valo Oy, sarja SM	0		0,00					8,41
Parikkalan Valo Oy, sarja SK	0		0,00					1,68
Parikkalan Valo Oy, sarja AN	0		0,00					16,82
Parikkalan Valo Oy, sarja AM	0		0,00					8,41
Parikkalan Valo Oy, sarja AK	0		0,00					1,68
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy	0		0,00				2 186,45	
Vaasan Läänin Puhelin Oy (Anvia Oy)	0		0,00				2 623,74	
RYM Oyn A-lajin osake nro 11	1		125 000,00					125 000,00
Saimaan Kanavamuseo Tuki Oy	448		7 534,63	93,0				7 534,63
Kemiön Puhelin Oy	0		0,00					470,93
Joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmä Oy	390 966		31 277,28	14,1				31 277,28
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			276 130,93					276 130,93
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	16 418		276 130,93	46,0				276 130,93
Osakkeet ja osuudet yhteensä			439 942,84					445 331,60

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2015	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

31.12.2015	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	36 938 100,38	447 205 660,09	484 143 760,47
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	86 459 692,40	0,00	0,00	86 459 692,40
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	57 452,32	0,00	0,00	57 452,32
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	86 517 144,72	36 938 100,38	447 205 660,09	570 660 905,19

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja –takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Myönnettyt takaukset ja takuut

Ei ilmoitettavaa.

Myönnettyt takaukset ja takuut valuutoittain

Ei ilmoitettavaa.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2015	Määrärahatarve 2016	Määrärahatarve 2017	Määrärahatarve 2018	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	7 303 036,91	7 102 580,63	6 505 977,62	6 577 977,62	17 899 823,25	38 086 359,12

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2015	Määrärahatarve 2016	Määrärahatarve 2017	Määrärahatarve 2018	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
- Vuoden 2015 talousarvion momentin 31.10.20 Perusväylänpito päätösoosan kohta 1	1 050 354 830,70	641 181 153,28	489 448 217,87	438 515 775,32	341 347 877,71	1 910 493 024,18
- Vuoden 2015 talousarvion momentin 31.30.63 Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen päätösoosan kohdat 3,6,7 ja 8	2 634 149,36	790 890,60	0,00	0,00	0,00	790 890,60
- Vuoden 2015 talousarvion momentin 31.10.77 päätösoosan kohta 2, 31.10.77.5.2 Muu kehittämisen suunnittelu	24 800,00	1 116 000,00	45 260,00	0,00	0,00	1 161 260,00
Yhteensä	1 060 316 816,97	650 190 624,51	495 999 455,49	445 093 752,94	359 247 700,96	1 950 531 533,90

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 13.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 14.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

	31.12.2015	31.12.2014	Muutos 2015-2014
Muu pitkäaikainen velka	484 143 760,47	489 976 103,72	-5 832 343,25
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	86 459 692,40	44 825 145,38	41 634 547,02
Lyhytaikaiset lainat	0,00	905 357,87	-905 357,87
Yhteensä	570 603 452,87	535 706 606,97	34 896 845,90

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maturiteettijakauma (velan jakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan)

Velkojen juoksu aika	2015				2014			
	Kirjanpitoarvo (euroa)	%	Käypä arvo (euroa)	%	Kirjanpitoarvo (euroa)	%	Käypä arvo (euroa)	%
0 - 1 vuotta	86 459 692,40	15,15	73 312 439,89	14,58	45 730 503,24	8,54	45 468 462,23	8,94
1 - 2 vuotta	78 226 975,12	13,71	40 848 477,65	8,13	57 034 787,14	10,65	56 317 603,34	11,07
2 - 3 vuotta	41 288 874,75	7,24	40 604 848,56	8,08	39 825 145,38	7,43	38 948 234,64	7,66
3 - 4 vuotta	41 288 874,75	7,24	40 362 672,53	8,03	39 825 145,38	7,43	38 639 121,67	7,60
4 - 5 vuotta	41 288 874,75	7,24	40 121 283,32	7,98	39 825 145,38	7,43	38 332 461,97	7,54
Yli 5 vuotta	282 050 161,12	49,43	267 450 455,58	53,20	313 465 880,47	58,51	290 905 464,72	57,20
Velat yhteensä	570 603 452,87	100,00	502 700 177,53	100,00	535 706 606,97	100,00	508 611 348,58	100,00

Velan duraatio (velan markkina-arvolla painotettu kassavirtojen keskimääräinen maksuhetki)

Vuosi	Duraatio
31.12.2013	7,76
31.12.2014	6,47
31.12.2015	5,59

Vuoden 2015 velka koskee elinkaarihankkeita E 18 Muurla-Lohja, E 18 Koskenkylä-Kotka sekä hankkeita E18 Kehä III 2.vaihe ja Tampereen rantaväylä

Vuoden 2014 velka koskee elinkaarihankkeita E 18 Muurla-Lohja ja E 18 Koskenkylä-Kotka

sekä hankkeita Tampereen rantaväylä ja Turun satamayhteys.

Vuoden 2013 velka koskee elinkaarihanketta E 18 Muurla-Lohja ja hanketta Turun satamayhteys.

Käyvän arvon laskennassa on käytetty Valtiokonttorin vuosittain ilmoittamaa laskelmissa käytettävää korkotekijää.

Käytetty duraation laskentakaava noudattaa valtion kirjanpidon käsikirjan kohdan 12.3.16 mukaista kaavaa.

Kokonaisduraatio on laskettu laskemalla velkojen erillisduraatioiden nykyarvoilla painotettu summa.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat täydentävät tiedot**1) Työyhteenliittymä Porvoo - Koskenkylä loppuselvitys**

Vuonna 2007 solmittiin Tieliikelaitos Destian ja Kesälahden Maansiirto Oy:n ja MVR-Maatek Oy:n entisen toimitusjohtajan Kari Perälän välinen sovintosopimus, jossa oli määritetty työyhteenliittymä PoKo:lle maksettava korvaus.

Työyhteenliittymää ei ole voitu suunnitellun mukaisesti lopettaa vuoden 2015 aikana, koska saatavan periminen Perälältä on edelleen kesken.

Työyhteenliittymän päätöksellä osakkaille on jaettu varoja syksyllä 2012 ja Destian osuus (57.142,86 euroa) on sovitus mukaisesti tilitetty Liikennevirastolle Tiehallinnon seuraajana sen mukaisesti, mitä vuoden 2001 organisaatiouudistuksen yhteydessä on sovittu.

Vuoden 2015 aikana Perälä on jatkanut velkansa lyhentämistä, mutta ei ole pysynyt sovituksessa maksuaika-
taulussa. Lyhennyksiä on kuitenkin vuoden 2015 aikana kertynyt yhteensä 24.000 euroa. Maksuissa on jäl-
keenjääneisyyttä kaiken kaikkiaan 47.000 euroa.

2) Asfalttikartelli

Korkein hallinto-oikeus vahvisti vuonna 2009 tekemällään päätöksellä, että Suomessa oli toiminut vuosina 1994–2002 päällystysalan kartelli, johon kuuluivat lähes kaikki alalla toimineet yritykset. Tiehallin-
to/Liikennevirasto on kesäkuussa 2008 vireille laitetulla haastehakemuksellaan vaatinut kartellissa mukana
olleilta yrityksiltä vahingonkorvausta yhteensä noin 23 milj. euroa, joka määrä on nyttemmin tarkentunut
noin 58 milj. euroon.

Helsingin käräjäoikeus antoi päätöksensä asiassa 28.11.2013. Liikenneviraston vaatimukset hylättiin koko-
naisuudessaan ja Liikennevirasto tuomittiin korvaamaan kartelliyhtiöiden oikeudenkäyntikuluja yhteensä
noin 2,7 milj. euroa laillisine viivästyskorkoineen. Vaatimusten hylkääminen perustui käräjäoikeuden käsi-
tykseen, että Tielaitos oli ollut tietoinen kartellista ja loppuvuosina Tielaitos Tuotannon katsottiin olleen
myös osallisena kartellitoiminnassa. Liikennevirasto päätti valittaa päätöksestä. Oikeudenkäyntikuluja ei
ole maksettu vastaajille.

Liikennevirasto on valittanut käräjäoikeuden päätöksestä Helsingin hovioikeuteen. Asian suullinen käsittely
hovioikeudessa alkoi maaliskuussa 2015 ja saatiin päätökseen lokakuussa. Hovioikeuden päätös on odotet-
tavissa vuoden 2016 aikana.

3) Merenkulkuun liittyvät vahingonkorvausvaatimukset ja – vastuut

Turvalaite- ja väylärakenneaurioista on ollut vireillä kaksi korvausvaatimusta, joissa Liikenneviraston saa-
tavat ovat yhteensä noin 0,1 milj. euroa. Toisen asian käsittely on saatu päätökseen tammikuussa 2016,
mutta toisen asian käsittely on kesken.

Liikennevirastolta on vaadittu korvausta aluksen karilleajosta aiheutuneista vahingoista yhteensä 2,9 milj.
euroa. Liikennevirasto on kiistänyt vastuunsa asiassa. Tapauksen käsittely jatkuu edelleen ja on ennakoita-
vissa, että riidan käsittely jatkuu Turun merioikeudessa taikka Helsingin käräjäoikeudessa.

4) Koillistie Määttä Oy:n yrityssaneeraus

Verohallinto teki Koillistie Määttä Oy:tä koskevan konkurssihakemuksen 15.8.2013. Yhtiöllä oli neljä ELY-keskusten hoitamaa väylänpidon hoidon ja ylläpidon alueurakkaa, jotka jouduttiin purkamaan yhtiön taloudellisesta tilanteesta johtuen 3.9.2013. Yritys haki saneerausmenettelyyn 13.9.2013 ja Oulun käräjäoikeus päätti aloittaa saneerausmenettelyn 9.10.2013.

Alueurakoiden palvelun luonteesta johtuen jouduttiin järjestämään uudet palveluntuottajat suorahankintaa käyttäen. Saneerausmenettelyssä tarkentuneet velkojen saatavien määrät ja lopulliset saatavat ovat seuraavat:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: saatava 367.284,10 euroa, josta pankkitakauksen osuus 143.480,28 euroa ja saneerausvelaksi jää 223.803,82 euroa,

Pohjois-Savon ELY-keskus: saatava 1.142.921,17 euroa, josta pankkitakauksen osuus 160.942,89 euroa ja saneerausvelaksi jää 981.978,28 euroa

Lapin ELY-keskus: saatava 146.601,22 euroa, jonka pankkitakaus kattaa kokonaisuudessaan

Oulun käräjäoikeus vahvisti 30.6.2014 selvittäjän laatiman 20.5.2014 päivätyn saneerausohjelmahdotuksen Koillistie Määttä Oy:n saneerausohjelmaksi.

Kuusamon osuuspankki on suorittanut pankkitakauksiin perustuen edellä mainitut saatavat yhteensä 451.024,39 euroa.

Saneerausvelkaa jäi yhteensä 1.205.782,10 euroa. Saneerausohjelman mukaan saneerattavia velkoja leikataan 70 % ja lopulle 30 %:lle (361.734,63 €) vahvistettiin maksuohjelma, joka päättyy 31.1.2023.

5) Väyläverkon kehittämishankkeisiin liittyviä riidanalaisia vaatimuksia

Väyläverkon kehittämishankkeissa on avoinna seuraavat riidanalaiset toimittajien esittämät vaateet, joista ei ole tehty varauksia kirjanpitoon:

- Vt 6 Lappeenranta-Imatra noin 1,1 milj. euroa
- Länsimetron liityntäyhteydet noin 0,1 milj. euroa
- VT 8 Sepäнкylän ohikulku, Vaasa noin 0,5 milj. euroa

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme Liikenneviraston vuoden 2015 tilinpäätöksen.

Helsingissä 29. helmikuuta 2016

A blue ink handwritten signature, appearing to be 'Antti Vehviläinen', with a long horizontal flourish extending to the right.

Antti Vehviläinen
Pääjohtaja

A blue ink handwritten signature, appearing to be 'Kristiina Tikkala', with a stylized, cursive script.

Kristiina Tikkala
Talousjohtaja

ISBN 978-952-317-234-0

Liik
enne
vira
sto